

Banskobystrický samosprávny kraj
Knížnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote

Gemerská tvorba mladých 2010

Zborník prác mladých začínajúcich autorov
30. ročník

Nielen o utrpení mladého poeta (príhovor začínajúcim básnikom a prozaikom)

Dostali sa mi do rúk práce začínajúcich gemerských autorov. Obraciam sa práve na vás s nádejou, že kritické poznámky vám pomôžu zorientovať sa vo formálnych nedostatkoch. Mojm cieľom nie je znechutiť vás, ale usmerniť, pretože aj najslabší nováčikovia si zaslúžia obdiv už len pre čas obetovaný literárnej tvorbe. Nijaký kritik nedokáže posudzovať autora, ale iba jeho texty. Napokon, nie je psychológ a literatúra, nezostávajúca v šuplíku, je natoľko prísna, že jej, aspoň na začiatku, nezáleží na menách a pseudonymách. Autor sa pomíne, zostanú akurát texty, ich výsledok. Predovšetkým vás musím upozorniť, že všetky odporúčania sa týkajú najmä formálnych nedostatkov, spôsobu podania. Preto ani ich dodržanie vám nemusí zaručiť úspech. Často sa totiž stáva, že báseň alebo poviedka je formálne čistá, a predsa nemastná-neslaná nechá čitateľa chladného, neurobí s ním nič. V takom prípade je každá rada márna. Zrejme na to, aby ho literárny útvar rozplakal, rozosmial, zahnal do kúta, povalil na kolená či vyškriabal mu oči, je nevyhnutný talent. Veru, obsah básne alebo poviedky, to, čo sa chce povedať, je o talente, nielen o tom, nakoľko autor dokáže tvoriť, meniť realitu v umeleckom stvárnení, vidieť súvislosti ináč ako ostatní, ale ešte viac o sugestívnom zomknutí napísaného so životom: do akej miery a v akom zmysle dokáže vyextrahovať život do textu.

Ako adepti poézie máte jedno spoločné: v princípe sa vám nepodarilo zvládnuť básnický jazyk ako taký. Už od nepamäti sa tento špecifický jazyk odlišuje od prostej (hovorovej) reči medziiným preto, že ním dokážeme – tak ako hudbou – vyjadriť nevyjadriteľné. Písaná poézia sa na rozdiel od hudby usiluje o to paradoxne prostredníctvom slov a darí sa jej vďaka faktu, že základným prostriedkom jej jazyka je metafora či metonymia. Nejde v nej teda o slová, ale o ich spájanie. Keby sme si na vyjadrovanie pocitov vystačili s bežným jazykom, poéziu by sme mohli zahodiť! Naopak, začínajúci poeti väčšinou siahajú po priamom a bezprostredne opisnom jazyku, niekedy viac, inokedy menej. Medzi najzávažnejšie nedostatky patrí používanie abstraktných substantív – slasť, ticho, duša, život, radosť, láska, osud, šťastie, temnota, ničota, bolesť, smrť, trápenie, samota, atď. Sú to len slová, ktoré znamenajú všetko a pritom nič. Ktorá báseň sa tematicky nedotkne aspoň jedného takéhoto slova? Keď sa básnik rozhodol „opísať“ napríklad samotu, nepotrebuje slovo samota. Pravda, neraz začiatočník urobí kotrmelec s konkrétnym substantívom. Z tohto hľadiska slovo mesiac môžeme považovať za haraburdu básnikov. Málokomu sa ho podarí využiť tak, aby sa nedopustil klišé, no keď si prečítate napríklad Váľkove básne, zistíte, akými ojedinelými spôsobmi dokázal profilovať verše so slovom luna.

S uvedeným nedostatkom značne súvisí tzv. abstraktná štylizácia veršov, zvyčajne v rovine konštatovania. Nie je vylúčená, avšak v poézii si ju nemôže dovoliť hoci kto. Svedčí skúsenejšiemu básnikovi. V takej situácii platí Urbanovo staré známe: namiesto abstraktného konštatovania „Boh je absolútny a všemohúci“ je esteticky plnohodnotnejšie napísať konkrétnu metaforu „Boh je ten, kto dáva kôstky do marhúl“. Ďalším klasickým problémom u nováčikov sú genitívne metafory. Ono veršovanie vôbec, uplatňované v genitívoch pri každej príležitosti a takmer na každom mieste, pôsobí vždy mimoriadne umelo. S abstraktnou štylizáciou veršov vedie k dadaistickým ornamentom a la „lesná padá ľahkosťou na zamatové plátno okatého portrétu, rozpíja farbu dráhou letu“, často k akoby náhodným konštrukciám typu „neistota kĺbov čosi splieta z hlíny“. Keby sme dané slová nahradili inými, abstraktnými v rovnakých pádoch, čitateľova predstava by sa obzvlášť nezmenila. Súčasná poézia sa vyhýba ornamentom tohto druhu, hoci vo výnimočných prípadoch (napr. pri konkrétnej štylizácii veršov u Stacha) môžu majstrovsky napodobňovať prúd podvedomia. Takisto strkanie prídavných mien bezmála pred každé podstatné meno málokedy prispieva k plnohodnotnejšiemu vnímaniu umeleckého textu.

Keďže mnohí adepti pri písaní poézie používajú prostý jazyk namiesto básnického, niet divu, že sa vo veršoch dopúšťajú kliše, aké máme možnosť počuť všade – v reštaurácii, na ulici, v dopravnom prostriedku, doma, atď. Keď čosi miliónkrát počujete, v čom je to nové ako verš? Akékoľvek ošúchané slovné zvraty by nemali byť súčasťou poetického slovníka. Druhá vec, že zručnejší poeti si môžu dovoliť rôzne hry a narážky na frazeologizmy. Nepoužívajú ich však bezprostredne. Nároční čitatelia poézie si chcú prečítať nové a originálne slovné spojenia, aké nikde nepočuli ani nečítali. Inak budú zúvať. Ešte náročnejší dychtيا po veršoch, aké nečítali ani od renomovaných básnikov. Príspevky začínajúcich poetov vždy svedčia o skutočnosti, nakoľko čítajú nielen poéziu. I tentoraz som sa presvedčil, že poéziu nečítate vôbec. Ani rovesníkov, ktorí na slovenskej literárnej scéne už čo-to majú za sebou. Ide o najvýraznejší nedostatok, čo zanechal stopy aj na vašej tvorbe. Inak by ste sa prinajmenšom pokúsili o neobvyklé slovné zvraty. Bez čítania je krôčik k napísaniu už napísaného alebo miliónkrát počutého, k objavovaniu Ameriky. Keď čítam, neznamená to, že musím imitovať druhých. Naopak, dáva mi to možnosť spracovať tému ináč, ako ju spracovali predtým mnou, príležitosť, že napíšem niečo hlbšie a originálnejšie. Práve čítaním sa dajú odpozorovať nestrojené konštrukcie viet, hoci z rozprávok. Stalo sa akoby pravidlom, že nováčikom chýba prirodzený slovosled. Viazané verše „znásilňujú“ slovnou inverziou len preto, aby sa im rýmovali.

Mimochodom, viazaný verš je kapitola sama osebe. Nie je o rýmovaní, ale aj o metrike básne. Výlučne rýmami ho nedosiahnete, preto radšej siahnite po voľnom verši. I ostrieľaní remeselníci málokedy pre obmedzenia naplnia báseň príslovečnou šťavou. Začiatocníci sa dopúšťajú najmä gramatických rýmov, dokonca v neurčitku sloviess. Nečudo, že taká rýmovačka pripomína detskú riekanku alebo príležitostný ľudový vinš.

Zdá sa, že neprekonateľným „večným“ problémom umeleckého textu (poézie i prózy) je jeho komunikatívnosť. Kým hovorový či odborný jazyk sa usiluje o svoj jednoznačný charakter, umelecký text vlastní tzv. biele miesta, ktoré si čitateľ vyplňa na základe svojich schopností, intuície, intelektuálnych a emocionálnych skúseností. V populárnej literatúre, ktorej súčasťou je literárny brak, chýbajú takéto miesta. Umelecký text múzickej (vážnej) literatúry má polyinterpretačný charakter, práve biele miesta tvoria čitateľov interpretatívny priestor. Keď napíšete niečo takpovediac po lopate, nenecháte čitateľovi nijakú možnosť interpretácie. Váš text prestane byť umelecký, obmedzíte ho na hovorovú alebo odbornú terminológiu. Názvy básní by ste teda nemali voliť priamo, dokonca upozorňovať nimi na voľbu témy. Keď napíšete niečo príliš zašifrovane, interpretatívny priestor sa stane natoľko široký, že bude hraničiť s antikomunikatívnosťou umeleckého textu. Ak si do takého priestoru môže čitateľ vložiť čokoľvek, nečakajte od neho pochopenie. Áno, básni netreba rozumieť, stačí, keď urobí dobrý dojem. Zapôsobit' však môže aj odmietavo, keď čitateľa nepresvedčí o svojej „pravde“. Sila umeleckej pravdy spočíva v tom, že si vie získať obdivovateľa umenia, aj keď autor očividne klame. Bez pochopenia takejto pravdy, jej prijatia intelektuálnym a emocionálnym zážitkom čitateľa, sa takisto ocitnete v slepej uličke. Najťažšie pre začínajúceho básnika alebo prozaika je dosiahnuť zlatú strednú cestu.

Na dilemu komunikatívnosti umeleckého textu veľmi nadväzuje problém, nakoľko môže byť báseň lyrizovaná, obrazovo a myšlienkovu roztrieštená. Stáva sa, že v prehnane lyrizovanej básni nie strofa, ale každý verš vystupuje ako samostatná báseň. Ani v takom prípade nedosiahnete pochopenie v hore uvedenom zmysle. Básni síce netreba rozumieť, no musí byť pochopená, pochopená aj ako celok. Vôbec netvrdím, že rozumom – vedecky, filozoficky či teologicky. Preto umelecká pravda, ktorej je ľahostajné, nakoľko sa fikcia zhoduje s realitou, kráča trnistejšou cestou ako poznávaciu. Báseň je živý organizmus a aj pre ňu platí, že celok znamená viac ako súhrn častí. Keď báseň zredukujete leda na sumu svojich častí, zákonite vás odsúdia za spoliehanie sa na náhodu. I silno lyrizovaná, hoci expresívna báseň uznávaného autora, obsahuje zvláštne spojivo – nič, čo sa vinie celkom. Nie je možné vycítiť ju zo žiadnej

časti básne. Môže ňou byť surrealistická pupočná šnúra, vyjadrujúca snový tok podvedomia. Pri značne epických básňach vám zasa hrozí prostý jazyk s bezprostrednou opisnosťou, ešte viac dvojplánovosť akoby s logikou vtipu. Literárne prozaický jazyk tu bezpochyby nevystupuje ako problém, keďže ide o básne v próze. Hranica medzi básňou v próze a mikropoviedkou býva natoľko relatívna, že si autor sám musí vziať na plecia voľbu, či súvislý text rozbije do veršov.

Kým v básňach Ingrid Kepkovej cítiť úsilie o celok (jej próza je expresívne nápaditejšia), u Romana Baláža sa básne natoľko triešťa do fragmentov, že sa mi nepodarilo nájsť povestnú niť spájajúcu časti do celku. Báseň by mala dať čitateľovi niečo aj ako celok. Lenka Nagyová sa pustila do dekadentnej témy, ktorá je azda nemysliteľná bez záľuby vo vábení sirén. Voľba témy je pre poéziu vskutku atraktívna, no okrem vyvarovania sa vyššie spomenutých nedostatkov si rozhodne treba prečítať čierny druh básnickej tvorby svetoznámych autorov. Najmä poéziu francúzskych symbolistov a iných prekliatych básnikov. Pre poéziu je totiž životne dôležitá nápaditosť, kráčajúca ruka v ruke s originalnosťou.

Práve Tomáš Sulyok zarezoval nápadom Boh ako Neboh. Filozofický typ básnenia má však množstvo nástrah, najzákernejšou pascou je eklekticismus či pseudofilozofovanie. Naozaj, poézia už svojím založením umožňuje pafilozofovať. Zrejme si tento druh básnenia vyžaduje viac skúseností na rozdiel od civilnej poézie. Autor vo všeobecnosti by mal písať hlavne o tom, v čom sa najviac cíti doma. V zásade možno ísť v poézii proti prírodným vedám, filozofii a náboženstvu, no najkrvopotnejšie je intelektuálne a emocionálne presvedčiť čitateľa, že pod lampou býva najväčšia tma. Keď autor zostane pri konštatovaní vyvrátenej dogmy, neuverí mu nijaký odborník. Samostatný verš „iné je byť v nebytí, a iné nebyť v bytí“ ma však presvedčil. Tu upozorním na lapsus, neprijateľný už z hľadiska syntaxe: v slovenčine nie je významový rozdiel medzi „živý zomrieť“ a „zomrieť živý“. Naostatok, treba sa vyhnúť moralizovaniu a poučaniu čitateľa, čo by mal a čo nie. Zväčša to má, nielen v poézii, opačný účinok.

Keď si niektorí začínajúci prozaici teraz pomyslia, že reč bola väčšinou o poetoch a mňa sa uvedené nedostatky netýkajú, mýlia sa. Rovnako adepti poézie by si mali prečítať nasledujúce riadky. Vtip je v tom, že obidva tábory sa dopúšťajú taktiež formálnych chýb druhej strany. Rozdiel spočíva jedine v skutočnosti, že nováčikovia pochádzajú z rozdielnych táborov, a tak pre jednu skupinu je istý druh nedostatkov typickejší a frekventovanejší ako pre druhú. V konečnom dôsledku by sa jedni mohli učiť od druhých. Napríklad poeti by si mali zobrať za vzor nie formu, ale prirodzenosť štylizácie prozaického jazyka. Každá veta musí byť ozaj významovo jednoznačná prinajmenšom z hľadiska syntaxe (väzieb medzi slovami), hoci sa niekedy u prozaikov stretávam s takou konštrukciou vety, že som presvedčený, že ani autor nevie, čo chcel ňou presne povedať. Treba si uvedomiť, že slovenčina má síce voľný slovosled, ale z času na čas zámenou dvoch slov získate úplne iný syntaktický význam vety. Dokonca čiarka vo vete má dôležitú významovú funkciu! Jazyková rutina sa však rokmi dá vypestovať. Začínajúci prozaici na rozdiel od poetov by zasa mali viac tvoriť, a nie klesať na úroveň novinárskej reportáže, aj keď občas u básnikov natrafím na vyslovene bezprostredný záznam reality.

Najväčším nedostatkom začínajúcich prozaikov je absencia tvorby. Vďaka nej povstane niečo, čo predtým neexistovalo. Vôbec si neuvedomujete, že už veda nielen objavuje existujúce, ale aj tvorí v oblasti vynálezov. Auto alebo počítač sú také pozoruhodné vynálezy, že v realite nemajú nijakú obdobu. Vari umenie má byť na tom horšie ako veda? Tvorba je jedna z jeho základných funkcií. V literárnej fikcii by ste mali stvoriť nový a originálny svet s postavami a situáciami, aký sa nenachádza v žiadnom diele. Tobôž nesmie kopírovať realitu. Inak sa vám podarí napísať maximálne reportáž, dokument, nahrádzajúci umiestnenie kamery do určitého prostredia. Keby sme si vystačili s takouto kamerou, beletriu by sme mohli zahodiť! Pravda, existuje opačný extrém: niektorí adepti prózy natoľko popustia uzdu

fantázii, že ich fikcia je nanajvyš dobrá pre samu seba. Samoučelná fantázia by mala prekročiť svoj tieň do reality, aby si čitateľ z výsledného obrazu či schovanej myšlienky odniesol niečo, čo sa skĺbilo aj s jeho životom, pociťovaním a zmysľaním. Nekopírovať realitu a zároveň bezúčelne nefantazírovať je hádam najväčšie utrpenie mladého prozaika.

Ešte neraz na ulici stretnete osobu, ktorá si povzdychne, že jej život stojí za román. Takej osobe neverte, hoci v literatúre sú prípady, keď autori neurobili nič iné, iba opísali svoj jedinečný život, a kritici ich odsúdili, že sa až príliš nechali uniesť fantáziou. I kritici sa občas mýlia, stotožňujú umeleckú pravdu s poznávacou, akoby nebolo jedno, čo je realita a čo fikcia. To však nie je dôvod na presvedčenie o výnimočnosti vlastného života, málokedy totiž zodpovedá reálnemu stavu. Vo všeobecnosti nijaký konkrétny život nestojí za román, tobôž nie s miliónkrát opakujúcimi sa situáciami, nech by boli akokoľvek humorné či tragické. Literatúra má v tomto smere vyššie postavenie. Plní medziiným funkciu dokumentu, ale ako začínajúci autori radšej zabudnite na ňu ako na záznam, čo môže mať dokumentárnu hodnotu. Ako sa vyhnúť bezprostrednému záznamu reality, až s banálnym príbehom? Stačí, keď sa autor po čase vráti k poviedke, prečíta si ju cudzími očami a urobí korektúry, ktoré zaberajú omnoho viac času ako proces tvorby. Mať odstup od textu je nevyhnutné, pretože nijakého čitateľa, aspoň na začiatku, nezaujíma samotný autor. Jedine vtedy si správne zodpoviete na otázky: V čom je môj príbeh ojedinelý? Určite sa niečo také nikde a nikdy neodohralo? Na čo je dobrá a nutná existencia tejto poviedky? Čo viac môže dať úplne cudzím čitateľom ako kronika udalostí? Alebo ide len o ďalšie informácie v informačnej záplave sveta? Keď si zodpoviete na tieto otázky, sami prídete na to, či poviedka predstavuje leda dokumentárny súpis príhod alebo má v sebe niečo navyše, či patrí do koša alebo nie. Nenapodobňovať realitu, aby bol príbeh výnimočný a dal čitateľovi viac ako realita sama, a pritom byť pravdivejší v umeleckom zmysle slova ako pri jej bezprostrednom opisovaní, aby príbeh presvedčil čitateľa a nepôsobil naňho vykonštruovane, je to najväčšie umenie v próze. Najnamáhavejšia cesta je nájsť správnu mieru medzi vlastnou a všeobecnou skúsenosťou.

Tímea Hladovcová, ktorá na viacerých miestach textu poskytla čitateľovi možnosť rôznych interpretácií, sa z tvorivého hľadiska predstavila najlepšou poviedkou so svojskou atmosférou. Napriek viacerým patetickým povzdychom mi neprekážal ani klasický záver.

Hoci nie vždy je nutná pointa, lebo existujú aj poviedky bez výraznej pointy, ktorú jednoducho nepotrebujú, predsa len poviedka ako krátky epický útvar by mala vyústiť do záveru, nech je akýkoľvek. Nemala by predstavovať úryvok novely alebo románu. Pointa nemusí byť, no nesmie chýbať záver. Keď čitateľ nezažije prekvapujúce momenty ani záver povedzme na spôsob úžasu, poviedka ho odôvodnene znechutí. Zrejme poetická atmosféra poviedky sama osebe nestačí, ako je tomu v prípade Moniky Tormovej. Podobne Romana Lehocká nadhodila problém, ale poviedke chýba hoci klasický záver, čo by aspoň trocha ohromil. Doobjasňovaním poviedky, ktoré by nemalo hraničiť so sebamoralizovaním, sa hromadia nadbytočné informácie, stávajúce sa jazykom populárnej literatúry bez interpretačných možností.

Mentorovanie a vôbec didaktizovanie je ďalším závažným nedostatkom nováčikov v próze. Okrem toho narúša neutrálny charakter rozprávača. Čitateľ sa rád čosi dozvie, prípadne si odnesie nejakú myšlienku alebo poznatok, no nepotrebuje, aby mu ktosi dával rady. Môžete ho niečo naučiť, ale nesmie byť poučaný. Zároveň ako neutrálny rozprávač nemôžete nadržiavať postavám, nebudaj ich odsudzovať. Autor má svedčiť, nie súdiť. Keďže odborné tvrdenia taktiež majú hodnotiaci charakter, hodnotenia ako takého sa nikdy nezabavíte ani v umeleckom texte. Maximálne objektívny môžete byť iba ak pri strohých opisoch predmetných zmien, napríklad pri formulácii „Jana otvorila dvere a vošla do kúpeľne“. Hodnotenia subjektívnejšej povahy pristanú viac rozprávačovi v prvej osobe. Preto sa hovorí, že ťažšie je napísať poviedku z hľadiska neutrálneho rozprávača. Keď už striedate rovinu nestranného narátora s myšlienkovými pochodmi postáv, musí byť očividné, čo hovorí

neutrálny rozprávač a čo si myslí postava. Kým premýšľajúcej postave do úst môžete vložiť v podstate čokoľvek, nezaujatému rozprávačovi už nie.

Súčasťou klasickej štruktúry poviedky je zápleтка a rozuzlenie. Hoci sa v literatúre táto štruktúra už dávno nezachováva, sčasti alebo celkom likviduje napríklad experimentálnymi poviedkami so záverom bez pointy, predsa len neprítomnosť problému je rovnako závažným nedostatkom ako absencia záveru. Zápleтка nemusí byť, no nesmie chýbať problém. Keď nie je problém, nie je čo riešiť. Potom nie je o čom písať. A písať pre písanie nemá zmysel.

Pri korektúrach sa nikdy nespoliehajte na redaktora. Text vám síce vyčistí od evidentných jazykových lapsusov, ale nikdy nevie, nakoľko môže zasiahnuť do významu vety. Hlavne vtedy, keď jej chýba skratka, keď rovnaký význam možno vyjadriť stručnejšie. Redaktor má dilemu takisto z hľadiska, že na danom mieste môže pozmeniť celkový charakter vášho jazyka, osobitý jazykový štýl. Odkiaľ má vedieť, či ide o preklep alebo schválnosť? Koniec koncov, štruktúra textu s prípadnými gramatickými nezrovnalosťami je vašou vizitkou. Najhoršie je, keď má veta nejasnú, viacvýznamovú syntax. Takú situáciu, zjavne svedčiacu o autorovej jazykovej neschopnosti, keď zaručene sám nevie, čo napísal, nevyrieši nijaký redaktor bez autora. Viacerí necítite zodpovednosť za štylizáciu textu, vôbec nepracujete nad jeho cizelovaním. Aj keď poviedka vznikne za noc, pretože tvorba, nezávislá od vzdelania, je spontánna, intuitívna a iracionálna, nemusíte sa báť, že korektúrami po roku neprímerane zmeníte obsah. Racionálnymi zásahmi prinajmenšom vycibríte formu, aby text pri čítaní nerušil. Vonkoncom neštylizujete stručnejšie vety, neodstraňujete banálne a nadbytočné informácie, nepotrebné pre poviedku ako celok. Aj tá najdlhšia veta môže mať štylistickú skratku. Pre časy literárneho realizmu bolo typické opísať stôl hoci na dvadsiatich stranách. V súčasnej mediálnej ére sú siahodlhé detailné opisy zbytočné a nudné. Menej je viac, aj tak treba niečo prenechať čitateľovej predstave. Pokiaľ ide o škrtenie nadbytočných informácií či celých fragmentov textu, možno sa spoľahnúť na princíp kartového záchodu, vyplývajúci z populárneho zovšeobecnenia viacerých dôsledkov literárnej vedy: dielo má po formálnej stránke esteticky najväčší účinok, keď k nemu nemožno nič pridať ani z neho odobrať. Predstavte si na chvíľu, že v známej kartovej hre je záchodom poviedka so svojim celkovým významom a karty pod ním sú nadbytočné informácie alebo fragmenty textu, ktoré nemajú nič spoločné s jeho výsledným obsahom. Vašou úlohou je odstraňovať tieto informácie a vycítiť moment, kedy sa stavba poviedky môže zrútiť. Tesne pred ním treba prestať. Pravda, princíp nemá zmysel uplatňovať, keď poviedka ako celok patrí do koša. Voči románu je zhovievavejší, keďže román si môže dovoliť viac a vo väčšej miere zdanlivo nesúvisiacich odbočiek. Priama cesta k románu však nesie riziko, že sa dopustíte nedostatkov, ktoré som už vymenoval. Najvhodnejšiu dĺžku poviedky určí práve princíp kartového záchodu.

Osobitnou kapitolou sú tzv. absurdné defekty, ktorými začiatočníci dávajú najavo diletanstvo. Vtedy sa z Petra stane Ivan, niekto vojde do obchodu a nato vyjde z kina, pri dialógu dvoch postáv sa rozprávajú traja, neutrálny rozprávač sa zmení na hlavného protagonistu alebo naopak, atď. Také prípady sú zriedkavé, no mal som možnosť natrafiť na ne. Našťastie sa netýkali predložených prác. Nováčik sa potom čuduje, keď sa mu text vráti so zdôvodnením, že sa nedá čítať.

Literatúra je sifyfovský zápas o pravdu, môžu ho vyhrať len najhúževnatejší, vytrvalí, ktorí nestoja o to, aby sa o nich vedelo. Cesta ku knihe býva dlhá a namáhavá, ani jej vydaním sa nič nekončí, zakaždým sa ocitnete akoby na začiatku. Nikdy sa nenechajte znechutiť kritikmi, ktorí často nevedia prekročiť hranice svojej doby, a sami sú zmätení, keď povstane originálne dielo. Pri tvorbe medzi štyrmi stenami nech vás teší fakt, že nie ste jediný blázon.

Radovan Brenkus

O B S A H

BALÁŽ , Roman: XXX	9
Lesná	9
Prší	9
XXX	9
BALIGOVÁ , Denisa: Ako Sofia chcela zmeniť svoj život	10
BARTOVÁ , Barbora: Úsmev	12
Smútok	12
BRISUDO VÁ-SIVÁKOVÁ , Marta: Milanovi Rúfusovi	12
HLADOVCOVÁ , Tímea: Can I help you	13
KEPKOVÁ , Ingrid: Pre teba	15
Uhol pohľadu	15
Jazero	16
Prázdna láska	16
Bez masky	17
KOCÚROVÁ , Patrícia: Strata	17
Zachráň ma	17
Spomienky	18
LEHOCKÁ , Romana: Tanečný sen	18
NAGYOVÁ , Lenka: Sväté prekliatie	20
Pokušenia temnoty	20
NOCIAROVÁ , Alena: Cesta maľovaným svetom	21
SOJKOVÁ , Denisa: Lady Eleanor	23
STRUHÁROVÁ , Veronika: Dobrodružstvo	41
SULYOK , Tomáš: Boh ničoty	43
Osamelosť v samote	44
TORMOVÁ , Monika: Spomienky	44
TRENKA , Miroslav: Moja rodina	46
Prečo?	47
VRBIŇÁKOVÁ , Barbora: Večer v klenotníctve	47

XXX

Prší.
Horkosť márných jablák
splynula s tichom a ostal sám.
Len padá a bojí sa
chutí prázdnych duší.

Mraky tuho zviazané
špinou smogu
Stoja pri nás pevne,
ako svetlo,
brodiace sa tmou.
Zhasnuté!

Nie som smutný pre nič za nič.
Po pôrode stal sa zo mňa
-pes neplatič.
Užívam si jed
-po vašom dážd'.
Utekám- už ma niet

LESNÁ

Lahkosťou padá na zamatové
plátno okatého portrétu.
Rozpíja farbu dráhou letu.
Nie sú nič viac, ako jelene.

Prší!
Vlhkosť tancuje v ovzduší,
pasienka, sklenený odraz kvapiek
vo fľaši hodenej na trávinatej zemi.
Ohňostroj dažďa zo svetla bludičiek.

Šum lístia osvetľuje cestu pre uši
zelených krásavcov a lesných víl.
Slast' z dažďa je tu. Duša mlčí.
Vlažnú vodu zo sprchy zacítil.

XXX

Dám to tebe,
všetko striebro
z jazera poznatkov.
Dám ti to čo nie je,
pretože sme posledné

písmeno skryté pod
zátkou.

Kúpim zaň koberce
a vyzdobím nimi
naše neexistujúce
vodopády pretože chcú
byť, a tak sú.
Skrášlim ich.

Pozriem sa tam,
kde sme všetci spolu,
všade kam ukážem
plávajúci na jednej lodi.

Budem nám priat'
veľa striebra vedomostí,
ktoré z kníh pre vás
vykradnem.

BALIGOVÁ, Denisa

Ako Sofin chcela zmeniť svoj život

„Kedy sa vrátiš, drahý?“ opýtala sa z kúpeľne. Odpovede sa dočkala až po tom, čo si zaviazal šnúrky na svojich topánkach.

„To naozaj netuším, ale najskôr dost neskoro. Veď poznáš Jančiho - vypije si, potom začne vravieť ako dlho sme sa nevideli, ako bolo pred pár rokmi fajn, bla, bla, bla.“ „To je zvláštne... vždy ťa baví ho počúvať až do skorého rána.“

„Z haly sa ozval iba zmorený výdych, následne začula kroky a vzápätí uvidela jeho tvár, dlhú s dlhými sivými vlasmi a dvojdňovým strniskom. „Aspoň sa snaž, mhhh?“ vlúdne sa usmiala a opäť sa začala venovať svojej tvári. Pristúpil k nej, pobožkal ju na odlíčenú časť tváre a ľúbil, že sa vynasnaží vymaniť sa zo spoločnosti svojich známych. Vrátil sa do haly, kde si iba prehodil cez krk šál a odišiel. Keď sa odlíčila a umyla si zuby, skontrolovala vodu vo vani - bola až prekvapivo vlažná, a tak na chvíľu pustila horúcu vodu. Zatvorila dvere, otočila kľúčom. Pozrela sa na seba do zrkadla. Už mu nemám čo ponúknuť, som už stará korčuľa.“

Kedy mi naposledy kúpil kvety, spontánne ma objal? Radšej chodí von s tými svojimi známymi, zmesou umelcov a profesionálnych vojakov, s ktorými vedie „hlboké“ debaty. Voda vo vani už bola presne podľa jej predstáv, a tak si vyzliekla župan, z uší sňala náušnice. V prázdnom byte vstúpila do plnej vane. V tej chvíli si uvedomila, že potrebuje zmenu. Trápilo ju, ako sa k nej v poslednom čase Karol správa. Zdvihla sa z vane, obliekla si župan a bežala do spálne pobaliť si veci. „Už ma tu to naozaj nebaví. Odchádzam, aspoň na nejaký čas, Karol si možno uvedomí, kvôli čomu som to spravila a zmení sa“ hovorí si a do tašky hádže najdôležitejšie kúsky oblečenia. Vezme kľúče, sadne do auta a smeruje na letisko. Cestou tam rozmýšľa, aká krajina by bola pre ňu atraktívna. Zaparkuje a smeruje na check-in so slovami „Dobrý deň, mohli by ste mi povedať, aký je najbližší let?“ Pracovníčka letiska je j odpovedá: „Thajsko.“ Sofia bez zaváhania povedala, že je môže vystaviť letenku. Odobrala sa teda aj s letenkou k východu A, odkiaľ malo lietadlo odlietať. V hlave sa jej miešali rôzne myšlienky, ale ani na chvíľu nezaváhala a neľutovala svoje rozhodnutie. „Veď si idem len oddýchnuť, na tom

nie je nič zlého. " V tej chvíli sa ozval hlas, ktorý oznamoval: „Cestujúci do Thajska, pripravte sa prosím na odlet !" Postavila sa zo stoličky a pomaly sa odobrala smerom k východu A. Sadla do lietadla a už sa nevedela dočkať, kedy pristanú. Cesta bola veľmi dlhá, tak sa rozhodla, že si pospí, kým tam prídu. Sofia zaspala a zobudila sa už len na hlas kapitána: „Vážení cestujúci. Pripútajte sa, prosím, o chvíľu pristávame. " Sofia sa nevedela dočkať okamihu, keď vystúpi z lietadla a uvidí tú krásnu krajinu Len čo vystúpila, bola očarená tým, čo videla. „Je tu naozaj úžasne. Túto dovolenku si určite užijem " povedala si a vybrala sa smerom k hotelu, kde mala bývať. Na recepcii ju ubytovali, odniesli jej batožinu. Prišla do izby, kde sa hneď prezliekla do plaviek a šup na pláž. Bola očarená plážou s bielym pieskom a azúrovo čistou vodou. Lahla si a začula hudbu. Chvíľu si to nevšimla, no nedalo jej nepozrieť sa tam. Ladným krokom pristúpila bližšie a videla, že na pláži učí šarmantný inštruktor exotických tancov. Opýtala sa ho, či sa môže pridať. Angličtina jej, našťastie, nerobila žiadne problémy, pretože mala za sebou niekoľko kurzov. „Áno, samozrejme " odpovedá tanečník. Sofia sa dostáva do víru tanca. Vôbec nečakala, že sa jej to až tak zapáči a na Martinove hodiny tanca začne chodiť čoraz častejšie. Jedného dňa jej to ubehlo tak rýchlo, že ani sa nenazdala a začalo sa stmievať. Už na začiatku si padli do oka a Martin ju nečakane pozval na večeru: „Prepáčte, Sofia, ale nedá mi neopýtať sa, či by ste so mnou nešli na večeru. " Martin bol prekvapený, s akou radosťou Sofia prijala jeho pozvanie. „Naozaj veľmi rada, stretneme sa o deviatej na recepcii, " povedala a utekala do svojej izby osprchovať sa a pripraviť na večer. Bola celá nedeľavá, pretože naozaj nečakala, že sa jej takéto niečo môže stať. Veď to stále videla len vo filmoch, pomyslela si a usmiala sa. Zišla dolu po schodoch, kde ju už Martin čakal s obrovskou kyticou ruží. „Ahoj, Sofia. Toto je pre teba, dnes vyzeráš úžasne, " dopovedal a objal ju. Obaja sa vybrali na pláž. Martin ju pohladkal po vlasoch, oprel si hlavu o Sofiiho plece a potom obaja mlčky pozorovali západ slnka. „Ach Sofia, som taký šťastný, že som s tebou", zašepkal jej Martin nežne do uška. Cítila vôňu jeho mužskej pokožky, jeho silné svaly. „Ani ja už viac nedokážem skrývať svoju túžbu. "Na večeru prišli poslední zo všetkých hostí. Napriek tomu ich čakal obrovský výber jedál. „ Prvý raz v živote nemám obavy o svoju postavu, " povedala so smiechom. Ráno ju Martin prebudil sladkým bozkom na pery. „Podme sa okúpať," navrhol. O chvíľu už plávajú v hojdajúcich sa vlnách mora. Potom ležali na piesku, zohrievaní lúčmi slnka. Vtáčiky nádherne štebotali, lístie stromov šumelo v miernom vánku, morský vzduch sviežo voňal. „Cítim sa ako v rozprávke," povedala mu a pevne ho objala. Spoločne strávili celý Sofiin pobyt v Thajsku. Ako tak sedia na pláži, zrazu počujú ako niekto kričí: „ Sofia, všade som ťa hľadal! Ako si mi toto len mohla urobiť? Skoro som zomrel od strachu, čo je s tebou? Keby som nebol zavolať tvojej sestre, určite by som ťa nikdy nenašiel. " Bol to Karol, ktorý prišiel za ňou, aby si ju odviezol domov. „Karol, ja s tebou nikam nejdem, mne je tu dobre, " dopovedala a rozbehla sa k hotelu. Vedela, že aj tak sa bude musieť raz vrátiť domov. Zbalila si veci a Martina už viac nevidela. Spolu s Karolom prišli na letisko, nasadli na lietadlo a odleteli naspäť do Bratislavy. „Vôbec nechápem, ako si mohla takto odísť a nič mi nepovedať, " opakoval jej celou cestou. „ Ty si vôbec neuvedomuješ, ako sa ku mne správaš, Karol. Stále sú ti prednejší kamaráti a ja sedím doma sama, tak sa nečuduj, že som takéto niečo dokázala urobiť! "Po tomto jej monológovi si Karol uvedomil, že naozaj sa ku nej nesprával najlepšie. Lietadlo pristálo a spoločne sa vrátili domov. Karol prehodnotil svoj prístup k Sofii a začali odznova.

BARTOVÁ, Barbora

Úsmev

Usmej sa, úsmev nebolí,
s úsmevom každá rana prebolí.
Usmej sa, slnko svieti aj za mrakmi.
Vietor mraky odveje,
slniečko sa na nás nežne usmeje,
nemusíš sa života báť,
s úsmevom ťa každý bude mať rád.

Smútok

Po všetkých tých ranách úniku,
nakoniec sedíš pri mojom pomníku.
Nenosíš mi kvety, nechodíš sa sem smiať,
prídeš a vždy plačeš, nechceš zabúdať.
No i keď sa ti život bude ťažký zdať,
neskús ho za nezmyselnú smrť vystriedať.

BRISUDOVÁ – SIVÁKOVÁ, Marta

Milanovi Rúfusovi

Prepustili ste pero. Natrvalo.
Aj papier sa tak pobral s ním.
To v knihe osudu tak stálo.
Vy traja spolu a posledný rým.

Vy ste naozaj neumreli,
To sa len s nami hráte na skrývačku.
Vo svojich básňach ste sa ukryť chceli
a rozdávať z nich Rúfusovu značku.

My všetci sa Vám chceme hlboko pokloniť
a poďakovať Bohu, že Vás poslal k nám žiť.

Kto hľadá na papieri vyliatu dušu čistú,
má ju vo Vašich knihách do posledného listu.
Nám ste ju otvorili, odkryli zákutia.
Vo Vašich básňach, majstre, do stretnutia !

Can I help you?

Opäť štvrtok. Každý týždeň prebieha rovnako. Keby som to tak vedel vrátiť späť. Každý deň sa vraciam do svojho krásneho, veľkého podkrovného bytu. No už je tomu sedem mesiacov, čo sa sem vraciam nerád. Odišla bez akéhokoľvek vysvetlenia. Neustále myslím len na to, čo som mohol urobiť zle. Veď sme predsa boli takí šťastní, milovali sme sa a takmer vôbec sme sa nehádali. Bolo to najkrajších päť rokov môjho života. Ale už je pozde. Je pozde, už sa mi totiž neozýva. Neprestajne na ňu myslím. Obzerám sa po izbe a dúfam, že ju tu niekde uvidím. No nie je tu. Znova. Dnes večer je tu neobyčajne chladno. Ráno som nechal otvorené okno, pretože ona to stále robievala. Nečakal som, že sa v práci zdržím a že cez deň sa vonku tak prudko ochladí. Žihľavový čaj mi určite pomôže. Vedela robiť najlepší žihľavový čaj na svete. No odkedy je preč, pijem len ten sáčkový, keďže nemá kto pestovať čerstvú žihľavu. Kým sa voda varí, beriem drevo a zakladám v kozube ohník. Za posledný polrok som to robil veľmi často, veľmi často mám v sebe pocit prázdnoty. Teplomer už v miestnosti ukazuje dvadsaťštyri stupňov, no aj tak sa zabalím do žltého župana, jedinej veci, ktorá mi po nej ostala. Celý ten čas, čo je preč, som ho nepral, aby z neho neunikla jej vôňa, aj keď krásnu vôňu už dávno vystriedal skôr zápach. Desí ma večerné ticho, preto podídem k rádiu a pustím kazetu, ktorá je akurát vnútri. „Opakujte. Do you speak English?“ zaznelo.

Ach. Spomínam si na deň, keď som ju videl prvýkrát. Prihlásil som sa do toho kurzu, no nečakal som, že tam dlho vydržím. Vravnel som si, načo by mi bola angličtina, keď mám dobrú prácu, pri ktorej cudzí jazyk nepotrebujem? Ale akonáhle som zbadal Ju, už po prvej minúte mi bolo jasné, že stojí za to ostať tam. Mala vtedy krásne, dlhé zvlnené hnedé vlasy, zopnuté malou sponkou. Vyzerala nádherne. Sadol som si oproti nej, aby som ju mohol sledovať celé dve hodiny. Postupne mi to však nestačilo. Musela si všimnúť, že sa mi páči. Neprestajne som ju pozoroval. O niekoľko lekcí neskôr, som obsadil stoličku vedľa nej. Usmiala sa na mňa a pozdravila. Spočiatku sme sa rozprávali len málo, ale časom som sa odvážil pozvať ju dokonca na kávu. Spoznávali sme sa pomaly, keďže angličtinu sme mali len dvakrát týždenne, no mali sme veľa spoločného. Mala veľmi rada zvieratá, ako malá túžila pracovať v útulku. Pamätám si, s akou radosťou mi rozprávala o svojich zážitkoch.

„Do you speak English?“ ozvalo sa znovu. Aj keď som sa za tých päť rokov naučil celkom dobre po anglicky, stále si púšťam túto kazetu a spomínam na krásne chvíle strávené s ňou. Na naše prvé výročie som jej kúpil psa, krásne malé šteniatko nemeckej dogy. Nazvala ho Leo, vždy sa jej to meno páčilo. Každý večer sme s Leom chodievali na hodinovú prechádzku mestom. V jasnom svetle pouličných lúčok bola prekrásna, držala ho na vodítku a on radostne pobehoval okolo nej. Leo rástol ako z vody, vlastne ako to robia všetky šteniatka. Bol ako naše dieťa, ktoré sme nikdy nemali. Stálo nás veľa námahy, kým sme ho naučili všetkému, čo má vedieť dobre vychovaný pes. Pamätám si, ako sa vedela tváriť, že sa na Lea hnevá, keď niečo vyviedol, no nikdy by naňho nezdvihla ruku. Lúbila ho, dokonca mu dovolila spať s nami v posteli. Leo sa postupne oboznámil s pravidlami našej domácnosti a správal sa ako jeden z nás. Bolo skvelé sledovať, ako sa učí necikať v chodbe a pýtať sa von, ako sa učí nehrýzť každú topánku, ktorá mu príde do cesty, alebo ako sa učí rozumieť povelom a príkazom, ktoré denne dostával.

Izbou sa šíri tiché pukotanie ohňa a ja nalievam vodu do šálky a vkladám do nej čajové vrecúško. Nesiem ho do izby, sadám si do starého kresla a pozorujem drobné iskričky tancujúce okolo horiacich driev. Sledujem ich pri tanci takmer každý večer, no každý večer sa predvádzajú v iných choreografiách. Známy mužský hlas opäť prehovoril: „How are

you today?". Vždy ma fascinovalo, ako dlho dokážu tie malé svetielka krásne tancovať. Čaj je ešte stále horúci, a tak si aspoň zohrievam ruky na šálke. Tanečnice zatiaľ vymýšľajú ďalší druh tanca, pomalý, a predsa plný života. Vysedené kreslo podou mnou hlasno zavrzgalo a to ma preberá z hlbokých myšlienok. Znovu sa obzerám po miestnosti, tentokrát preto, aby som sa uistil, že je všetko na svojom mieste. Odkedy je preč, nič som tu nepremiestňoval. Ona to chcela mať takto a pre mňa je to nezmeniteľné. Jediné, čo som zmenil, sú naše fotky. Vyrožil som všetky fotky, na ktorých je ona. „How are you today?“ opakuje hlas z pásky. Keďže je všetko v poriadku, môžem sa znova ponoriť do umenia tancujúcich iskričiek.

Miloval som, ako úžasne sme si rozumeli. Ona dopĺňala mňa a ja som dopĺňal ju. Bola láskou môjho života. Vždy vedela, na čo myslím alebo čo by som chcel. Bol to jeden teplý letný večer, my sme sedeli na balkóne a sledovali okoloidúcich ľudí. Leo ležal samozrejme pri nej, veď keby som bol na jeho mieste ja, tiež by som si ľahol radšej k nej. Mal som vtedy narodeniny a myslel som si, že zabudla, keďže celý deň nedala ani na sekundu najavo, že je akýkoľvek sviatok. No po asi hodine sedenia na balkóne, keď už sa začínalo stmievať, sa postavila a išla dnu s jednoduchým: „Hneď sa vrátim.“ Po chvíľke sa vrátila, na sebe mala svoj žltý župan a v rukách niesla veľkú tácku plnú ovocia, ktoré mám tak rád. Podišla ku mne, sadla si vedľa mňa a objala ma. „Milujem ťa,“ pobožkala ma, „všetko najlepšie.“ Keď sme dojedli, znova ma pobožkala. Všimol som si, že sa jej trochu odhrnul župan. Nemala pod ním nič. Všimla si môj pohľad, veď ako by si ho aj mohla nevšimnúť. Usmiala sa na mňa, akoby mi čítala myšlienky. Vstala držiaca ma za ruku a ja som ju nasledoval. Mohol som tušiť, že smerujeme do spálne. No v ten večer to nebolo kvôli spánku. V ten večer dokonca nechala Lea pred dverami. Bola to jedna z najkrajších nocí v mojom živote.

„Can I help you?“ páska ma opäť preberá zo spomienok. Drobné tanečnice pomaly nevládzu, preto prikladám pár triesok do ohňa. Znovu sa roztancujú svojím veselým tancom a strašne mi pripomínajú ju, keď tancovala. Bola taká nádherná, vždy si pri tanci nechávala vlasy rozpustené. Vstávam z kresla a prechádzam sa po izbe. Prečo? Prečo sa to muselo stať? Už nikdy sa mi nevráti. Už nikdy nebudem môcť počúvať, ako krásne sa smeje. Už nikdy ju nebudem môcť sledovať ako spí. Už nikdy jej nebudem môcť povedať, ako veľmi ju milujem. Všetko je preč. Odletelo to rýchlejšie ako prvá hodina angličtiny. Prekrásny sen sa skončil tou cestou. Mala mi povedať, že tam pôjde. Šiel by som s ňou. Vedel som, že s ním na tú výstavu chcela ísť, no aj tak mi mala povedať, že odchádza. Vypínam rádio a vyberám kazetu, ktorá pripomína všetok ten žiaľ. Nechcel som aby cestovala sama. Vedela to. Vravel som jej, aby nešoférovala, keď je v aute sama s Leom. Bola to dlhá cesta a nikto nevedel presne povedať, čo sa stalo, či na chvíľku zaspala alebo Leo začal pobeňovať po aute ako zvykol. Alebo jej možno niečo vbehlo do cesty. Nevie. Ale viem, že takto to nechcela. Určite to takto nechcela, nikdy by totiž Leovi neublížila. Vraciam sa naspäť do svojho kresla a snažím sa nemyslieť na tú strašnú nehodu. Ale je to ťažké. Obaja sú preč.

Ani jeden z nich to nezvládol. Možno som to mohol zmeniť, keby som išiel s ňou. Keby som ju nenechal šoférovať. Leo by sa určite nebol býval bláznil. Dnes je toho na mňa už priveľa. Asi by som si mal ísť ľahnúť. Znovu sám. Do prázdnej postele. Ešte raz sa pozriem na unavené umelkyne. Už dotancovali svoj tanec života a ukladajú sa pomaly spať. S tichou závišťou na ne hľadím a rozmýšľam, že by som tiež chcel celým životom len tak pretancovať. A čo najskôr byť už znova s ňou. A s Leom. Ale, bohužiaľ, pre mňa sa tento svet ešte nekončí. Pre mňa je to len ďalší obyčajný štvrtok.

Pre teba

Chodiť po žeravom uhlí
budem
svedkom vlámaní.
Budem krdľom laní
nebezpečne, provokujúc,
čakajúcich na tigra.
To ma baví.

Zatvoriť do truhly
sa nechám
pohltiť vodami temnými,
do nich skákať
budem
kruhmi ich hladiny.

To všetko iba pre teba!
Tak čo? Budeš ma chrániť?
Čo to je za blbá potreba?
Bohužiaľ, mne princa netreba!

Uhol pohľadu

Znova sa mi z teba točí hlava. Lahnem si na písací stôl, pred očami sa mi zahmlí a v hrudi pocítim čosi zvláštne. Čosi pekné. Nejaké napätie.

Mám na chrbte niečo, čo ma veľmi ťaží, ťahá dolu. Chcem sa na to pozrieť, otáčam sa ako pes za vlastným chvostom, no nevidím nič. Skúšam to znova a znova. Zrazu pocítim ľahkosť... hlava sa mi vykrútila z krku a odletela kamsi medzi oblaky.

Pozriem na zem, moje bezhlavé telo stojí v strede cesty a na mojom chrbte je ulita. Prečo mám pre boha na chrbte ulitu?!

Tri roky som tam stála. Z času na čas som sa vtiahla do ulity úplne celá, občas mi z nej trčali aspoň ruky. Pozerala som sa na ľudí čo chodia okolo môjho tela, no keď som na nich občas skríkla z hora, nepočuli ma. Akoby som ani nebola. Zvykla som si.

Po čase som si našla zopár priateľov. „To nie je veľmi pekné“, hovorili mi pri pohľade na môj bezhlavý krk.

Raz prišiel chlapec. Prišiel úplne blízko. Zložil mi ulitu presne vtedy, keď som začala mať pocit, že ma rozpučí. Chytil sa za hlavu a vyhodil si ju do oblakov. Za mnou.

Jazero

Vo vnútri tvojho brucha
škŕka žaba.
- Čiasi predtucha neohrabaná
otravuje chvíle pôžitku. –

Radosťou ťa potlčiem,
zahádzem perinami.
Tečie čas – kdesi v nás
sa otvárajú brány
snov
a v budovách bez názvov
tancujeme mokré tance;
tá žaba tam hlasne čľapce;

Elektrina, voda suchá,
preteká mnou, radosťou.

Prázdna láska

Prázdna
kniha padá
ku dnu
už som rada –
trúbu nudnú
zalej
mokrou vodou,
vysuš
chute hodov.

Láska,
malé svety
otvor,
kúsok vety –
hláska,
pozerá do blba.
Nahá kráska?
Nevadí!
Prázdna kotrba,
vždy sa prezradí!

Neistota
kĺbov z hlíny
čosi splieta.
Nás?
Nepomotá!
Váha viny
zase?
Lieta
V čase.

Bez masky

Ležím v posteli s nohou vyloženou na stoličke. Snažím sa rozpamätať na to včerašie divadlo. Skončilo krvou. Mama sa ma pýtala, či to tak naozaj skončilo, alebo som sa stala iba obeťou nešťastnej náhody. Myslím, že mi bolo od začiatku jasné, že vysvetľovať jej to je úplne zbytočné, no aj tak som sa o to pokúsila: „Musíš sa na to pozerat' z iného pohľadu mami, išlo o umelecký zážitok, nie o to, čo bude so mnou.“

„Ale zlatko, pozri, ako vyzeráš! Kto vie, kedy sa to zahojí... a to ešte nehovorím o tých všetkých infekciách, ktoré si mohla dostať!“

„Pochop, ja som herec, som nástroj, nejde o mňa, podstatné je predstavenie.

Musíš sa s tým zmieriť.“ Snažila som sa, ale naozaj to nešlo. Nepočúvala, čo som jej hovorila.

Vôbec ma to nebolelo, no na pohľad to nebolo pekné. Na ľavom stehne sa mi týčil obrovský kráter. Zapálená diera po injekčnej striekačke, priemer jeden centimeter. Ten kráter bol tak päť palcov nad kolenom a okolo neho bolo ešte jedenásť podobných dier v troch, avšak tie neboli zapálené, našťastie.

Nebolelo ma to, ležala som a premýšľala, kedy sa to zahojí, kedy budem opäť môcť vyjsť na javisko. Nevedela som sa toho dočkať.

Vôbec ma to nebolí, ale som nahnevaná na rodičov! A veľmi! Už dva týždne ležím a vôbec sa to nehojí. To určite kvôli tomu stresu z nich!

Vôbec ma to nebolí, ale už toho mám akurát dosť! Chcem hrať! Chýba mi divadlo... bez neho nedokážem žiť.

Nič ma nebolí. Som oddýchnutá a smutná. Chcem ísť konečne preč. Už je to mesiac. Chýba mi divadlo. Aj ľudia z neho. Kamaráti...

Nehojí sa to. Začínam si uvedomovať niečo strašné – nestálo mi to za to. Bolí ma srdce, keď pomyslím na to, že ma nikto neprišiel pozrieť. Jediné správy o okolitom svete sú hromadné správy z divadla v ktorých je dátum a čas nasledujúcich skúšok. Všetci určite poctivo chodia a hrajú. A keď niekto z nich zmizne, vôbec si to nevšimnú – sme herci, sme nástroje, nikoho nezaujíma, čo snami bude potom, za oponou. Dôležité je predstavenie.

Rodičia mi zakázali ďalej chodiť na divadlo. Budem sa musieť naučiť žiť vlastný život. Od teraz sa nemám za čo skrývať. Bolí ma to rovnako veľmi, ako na začiatku, ale už sa to hojí.

KOCÚROVÁ, Patrícia

Strata

Tak ako uhynú vtáky, ktorým niet pomoci,
zvädnú kvety vo váze, vyhasne oheň
lebo niet dreva a padá hviezda
z jasného neba, tak navždy moje srdce
stratilo Teba.

Zachráň ma

Keď nie si pri mne, nedokážem žiť.
Bez tvojej lásky padám a pomaly umieram.
Už nevládzem bojovať'.
Si jediný, kto ma dokáže zachrániť,
tak príď a nenechaj ma umrieť'.
Zachráň ma!

Spomienky

Pozriem sa do neba, vidím tam anjela.
Ty si ten anjel, čo na mňa pozor dáva
a krídlami na pozdrav máva.
Spomienky na teba mi navždy zostanú,
z môjho srdca sa nikdy preč nedostanú.
Rany bolesti ťažko sa hoja,
no tie moje sa nikdy nezahoja.

LEHOCKÁ, Romana

Tanečný sen

Hľadela na muža pri mikrofóne, ktorý práve uvádzal ďalšiu tanečnicu., A teraz sa nám so svojím tanečným číslom predstaví mladá dievčina, ktorá sem pricestovala priamo zo srdca Európy," ohlásil sympatický moderátor. Cudzie reči jej nikdy veľmi nešli, no pochopila, že práve nadišla chvíľa, aby celému svetu ukázala, čo v nej je a aby sebe aj všetkým dokázala, že si zaslúži byť tu.

Bola to mladá devätnásťročná dievčina menom Karolína, ale všetci ju prezývali Lina. Narodila sa na Slovensku, v malom štátiku Európy. Pretože pomery tu boli dosť chudobné, jej rodičia trávili celé dni v práci, aby zabezpečili živobytie a tiež lepší život sebe aj svojej dcére. Pre Linu im ostávalo veľmi málo času. Spočiatku ju to veľmi trápilo, myslela si, že ju nemajú radi, keďže s ňou skoro vôbec nie sú. Postupom času pochopila, že to robia hlavne pre jej dobro. Lina mala osem rokov, keď ju rodičia prihlásili do tanečnej školy. Našla tam zmysel života. Tanec ju úplne očaril. Tvrdilo sa, že aby sa zaradila medzi najlepších. Zúčastňovala sa na súťažiach doma a párkrát aj v zahraničí. Vyhrala niekoľko významných ocenení. No až teraz sa jej naskytla príležitosť, aká prichádza len raz za život. Vďaka svojej vytrvalosti a výnimočnému talentu sa prebojovala až na celosvetovú tanečnú súťaž v New Yorku. Stála tu odhodlaná a šťastná, že sa konečne splní jej sen.

Lina bola štíhla a nie veľmi vysoká. Keďže mala tancovať moderný tanec obliekli ju do voľných čiernych kapsáčových nohavíc a bieleho tielka. Na hlave mala šiltovku a na nohách tenisky. Dlhé gaštanové vlasy jej vo vlnách padali na pleciah a chrbát. Spod dlhých čiernych mihalníc vykúkali oči tmavé ako noc. Šťastne a zároveň s obavami blúdili po publiku a hľadali oporu v milujúcich a hrdých tvárach jej rodičov. Doprevádzali ju sem, pretože si nemohli nechať ujsť taký dôležitý deň v živote ich jedinej dcéry.

Vykráčala na javisko. V sále bolo hrobové ticho. Srdce jej bilo ako zvon, až sa bála, že ho všetci začujú. Zastala uprostred parketu. Všetky pohľady aj kamery sa upierali na ňu. Patrili len jej. Teraz bola ona stredobodom pozornosti. Vtom zazneli prvé tóny piesne, ktorá sa jej za ten čas tvrdej driny celkom vryla do pamäti. Už nepociťovala žiadnu trému. Nevnímala nič len hudbu. Sústredila sa jedine na tanec. Urobila prvú figúru, otočku, striedala jednu tanečnú variáciu za druhou. Tancovala bez jediného zaváhania, prežívala každý jeden pohyb. Chvíľami sa miestnosťou ozývali nadšené výkriky. Lina sa cítila ako v siedmom nebi. Už len máličko chýbalo do konca. Nasledovala posledná časť choreografie. Bola síce veľmi náročná, ale keby ju zvládla, bola by skvelou čerešničkou na torte.

Stopercentne sa sústredila. Vykráčala. Urobila otočku a silno sa odrazila od zeme. Vznášala sa ako pierko. Túžila, aby táto chvíľa trvala večne. No vtom niečo upútalo jej pozornosť a vyviedlo ju to z rytmu. Oslepil ju blesk fotoaparátu. Jej pristátie na zemi zo samých výšin nebolo také, aké si predstavovala. Pociťovala ostrú bolesť, ktorá prenikala z jej pravého členku do celého tela. Nedokázala sa udržať na nohách, a tak tvrdo dopadla na

chladnú dlážku. Výkriky prekvapenia prehlušili aj doznievajúcu hudbu. Posledné tóny zanikli v miernom chaose.

„ A kde je búrlivý potlesk? " pýtala sa neurčitých postáv, ktoré sa nad ňou skláňali. No odpoveď sa stratila spolu s možnosťou na víťazstvo. Siluety postáv sa rozplynuli.

„ Dcérenka moja, čo sa ti to stalo? Ako sa cítiš? " boli posledné slová, ktoré počula. Potom videla už len tmú.

Keď konečne otvorila oči, ležala na posteli v komfortnej a pekne zariadenej nemocničnej izbe. Napriek tomu jej pripadala chladná a neútulná. Nechcela tu byť. „ Teraz je už určite hodnotenie poroty. Predsa tam nemôžem chýbať , " pomyslela si. Posadila sa na posteľ, nohy položila na dlážku a pokúsila sa vstať. Ale stále obrovská bolesť v nohe jej v tom zabránila. Pred očami sa jej opäť premietala scéna pred niekoľkými minútami. Potrebovala prísť na to, kde vlastne urobila chybu. Hudba zaplavovala sálu. Ona tancovala, z celého srdca. Do tanca vkladala celú svoju dušu. A prišla posledná figúra. Vo chvíli, keď sa dotýkala neba, ju znova oslepil žiarivý záblesk a prebudil ju z krásneho sna. On bol príčinou jej momentálnej bolesti, fyzickej aj duševnej. Po lícach sa jej skotúľali horké slzy sklamaní a nenaplnených túžob. Telo pod perinou sa otriasalo pod návalom vzlykov.

„ Lina! Lina, spíš? "

„ Ach, mamička! Prečo sa to muselo stať práve mne? "

Mama ju zovrela v náručí. Lina sa schúlila pod ochranné krídla milovanej bytosti, ktorá jediná ju mohla ukryť pred týmto nespravodlivým svetom.

„ Vieš moja, také veci sa proste stávajú. " Láskovou rukou utrela dcére slzy z tváre a pokračovala: „ Nemaj strach. Našťastie to nie je také vážne. O pár týždňov budeš zdravá ako rybka. "

„ Mami, ty to nechápeš? " povedala zvýšeným hlasom. „ Už od detstva to bol môj sen tancovať pred celým svetom. Všetci na mňa obdivne hľadajú a závidia mi môj obrovský talent. A ja som dostala túto jedinečnú príležitosť. No pokazila som ju. To si budem navždy vyčítať. "

Mama len neveriacky pokrútila hlavou a ďalej ju utešovala. „ Veď to sa ti splnilo. To, že si mala drobnú nehodu, nie je tvoja vina. " No Lina si to nechcela pripustiť.

„ Mami? Môžem byť teraz chvíľu sama?...Potrebujem premýšľať.

" „ Pravdaže zlato. Ešte dneska ťa prepustia z nemocnice. Potom sa uvidíme. A prosím, už si nič nevyčítaj. " Pobožkala ju na čelo a lадným krokom opustila izbu.

Lina sa nechcelo ležať. Potrebovala cítiť na pokožke hrejivé lúče slnka a nadýchať sa čerstvého vzduchu. Potlačila bolesť a odkrývala na balkón. Ani krásny výhľad a okolitá príroda, uprostred ktorej sa nemocnica nachádzala, nezlepšili jej ponurú náladu.

„ Hi! " začula príjemný chlapčenský hlas. Otočila sa. Zbadala veľmi pekného chlapca približne v jej veku. Sedel na invalidnom vozíčku, ale úsmev mal od ucha k uchu. Zrejme sem prišiel z vedľajšej izby, keďže balkón bol spoločný pre všetky izby na poschodí.

„ Ahoj ! Ako sa voláš? " vykukla zo seba trhanou angličtinou.

„ I am Dany, " predstavil sa jej a spýtavo na ňu hľadel.

„ Aha, " zasmiala sa. „ Lina " a podala mu ruku. Potom sa spolu ešte dlho rozprávali. Pripadali si, ako keby sa poznali už celé roky. A za tento čas sa z nich stali dobrí priatelia. Veľmi ju zaujímal jeho životný osud, a tak jej ho vyrozprával.

Pred niekoľkými rokmi bol vážne zranený pri dopravnej nehode. Odvtedy ostal na vozíčku. Dlhú dobu sa s tým nevedel vyrovnáť, ale po dlhšom čase si uvedomil, že to mohlo dopadnúť aj horšie. Boh mu dožičil ďalej žiť a to boku milovaných a priateľov. Napriek všetkému sa z neho stal optimistický a veselý mladík, ktorý si naplno užíva život.

Keď si Lina toto vypočula, veľmi sa zahanbila za svoje správanie. Veď svoje zranenie ani zďaleka nemôže porovnávať s jeho. Ona bude mať nohy opäť zdravé, on je navždy

pripútaný k invalidnému vozíčku. Bola veľmi sebecká, keď sa predtým tak l'utovala. Teraz už vedela, že mnohí l'udia majú oveľa horší osud ako ona.

Rozhovor s Danym Line veľmi pomohol. Zmierila sa s uplynulými udalosťami toho dňa a rozhodla sa, že po vyliečení sa bude ďalej venovať tancu. Už jej ani neprekážalo, že súťaž nevyhrala. Ved' hlavné je zúčastniť sa. A matka mala pravdu. Jej sen sa už splnil.

NAGYOVÁ, Lenka

Sväté prekliatie

Duša, z čoho si zrodená? Z peknej temnoty...
Zlá si, stratení anjeli hovoria každému.
Mráz ťa spaľuje, raní ťa, smeruje k jasnému
koncu, pretkaný hodváhom iskrivej ničoty.

Strácaš zajtrajšky, smrtiace, prekrásne, prekliate.
Živí umierajú, trýznení túžbami, v bolestiach.
Lode putujú k vzdialeným, zbytočným úskaliam.
Hviezdy hnilobné, krvavé, búrkami odviate

blúdia, spokojnosť nenájdu hľadajú mesačné
svetlo, netušiac šialenstvo šedivých súmrakov.
V tieni nenájdeš zrodenie jagavých úsvitov.
Chceš to. Pokojné blúznenie mŕtvolám príznačné.

Duša, najdrahší nevinný úprimný kamarát,
zradíš, zatratíš nevinnosť, poddáš sa temnotám.

Pokušenia temnoty

Hra sa začína, smrť sa zakráda,
život vzdialený, vášeň ovláda
všetky hriešnice, vábne tancujú
guľky smrtiace, hriechy vznikajú.

Božská pokora prúdi oknami,
diabli tancujú dupúc nohami.
Popri predstavách vábných, v diaľavách
núka spasenie v krutých predstavách

božské dievčisko v ľahkých myšlienkach
klipká očami, vzdychá v perinách.
Mrieť tu, v krajine sladkých trýznení,
krutých dotykov našich trápení.

Blázon...nedá sa zlobe odolať,
božskú temnotu musíš milovať.

NOCIAROVÁ, Alena

Cesta maľovaným svetom

„Slniečko!“ skričala, len čo otvorila oči. Vyskočila z postele a poutierala si tváričku. V pyžame, bosá, scupotala dolu schodmi a len čo našla babičku, začala výskať, skákať a neustále opakovala Slniečko starká, slniečko svieti!“ „Pod' sa naraňajkovať, ty slniečko , povedala stará mama a usmievajúc ju popohnala k stolu .

„Však sa môžeme hrať na pieskovisku, prosím, môžeme, môžeme ?“ Prosíkala, tlačiac do seba rožok s džemom. „Ema, miláčik, vieš, že Miško je chorý“ .“ Odpovedala stará mama. „Ale veď svieti slniečko . Sľúbila si! Hovorila si, že keď bude krajšie, tak že môže ísť .“ Povedala rozhorčene, založila si ruky a zvalila sa na operadlo. „Ak ho nepustíš, nedojem lekvár !“ Našpúlila pery a škaredo zazrela „„Ako chceš, ale Miško dnes von nepôjde, veď je predsa ešte trochu mokro,“ zavelila stará mama. Vtom Ema začula tichučký dupot, idúci od spálne. „Miško je hore“, pomyslela si. Vstala zo stoličky a už sa chcela rozbehnúť oproti nemu, keď ju zahriakla stará mama: „Dopi aspoň to mlieko !“ „A pustíš Miška von ?“ skúsila sa opýtať naposledy. „Nechci ma nahnevať hneď z rána!“ zvýšila hlas stará mama. Frflúc si popod nos Ema dopila pohár mlieka a konečne sa rozbehla za Miškom. „Ahoj, Miško! Aký si strapatý, vyzeráš ako hviezdička. Dúfam, že si sa dobre vyspal, lebo dnes nás čaká veľký deň. Pod' ideme sa obliecť a potom ti niečo poviem .“ Vzala ho za ručičku a posadila do kresla: „Tu sed', vyberiem ti niečo pekné na oblečenie .“ Vybrala červené tričko a sivé tepláčky so záplatou na kolene. „ Tak, a teraz ti dačo poviem, ale nesmieš to nikomu povedať, dobre ?“ Miško zvedavo pozeral a len potichučky zašepkal :„Tajomstvo?“ „Áno tajomstvo ,“ odpovedala, obliekajúc mu tričko: „Babička je zlá ! Povedala mi, že keď vyjde slniečko pôjdeš so mnou na pieskovisko, vieš, aby sme si mohli dokončiť našu mapu sveta. A aby mohli dobrodruhovia cestovať a navštíviť aj Ameriku a Afriku. Mišo, fuj! Trčí ti cencúľ z nosa, kde máš zase vreckovku?“ Spýtala sa. „No nič, utrieme to sem,“ povzdychla si a utrela mu soplík do svojho rukáva. „Jáj, tajomstvo, no skoro som zabudla. Tak, keď nám ona nedovolí, aby si šiel na pieskovisko, tak to urobíme inak. Našu mapu sveta si vyrobíme doma v izbe a bádateľov pôjdem pohľadať. Ty len babičke nič nepovedz, lebo by sme sa nemohli hrať, dobre?“ Miško len pokýval hlavou na znak súhlasu .“ Tak a hotovo.“ povedala, zaväzujúc mu topánočku. „Pod', zapnem ti televízor, možno sú ešte rozprávky.“ Zastala si pred televízor a prstom ťukala na gombík ovládača. „Hm, tam je všetko dajako maďarsky, či anglicky, či ako,“ pomyslela si. V tom sa z kuchyne ozvala babička: „ Miláčik, rozprávky už dneska skončili, teraz pôjde regionálne vysielanie v cudzom jazyku. Prived' Miška do kuchyne, musí sa napapať .“ Chytila Miška za ručičku a spolu cupotali do kuchyne. „Babička, tak ja idem von .“ Dala Miškovi pusu na líčko a vybehla na dvor. Rýchlo si pohľadala to najväčšie vedierko, aké na pieskovisku mala, a išla do záhradky pohľadať bádateľov. Vždy, keď nejakého našla, dala mu meno a položila opatrne do vedierka ku ostatným. Takto sa hrala asi necelú hodinku, pospevujúc si všelijaké melódie, až kým nemala plné vedierko. „Tak a dneska konečne precestujete Ameriku a Afriku “povedala nakláňajúc sa nad vedierkom. „Ešte vás musím zakryť, lebo mi ujdete, ale kde je tá poduška?“ Rozmýšľala, obzerajúc sa po dvore. „Tu si, potvora !“ povedala nahlas a zakryla ňou vedierko. „Teraz musím skontrolovať babku ,“ pomyslela si. Vošla dnu, vyzula si zablatené gumáčiky, v kúpeľni si umyla ruky a išla za babičkou. „No čo, miláčik, už ťa nebaví hrať sa na pieskovisku ?“ „Ale nie, len som prišla kuknúť čo robíš,“ odpovedala. „Varím nám

na obed, niečo dobré, chceš pomôcť?" „Nie, veď ja predsa ešte neviem variť." „To nevádi, ale pomáhať vieš, či nie?" opýtala sa starká. „Viem, ale nechce sa mi," odpovedala milo. „Ach, ty moje trdlo." vzdychla stará mama a ďalej miešala polievku. „A čo variš?" „Urobím vám buchty na pare," odpovedala stará mama. „Mňám, a ešte dlho budeš variť?" „Si dnes nejaká zvedavá, nemyslíš?" „Ja len aby som vedela, že dokedy sa môžem hrať," odpovedala. „Dovtedy, kým ťa nezavolám na obed." „A to bude dokedy?" ďalej vyzvedala. „Ja naozaj neviem miláčik, asi tak okolo jednej," povedala stará mama. „Hm Dobre," povedala Ema. „A teraz mi vysvetli, načo si to tak súrne potrebovala vedieť?" „Naozaj len tak," odpovedala, zatiaľ čo cez okno sledovala vtáčiky, sediace na starej čerešni. „Aha, starká, tie vtáčiky spolu tancujú. Pod' sa pozrieť!" Stará mama podišla bližšie k oknu, zdvihla Miška na ruky a spolu kukali na dva škorce naťahujúce sa o kus čerešne. „Vidíš, Miško, ako tancujú, skoro ako tie baletky včera ráno v rozprávke. Pamätáš?" opýtala sa ho Ema. „Áno," povedal Miško a ďalej sa kukal von oknom. „Pod', Miško, už ťa nevládzem držať, zložím ťa dolu," povedala stará mama a položila ho na deku k hračkám. Ema zliezla z lavice pri okne, sadla si k Miškovi a prečítala mu z knižky jednu rozprávku. „Ako krásne čítaš, teraz by ťa mala počuť pani učiteľka," povedala jej stará mama. „Ja krásne čítam vždy!" odvrkla. „Kedy príde mamina s ocinom domov?" opýtala sa starej mamy zvedavo. „Ocko príde ako vždy a mamka dneska príde až večer," odpovedala stará mama. „A prečo?" Opýtala sa Ema. „Išla sa dať ostrihať k tete kaderničke," povedala stará mama. „Tak my sa s Miškom ideme hrať hore do detskej izby, dobre?" povedala Ema. „Dobre, ale dávaj na Miška pozor," upozornila ju stará mama. Ako náhle prišli ku schodom, nakázala Miškovi, aby tam počkal, nenápadne sa vykradla von a doniesla vedierko. Keď už boli v detskej izbe, spokojne si vydýchla a položila vedierko na zem. „Tak, Miško, teraz si musíme nakresliť veľkú mapu sveta, lebo tá moja v knižke je príliš malá a všetci bádatelia by na nej nemali miesto. Vyber, prosím ťa, zo skrine farbičky, ja idem po veľký výkres," povedala a odbehla. O necelú minútku bola naspäť, ľahla si na zem a spolu začali kresliť obrovskú zemeguľu. Ema kreslila a Miško vyfarboval more modrou farbičkou. Čarbal sem a tam. Ema neustále všetko komentovala. „Tak toto je Afrika, Miško, a tam majú aj more. A aj žirafy a slony. A to nie také, aké sme videli v zoo, ale ozajstné, ešte väčšie a je tam veľmi teplo, vieš." Na chvíľočku sa zamyslela a vzápätí namosúrene povedala: „Tam by sme sa mohli hrať aj teraz vonku na piesku." Keď bola mapa už celkom hotová, jemne pohladila Miška po hlavičke a povedala: „Tak môj malý, teraz sú konečne na rade bádatelia. Pustíme ich na mapu a budú cestovať po celom svete. Keď budem veľká, tak ťa zoberiem na cestu lietadlom a aj my dvaja spolu budeme cestovať po svete a uvidíme Afriku a vieš, kde ťa ešte zoberiem? Do Antarktídy, tam je veľká zima. Aha, tu dolu som ju nakreslila, je tam všade sneh a ľad a tu úplne hore žije Santa, ale nikto ho nikdy nevidel na vlastné oči. Aspoň tak to hovoril raz jeden chlapec v škole. No nič, idem ich pustiť, dobre?" Chytila vedierko a jedného za druhým ich ukladala na papier a dávala im pri tom mená. „Toto je Fedor a je z nich najsilnejší," povedala a položila ho medzi ostatných. „Teraz budeme pozorovať, ktorý kam docestuje." „Ach, Miško, ty nikdy nič nehovoríš, kedy sa už konečne osmelíš môj malý, aby sme sa mohli spolu rozprávať. Aha, pozri, Fedor cestuje cez Afriku, veď som ti hovorila, že je najlepšší." Vtom sa z dola ozval babkin mäkký hlas: „Obed je na stole, poďte papat'." „Idemééé," zakričala Ema. Zdvihla Miška na ruky a buchtali dolu schodmi. Usadili sa spoločne za stôl a zjedli obed, ktorý stará mama pripravila a ako po každom dobrom obede, zaspali, nevedomujúc si, že ich bádatelia stihnú prebádať celý maľovaný svet. Keby len svet, ale aj celú izbu. Keď obaja tuho zaspali, stará mama sa išla pozrieť, akú spúšť tentokrát pre zmenu narobili v izbičke, kde sa hrali To, čo však našla, bolo jedno obrovské prekvapenie. Celá izba sa nádherne ligotala a všade boli cesty a cestičky od beznohých bádateľov. Na stenách, na koberci, na skrini, ba dokonca aj na strope boli slimáky. A nie hocijaké. Každý jeden mal na ulite napísane svoje meno a poradové číslo. Starú mamu v tej chvíli skoro trafil šľak. Nevedela, či sa má smiať, alebo plakať. „Tie

slizké stopy už nik nevyčistí," pomyslela si a tľapla sa po čele. Stará mama však v tej chvíli vedela, že zajtra Miško určite pôjde von na pieskovisko.

SOJKOVÁ, Denisa

Lady Eleanor

Ozvalo sa zaklopanie na dvere, no starej panej sa nechcelo odpovedať. Vedela o čo ide, vedela, že tá osoba aj tak dvere pootvorí a vopchá svoju zvedavú hlavu do izby. Tak sa aj stalo. "Dobré ráno, lady Eleanor. Ako ste sa dnes vyspali moja drahá?!" Lady Eleanor pri tom oslovení strhlo a mala chuť hodiť vankúš rovno do tváre svojej komornej. Neurobila to. Nie preto, že by to nebolo vhodné, ale preto, že sa jej nechcelo ani pohnúť. Tá prekliata komorná Miranda to vedela. No aj napriek tomu, každé ráno presne o sedem tridsať vopchala svoju zvedavú hlavu do dverí a štebotala k lady Eleanor. Ani Miranda nemala svoju paniu rada, no neurobila nič, pretože jej platila dobre. A navyše, nemala veľa skúseností a lady Eleanor Doranová bola jediná, kto ju do práce prijal. Miranda Rocheová teda nemala v pláne tak skoro od svojej nevlúdnej panej odísť. Otvorila dvere dokorán a vošla do Eleanorinej izby. Keď prechádzala popri posteli s ťažkými nebesami, venovala jej len krátky pohľad. Lady Eleanor mala oči privreté, no Miranda vedela, že ju spod privretých viečok pozoruje. "Tak odtiahneš už konečne tie závesy alebo sa mi budeš po izbe prechádzať až do obeda?!" ozvalo sa zrazu spod prikrývky vytiahnutej až po pery. "Pravdaže nie drahá madam," veselo zaštebotala Miranda. "Už sú rozťahnuté," dvoma rýchlymi, nacvičenými ťahmi rozťahla závesy a otvorila okno. "Koľko krát ti mám opakovať, aby si to okno nechala zatvorené! Nedokážeš si zapamätať, že okno neotváram pred obedom?" Pravdaže si to Miranda pamätala, lenže jej bolo úplne jedno, kedy si lady Eleanor praje otvoriť okno. Bola v izbe teraz, tak ho otvorila. A urobí to aj zajtra, aj napozajtra a až keď príde december, tak si to okno lady Eleanor vychutná zatvorené až do poludnia. Cestou von z izby vzala Miranda krčah s vodou, aby ho naplnila a priniesla späť. "Nezabudni mi nahriať utierku na tvár," zavolala za ňou lady Eleanor, keď Miranda zatvorila dvere. "Akoby som mohla zabudnúť, keď mi to každý deň pripomínaš ty stará striga," mrmlala si Miranda popod nos cestou do kuchyne. Lady Eleanor vo svojom veľkom dome žila sama. Manžel jej umrel už dávno a Miranda ho nepoznala. Vďaka svojej zvedavosti však o ňom vedela dosť veľa. Vedela, že k lady Eleanor nebol nikdy milý, láskavý ani priateľský a Miranda verila tomu, že k takej osobe človek milý ani nedokáže byť. "Dobré ráno," pozdravila Mirandu Anna, kuchárka v sídle lady Eleanor. "Vodu som už ohriala a utierka na tvár bude teplá čo nevidieť," povedala, no Miranda ju nevnímala. Vyšla s krčahom do záhrady a vyliala vodu na trávnik. Bolo krásne ráno. Slnko sa pomaly predieralo cez sivé mraky. Večné mraky Londýnu, pomyslela si Miranda a zasnívala sa. Snívala o tom, že ona je paňou v tomto viktoriánskom dome. Snívala o tom, ako si večer sadá ku krbu vo veľkej knižnici, v ruke drží pohár vína a je pripravená na príchod mužskej návštevy... "Mala by si stáť nohami pevne na zemi," povedala Anna, vytiahnuc krčah z Mirandiných rúk. "Prestaň už snívať o hlúpostiach a choď panej odniesť to, čo potrebuje." "Tá potrebuje jediná vec-truhlu," odvrkla Miranda a vošla za Annou do kuchyne. Anna jej podala zohriatu utierku, zabalenú do ďalšej čistej utierky. Vodu, ktorú predtým nahriala naliala do polovice krčahu a doliala ho studenou, aby mala lady Eleanor vodu príjemne teplú. "Nechápem, prečo ju tak veľmi nenávidíš," povedala Anna. "Ja?" čudovala sa Miranda, kladúc krčah a utierku na veľkú tácku. "Ja ju nenávidím? A čo ona? Nikdy pre mňa nemá pekné slovo, vždy len šteká ako pes. Nikdy sa jej nepáči čo urobím. Prečo by som ju nenávidela?" vzala tácku a odišla z kuchyne. Prešla cez jedáleň do chodby a na chvíľu sa zastavila. Dvere do knižnice boli pootvorené, slnko sa vlievalo dnu cez závesy,

ktoré odtiahla Delia. Delia McGoffová bola domáca lady Eleanor. Nepracovala u nej oveľa dlhšia ako Miranda a hoci lady Eleanor trávila viac času s Mirandou, Deliu mala radšej. A to sa Mirande veľmi nepáčilo. Podišla k dverám a nazrela dnu. Delia práve odtiahla závesy na druhom okne výklenku a rukou si odháňala neviditeľný prach spreď tváre. "Keby si poriadne upratovala ty jedna falošnica, nebolo by tu všade toľko prachu," zahundrala si popod nos a rýchlo sa pobrala na poschodie k svojej panej. Lady Eleanor už sedela pri toaletnom stolíku, mydlo mala pripravené vedľa lavóra, vlasy schované pod čiapkou a čakala. Keď sa dvere otvorili a vošla Miranda, vrhla na ňu zlostný pohľad. "Mám pocit, že si obehla s tým krčahom celú ulicu, kým si mi ho priniesla. Daj to sem," schytila krčah a obratne si naliala vodu do lavóra. Miranda stála po jej pravej strane a držala tácku vo výške jej ramien. Nepovedala ani slovo. Snívala o večierku, ktorý by usporiadala na počesť jej smrti. Lady Eleanor mala už vyše šesťdesiat rokov, no bola stále plná sily. Jediné čo ju z času na čas prinútilo zostať v posteli bola reuma. Lady Eleanor si namočila ruky a tvár, vzala do rúk mydlo a poumývala sa. Potom si vzala z tácky utierky, opatrne ich rozbalila, jednu namočila a umyla sa ňou, tú teplú si potom priložila na tvár. Chvíľu si vychutnávala príjemné teplo, potom utierku znova poskladala, mydlovú vodu vyliala do vedra pod stolíkom a naliala si čistú, ktorou si tvár opláchla a tak svoju rannú očistu tváre ukončila. "Dnes sa budem kúpať," povedala Mirande. "Po šálke čaju mi priprav kúpeľ." "Čo by ste si dnes dali na raňajky, drahá lady Eleanor?" opýtala sa Miranda sladkým hlasom. "Povedala som, že po šálke čaju si dám kúpeľ. Čomu z toho si nerozumela?" opýtala sa lady Eleanor prekvapene. "Asi si neželáte pomôcť s obliekaním, keď sa chcete kúpať," povedala Miranda, ignorujúc jej ironický tón. "Nie, neželám. Slečna McGoffová je už tu?" Eleanor si stiahla čiapku z vlasov a začala sa česať. "Myslím, že som ju počula kašľať v knižnici," uškrnula sa Miranda. "Kašľať? Je chorá? Pošli ju za mnou, keďže ideš s vecami naspäť do kuchyne, potrebujem s ňou o niečom hovoriť." Miranda pochopila, pozbierala všetko späť na tácku a odišla z izby. Pomaly zišla po schodoch a nazrela do knižnice. Delia začala s každonenným upratovaním, Miranda ju nechcela rušiť. Zniesla veci do kuchyne, kde Anna už začala s prípravou raňajok. "Dnes si dá len čaj, a potom sa chce kúpať," napodobňujúc arogantný tón lady Eleanor, položila tácku na stôl. Zvalila sa na stoličku a pozorovala Annu ako krája chlieb. "Mala by si to všetko poumývať a poodkladať," napomenula Anna Mirandu. "Čaj je už hotový, tak jej ho môžeš ísť odnieť." "Vôbec sa mi tam nechce ísť," povedala Miranda a oprela sa o lakeť. "Čo keby si tam išla ty a rovno sa jej opýtala, čo by si jej urodzenosť priala na obed a na večeru?" "No, aspoň raz máš v hlave niečo normálne," pousmiala sa Anna a vzala pripravený čaj k lady Eleanor. Anna Graceová pracovala u lady Eleanor takmer desať rokov. Mala ju rada pretože vedela, že lady Eleanor nemá zlé srdce, no napriek tomu k nej nenašla tú správnu cestu. Celé roky sa snažila vyhovieť jej vrtochom a zvláštnym chutiám, na ktoré bola lady Eleanor navyknutá. Predtým, ako do jej služieb nastúpila, mala len starú černošskú kuchárku, ktorú z duše nenávidela. A nemala rada ani Annu. Anna bola Írka a lady Eleanor nemala rada írsku spoločnosť, írske zvyky a ani írské jedlo. Pred vchodovými dverami do Eleanorinej izby sa Anna zhlboka nadýchla, preložila si tácku do pravej ruky a zaklopala. Ozvalo sa pozvanie dnu, tak teda vošla. Lady Eleanor sedela pri toaletnom stolíku a nanášala si na tvár krém. Annu prekvapilo, keď videla svoju paniu, ako ju víta s úsmevom. Lady Eleanor však nevedela, že k nej prichádza kuchárka. "Dobré ráno madam Doranová, ako ste sa vyspali?" opýtala sa Anna. "Už som sa aj lepšie, ale vďaka tabletkám sa aspoň často nebudím. Stalo sa niečo?" Prekvapene pozorovala kuchárku, ako jej kladie tácku s čajom na stôl pod oknom. "Priniesla som vám váš čaj, madam. A chcela by som sa opýtať, čo by ste si priali na obed a na večeru." Anna sa postavila k jej ľavici, ruky si pokorne schovala pod zásteru. "Ešte som nad tým nepremýšľala, chcela som o tom popremýšľať počas kúpeľa. Viem však, že na obed nechcem nič ťažké. Postačia zemiaky a dusená hovädzina. Nechcem žiadnu zeleninu, na to nezabudni," zatvárala sa kyslo a pokračovala v nanášaní krému. "A ďakujem za čaj, "

povedala akoby mimochodom, keď Anna vychádzala z izby. "S radosťou, madam." Anna kráčala z jej izby s ľahším srdcom. Obdivovala lady Eleanor, aj keď k nej pani nebola veľmi milá. Anna verila, že jedného dňa jej tvrdé srdce zmäkne. Pod schodiskom sa stretla s Deliou. "Dobré ráno Anna, ako sa máte?" opýtalo sa jej dievča veselo. "Veľmi dobre, ďakujem. A ty? Dnes budeme mať pekný jesenný deň, čo myslíš?" Delia pozrela smerom von cez okná knižnice a pokrčila nosom: "Ani neviem, určite to bude príjemný deň, ale ak bude dnes znova sucho, knižnicu budem musieť ráno celú poutierať od prachu čo sa sem naženie cez pootvárané okná. Lady Eleanor zajtra očakáva svoju sestru a tá sa nerada zdržiava v niektorej z dolných izieb. Veď viete, ako rada sedáva práve tu. A knižnicu lady Eleanor udržiava v takom stave len kvôli nej." Delia veľavravne pozrela na Annu, a tá sa usmiala. Veľmi dobre vedela, čo má Delia na mysli. Lady Eleanor mala jednu sestru. Lady Margaret Dillonovú. Bola od lady Eleanor o tri roky staršia a mala v živote oveľa väčšie šťastie, ako jej mladšia sestra. Keď mladú Margaret uvádzali do spoločnosti, na večierku padla do oka mladému dôstojníkovi Lordovi Philipovi Dillonovi. Bol to úspešný a inteligentný mladý muž, a svoju nastávajúcu manželku si od začiatku chránil ako najvzácnejší poklad. Mladšia Eleanor nemala také šťastie. Počas jej uvedenia do spoločnosti, sa do nej zahľadel priateľ lorda Dillona, obchodník menom Charles Doran. Bol to síce pohľadný a vtipný mladý muž, ktorý sa vtedy šestnásťročnej Eleanor páčil, no až prineskoro zistila, že nemal silný charakter. Každý ho ľahko ovplyvnil a časom sa to odzrkadlilo na jeho obchodoch. Veľa ľudí ho zneužilo a on tvrdohlavo odmietal akékoľvek rady od svojej manželky. Keď sa jeho obchodovanie chýlilo ku krachu, dal sa na hazardné hry a alkohol. Takmer všetok svoj majetok prehral v kartách, alebo vypil s poslednou kvapkou brandy. Jediné, čo manželke po svojej náhlej smrti zanechal, bola renta, ktorú lady Eleanor získala svojim vydajom od rodičov. Nejakú časť po manželovej smrti investovala s pomocou lorda Dillona, no napriek tomu musela o finančnú pomoc občas požiadať svoju staršiu sestru. Sestru, ktorú nenávidela. Od detstva k sebe neprechovávali sesterské city. Staršia Margaret bola matkiným miláčikom, nuž sa Eleanor snažila získať si srdce svojho otca. Našťastie sa jej to podarilo. Otec ju naučil mnohým veciam, ktoré neskôr využila v každodennom živote a aj pri rozhodnutí investovať. Jej sestra nikdy nemala starosti a život si užívala plnými dúškami. Mala manžela, ktorý ju nadovšetko miloval. Mala deti, ktoré chodili do tých najlepších škôl. A mala mladšiu sestru, ktorej pri každej príležitosti dávala najavo, že ona je tá lepšia. A napriek tomu všetkému ju lady Eleanor každú sobotu popoludní vítala na šálku čaju vo svojom dome. "Netráp sa Delia, hádam dnes po ulici veľa kočiarov neprejde," povedala jej Anna. "Hm, možno nie, no najradšej by som okná dnes nechala pozatvárané. Nemám rada, keď sa pred príchodom jej sestry musím ponáhľať s upratovaním." Lady Eleanor každý deň po jedenástej hodine zišla dole do knižnice a pootvárala všetky okná. Potom sa zatvorila na hodinu do manželovej pracovne a čítala. "O kom tu vy dve znova klebetíte?" pridala sa k dvojici Miranda, utierajúc si mlieko, čo sa jej zachytilo na fúzikoch nad hornou perou. Zastala si s rukami vbok a pozrela na Deliu, "Pani sa na teba dnes ráno pýtala," prehodila, akoby sa nič nedialo. "Povedala som jej, že som ťa počula kašľať v knižnici, na čo mi prikázala odkázať ti, aby si za ňou išla. Myslím, že má obavy, či bude knižnica uprataná pred zajtrajším príchodom jej sestry." Uškrnula sa, zvrtila sa na podpätku a vrátila sa do kuchyne, aby pripravila ďalšiu nádobu, v ktorej pre lady Eleanor hriala vodu do kúpeľa. "Nevedela som, že ťa lady Eleanor očakáva," povedala Anna, "nebola by som ťa teraz zdržiavala." "Netrápte sa pre to, Miranda mi to nepovedala, lebo chce, aby sa na mňa pani hnevávala. Idem teda radšej k pani. Uvidíme sa neskôr." Delia odložila prachovku na stolík pri vchodových dverách a ponáhľala sa k lady Eleanor. Po schodoch však vybehla prírychlo, nuž sa musela pred jej dverami najprv pár krát zhlboka nadýchnuť. Potom zaklopala a hneď po pozvaní vošla. "Prepáčte lady Eleanor, až teraz som mohla za vami prísť. Poslali ste po mňa?" Lady Eleanor zdvihla hlavu od včerajších novín a usmiala sa na Deliu. "To je v poriadku. Znova si robila jarné upratovanie v knižnici?"

zasmiala sa. "Musela som, včera bol rušný deň a nanieslo sa dnu veľa prachu." "Nemusíš to predsa robiť každý deň. Hlavne aby bol poriadok, keď príde moja sestra. Inak je tu až príliš čisto." Trochu si povzdychla a opýtala sa, či jej Miranda už pripravila kúpeľ. "Myslím, že ešte nie, veď sama viete, že jej všetko trvá trikrát tak dlho ako niekomu inému," zasmiala sa Delia a podišla k lady Eleanor. "Ako ste sa dnes vyspali madam? Netrápila vás v noci reuma? Noci začínajú byť chladné. Možno by som vám mohla priniesť ďalšiu deku." "Zatiaľ to nie je zlé, nebyť toho skorého ranného budíčka, ktorým ma rozčuľuje to dievča," pokrútila hlavou. "Správa sa, akoby jej tento dom patril. Oslovuje ma drahá madam, minule mi dokonca povedala drahá Eleanor. Je to proste neprípustné a to dievča by som najradšej poslala tam, odkiaľ prišla!" zlostne poskladala noviny a položila ich na stolík. Takmer prevrhla hrnček s mliekom, no Delia ho zachytila. "Netrápte sa pre to madam, ju to hádam čoskoro prejde." "Nerozumiem tomu, ako môže byť niekto taký bezcharakterný a nevzdelaný! Ohromne by sa hodila k mojej sestre! Mimochodom, nezabudni vziať obrusy z knižnice, aby si moja dokonalá sestra nemusela nájsť zámienku k bezduchému rozhovoru o čipke. Koho zaujíma čipka?!" "Nebojte sa, určite všetky obrusy odložím. Preto ste ma volali?" Lady Eleanor kývla rukou a pokrútila hlavou, "To nemožné dievča spomínalo, že ťa počula kašľať. Si chorá?" "Nie madam, nie som chorá." "Aha, to je dobre," nebadane sa usmiala. "Povedz tej čo si myslí, že jej to tu patrí, aby sa poponáhľala s tým kúpeľom," prevrátila oči a napodobnila Mirandin výraz tváre. Delia sa zasmiala a rozlúčila sa. Lady Eleanor považovala za vtipnú osobu, schopnú ohodnotiť každého. Trochu sa bála toho, čo si myslí o nej, no mala pocit, že lady Eleanor ju má trochu rada. Zišla do haly práve vo chvíli, keď sa ozvalo búchanie na vchodové dvere. Delia vedela, že práve priniesli raňajšie noviny pre lady Eleanor. Ponáhľala sa k dverám, no Miranda ju predbehla. Rýchlo si uhladila vlasy a otvorila dvere so žiarivým úsmevom. "Dobré ráno, Edward! Naša pani sa vás už nevedela dočkať!" zaštekotala Miranda a vtiahla roznášača novín dnu, no dvere nechala otvorené. "Čo sa udialo vo svete zaujímavého?" zavesila sa na Edwardove rameno a nakúkala na titulnú stranu novín, ktoré priniesol. "Ani vlastne neviem slečna, nemal som tú možnosť posedieť si s dnešnými novinami," vysvetľoval, márne sa snažiac vyslobodiť z jej pevného zovretia. Delia k nim podišla, vrhla karhavý pohľad na Mirandu a vzala noviny Edwardovi z rúk: "Ďakujeme vám a prajeme príjemný deň!" Edward pochopil, no Miranda očividne nemala v záujme jeho rameno pustiť. Čosi mu šepkala do ucha, keď sa nad schodiskom zjavila lady Eleanor. "To sú dnešné noviny? Miranda, prinies mi ich." Dievča trhlo a v tom istom momente pustila Edwardove rameno. Ten sa náhlivo rozlúčil a priam utekal k svojmu vozíku s novinami. Miranda vzala noviny od Delie a stúpila na prvý schod. "Nestpím takéto správanie vo svojom dome a ty to dobre vieš! Niekoľko krát som ťa upozorňovala, no ty sa stále správaš pohľadavo a neposlušne!" karhala Mirandu lady Eleanor, pokiaľ v ruke nedržala svoje raňajšie noviny. "Na ten kúpeľ už čakám pridlho! Dúfam, že je už pripravený!" nadvihla si župan a vrátila sa do svojej izby. Delia medzitým odišla do kuchyne a pomáhala Anne s prípravou obeda. "Nenávidím tú starú strigu! Bodaj by sa utopila v tom svojom kúpeľi!" hromžila Miranda a hodila sa na svoje miesto pri stole. "Nerozumiem ako o nej takto môžeš hovoriť za jej chrbtom a pritom sa jej do tváre každé ráno usmievaš," povedala Delia a začala čistiť ďalší zemiak. "Ty sa do toho nestaraj. Ty si len obyčajná slúžka a nič viac, nemáš k panej prístup tak ako ja, ty len ďalej počúvaj jej príkazy!" Miranda vzala neočistený zemiak a prehadzovala si ho z jednej ruky do druhej. "Mohla by si nám pomôcť, keďže si už panej ten kúpeľ pripravila," povedala Anna s neviditeľným úškrnom. Vedela, že Miranda na kúpeľ zabudla a myseľ jej blúdi všade tam, kde by nemala. Miranda odhodila zemiak na kopu, narýchlo si utrela ruky do zásterky a bežala na poschodie, pripraviť vaňu na kúpeľ. Izba, v ktorej sa lady Eleanor obvykle kúpala, mala s jej spálňou spoločné dvere. Preto lady Eleanor vedela, že jej kúpeľ nie je hotový a vrela v nej zlosť. Trpela Mirandu pri sebe len pre to, že mala šikovné ruky a neraz jej masírovaním zmiernila bolesť, ktorú jej spôsobovala reuma. No v nijakom

inom smere jej Miranda nebola užitočná a lady Eleanor vedela, že sa s ňou bude musieť čoskoro rozlúčiť. Nemala však náhradu a nevedela ako si nájde novú komornú. No Mirandu už pri sebe viac nezniesla. Počula ako vo vedľajšej izbe konečne chystá kúpeľ, no trvalo jej to veľmi dlho. Keď konečne priniesla vodu z kuchyne, lady Eleanor už mala pripravené oblečenie a vlasy mala v účese schované pod čiapkou. Čaj, ktorý nedopila bol už studený a s čítaním novín nechcela začať, pokiaľ nebude sama v pracovni svojho muža. Keď konečne nastal čas kúpania, lady Eleanor neprehovorila ani slovo, pozorovala však Mirandu veľmi pozorne. Miranda jej pomáhala tak ako predošlé dni, tu pridržala utierku, tu priliala teplej vody do vane, no ani na jediné minútku sa nezatvárla poslušne či pokorne, napriek raňajšej nepríjemnosti s novinovým poslíčkom. Hlavu držala hrdo a tak ako lady Eleanor, ani ona neprehovorila ani slovko. Lady Eleanor po kúpeli zašla do kuchyne, aby sa dozvedela, kedy bude hotový obed. Hneď na to sa pobrala s novinami do manželovej pracovne, ktorá susedila s knižnicou. Zatvorila za sebou dvere, pomalým krokom prešla cez miestnosť ku kreslu pod oknom. Pohodlne sa usadila a zahĺbila sa do čítania. Miranda sa vrátila do kuchyne namosúrená a plná hnevu. Odložila nádoby, v ktorých hriala vodu, namočila uteráky a odložila ich bokom. "Operiem ich neskôr," povedala Anne, ktorá na ňu zvedavo pozerala. "Budem veľmi rada, ak ich tam nenecháš tak, ako si to urobila naposledy." "Nie nenechám," povedala sucho Miranda a začala si prezerat' noviny z predošlého dňa. "Pomohla by si mi prosím ťa so zemiakmi?" opýtala sa Anna. "Teraz nemôžem, sľúbila som Delii, že jej pomôžem s prestieraním stola na obed. Možno vám budem môcť pomôcť s umývaním riadu po obede," odvetila nechotne a odložila noviny. Hneď na to odišla z kuchyne, ale nešla pomôcť Delii. Keďže bola jedáleň spojená s kuchyňou len ťažkými drevenými dverami, Miranda sa tvárla veľmi zaneprázdnená, keď popri nej prechádzala. Nechcela, aby ju Delia poprosila o pomoc. Tá však ani nezdvihla pohľad od obrusu, ktorý práve vystierala na stôl. Mirandine kroky viedli do knižnice. Vedela, že tam nikto cez deň nechodí, a nikto ju tam hľadať nebude. Posadila sa do kresla pri krbe a zadriemala. "Vedela som, že ťa tu nájdem," prihovorila sa jej Delia, potiahnuv ju za rukáv blúzky. "Len na chvíľu som zatvorila oči," snažila sa vyhovoriť Miranda a rýchlo vstala z kresla. "Miranda, mne vôbec neprekáža, keď sa na chvíľu utiahneš do knižnice. No lady Eleanor ťa volá. Určite by ju nepotešilo, keby to vedela." Miranda sa jej postavila tvárou v tvár a zamračene na ňu chvíľku pozerala. "Chceš mi niečo povedať Delia? Hráš sa predomnou na paniu v tomto dome?" "Na nikoho sa nehrám, ani som sa nikdy nechcela hrať," odpovedala jej rovnako drzo Delia. "Pani ti platí za to, že si plníš svoje povinnosti. Každý teda očakáva, že si tie povinnosti budeš plniť." Miranda na to nepovedala nič, odišla z knižnice za lady Eleanor. Nezaklopala na dvere, len vošla do pracovne a podišla k panej : "Poslali ste po mňa drahá lady Eleanor?" "Tvoje meno som vykrikovala z dverí ako nejaká predavačka na trhu. Kde si bola?" nezdvihnúv k nej pohľad, poskladala noviny a uložila ich na stolík. Miranda bola v pomykove. Nezdalo sa jej, že by počula, ako pani volá jej meno. Pravdepodobne spala dlhšie ako si myslela. A keď sú dvere knižnice zatvorené, ledva tam niečo počuť z diania v dome. "Prala som uteráky v záhrade, madam," vyhovárala sa. "Určite?" lišiacky na ňu pozrela lady Eleanor. "Ach Miranda, Miranda," vzdychla si. "Nemôžem ťa viac zamestnávať. Rozčuľuje ma tvoja neposlušnosť a klamstvá, ktorými ma častuješ každý deň. Nie som hlúpa. Možno som stará, ale hlúpa nie som. Vidím obe tvoje tváre a preto ťa tu viac nemôžem držať. Od dnešného dňa po dva týždne sa budem snažiť nájsť si novú komornú, nuž si ty môžeš hľadať novú prácu. A ako poďakovanie za tvoje dobre vykonané služby, ktorých však bolo toľko, že by ich na prstoch dvoch rúk spočítal, ťa odporučím svojej sestre, ktorá zajtra príde na pravidelnú návštevu." Miranda svoju pani počúvala, no neverila vlastným ušiam. Nikdy by si nebola pomyslela, že ju pani zo svojich služieb prepustí. No predniesla to Mirande podľa jej očakávania. Bez štipky citu, či vari smútku, že to musí urobiť. Miranda chvíľu stála po jej boku ako prikovaná, neschopná vyriešiť slova. "Ak nemáš čo povedať, môžeš ísť Miranda. Si

stále moja komorná a až do ukončenia tohto zväzku očakávam, že si budeš plniť svoje povinnosti. Teraz už choď a rob to, čo máš robiť. Je dvanásť tridsať a o chvíľu pôjdem na obed. Pošli mi sem Annu, nech s ňou dohodnem zajtrajšie menu." Lady Eleanor sa dívala na Mirandu, ktorá nehybne stála pri jej boku. "Miranda," oslovila ju prudšie, "hýb sa dievča!" Mirandu myklo a pobrala sa preč. Mierila rovno za Deliou. Vedela, že ju nájde v jedálni. Prestieranie na obed jej vždy trvá nekonečne dlho, pretože každý kus príboru musí byť na svojom mieste. "Čo si o mne nahovorila Eleanor?" vyrútila sa na ňu, len čo prekročila prah jedálne. Delia na ňu prekvapene pozrela, netušiac o čom Miranda hovorí. "Netvár sa tak prekvapene," zatiahla kyslo Miranda a podišla k Delii bližšie. "Chcem vedieť čo si nahovorila lady Eleanor! Už aj to zo seba vysyp," schytila ju za plecia, no Delia jej ruky odsotila: "Nedotýkaj sa ma a prestaň sa rozkrikovať! Netuším o čom to hovoríš!" "Aspoň sa priznaj, že ty si dôvod toho, že ma lady Eleanor prepustila!" kričala Miranda. Delia neveriaco pozrela na Mirandu: "Čože?" Miranda prevrátila očami. "Nehraj sa predomnou na hlúpu, ja nie som stará baba, ktorú poľahky oklameš. Pani ma práve prepustila a to len kvôli tebe!" Delia konečne pochopila a vošla do nej zlost'. To bola typická Miranda, nikdy nepriznala svoju vinu! "Mala by si sa nad sebou zamyslieť Miranda," povedala zlostne Delia. "Jediná osoba, ktorá je vinná za to, že si prišla o prácu, si ty! Myslela si Si, že je lady Eleanor hlúpa? Vari si si myslela, že nevidí aká si falošná a neporiadna? Prečo by som jej práve ja mala otvárať oči? Má predsa vlastný rozum a sama sa vie rozhodovať, nie je predsa senilná! Nikdy som nebola na teba žalovať, aj keď by si Si to niekedy zaslúžila!" Krik dvoch dievčat sa rozliehal takmer po celom dome a vytiahol Annu z kuchyne. "Dievčatá, " oslovila ich mierne, "prestaňte, lebo ak vás začuje lady Eleanor, bude zle. Čo sa to tu vlastne stalo?" "Prepustila ma," povedala Miranda, „a neviem

prečo." Anna ju chytila za ruku: „Pod'." Vtiahla ju do kuchyne, usadila k stolu a dala jej šálku čaju. Miranda sa oprela o lakeť a zťažka si vzdychla. „Tak mi povedz, čo sa vlastne stalo," súrila ju Anna, prilievajúc jej mlieko do šálky. "Pani mi povedala, že tu už viac nemôžem zostať. O dva týždne mám odísť. Povedala, že som klamárika a že nerobím poriadne svoju robotu. Ale to predsa nie je pravda! Vždy urobím to, čo treba! Čo na tom, že mi to trvá dlho?! Hlavne, že je to hotové, nie?" pozrela na Annu, dúfajúc v jej podporu a súhlas. Medzitým Delia skončila s prestieraním a vošla do kuchyne. "Miranda, mrzí ma, čo sa ti prihodilo, ale neobviňuj ma z niečoho, za čo naozaj nemôžem, to si nezaslúžim. Predsa sme si predtým rozumeli," prisadla si k nej a chytila ju za ruku. Miranda sa jej však vytrhla. "Možno budem pracovať pre jej sestru. Sama pani mi povedala, že sa opýta svojej sestry. Takže sa budem mať oveľa lepšie ako tu." Vstala a zvrtila sa na odchod: "Anna, pani vás očakáva v pracovni." Povedala rozkazovačne a odišla, zanechajúc tie dve v tichom prekvapení. Hoci mala Anna na srdci veľa otázok, ponáhľala sa za paňou do pracovne. Delia sa pustila do porcovania obeda. Keď sa Anna od panej vrátila, tvár mala červenú a dýchala, akoby bola bežala o život. "Miranda naozaj neklamala!" povedala len čo vošla do kuchyne. "Pani ju naozaj prepustila! Všetko mi vyrozprávala. Ešte som pani takú rozčertenu nevidela, a to som s ňou už prežila všeličo," rozprávala Anna, narýchlo kladúc hovädzINU na servírovací tanier. "Toľko hromžila okolo Mirandy, až som sa bála opýtať, prečo ma vlastne zavolala," narýchlo sa zasmiala. "Vraj keď jej pripravovala kúpeľ, naschvál jej tam vsypala zlej soli, len aby paniu potom všetko štípalo. Nuž neviem, či by to Miranda urobila, ale neviem ani to, či by pani klamala. Ved' je to jej dom, ona sa rozhodne, koho tu chce a koho nie." Anna si nebola istá ničím, no veľmi sa tým trápiť nechcela. Vedela, že s lady Eleanor sa nevypláca handrkovať. Prichystala obed a spolu s Deliou ho odniesla do jedálne, kde už čakala lady Eleanor, usadená na svojom čestnom mieste za vrchom stola. Popriala jej dobrú chuť a vycúvala z miestnosti, akoby bola lady Eleanor kráľovnou. Delia zostala s pani sama. Na veľa vecí sa jej nechcela opýtať, no neodvážila sa. Čakala, kedy sa pani sama rozhovorie. Naservírovala jej obed a postavila sa obďaleč, aby bola poruke, kedykoľvek by pani niečo potrebovala. "Istotne už aj ty vieš, že

som Miradnu prepustila zo svojich služieb," začala stará pani, keď dojedla polievku a Delia odkladala misku. Nepovedala však nič. "No, čo na to povieš?" pobádala ju lady Eleanor. "Neviem čo by som na to mala povedať, madam. Je to predsa vaša komorná a vy ste sa rozhodla prepustiť ju. So mnou to nemá nič spoločné." Položila pred paniu hovädzinu so zemiakmi a ponúkla jej kanvičku s roztopeným maslom. "Nie," kývla rukou lady Eleanor a pozrela z boku na Deliu. "Čo sa ti stalo? Azda ti je smutno, že Miranda odíde? Veď sama vieš, že to je neporiadne dievča, ktoré navyše nemá v sebe kúsok hanby." "Máte pravdu madam, no aj tak mi jej je trochu ľúto, lebo viem aké ťažké to je, keď si mladé dievča hľadá prácu." "Ponúkla som jej miesto u mojej sestry. Náramne sa k sebe hodia. Obe sú falošné a nemajú v ničom hraníc. Miranda bude veľmi spokojná. Zajtra po odchode mojej sestry môžeš zísť do tlačiarne a nechať vytlačiť oznam v novinách, že hľadám novú komornú. Dúfam, že si tentokrát vyberiem lepšie, hoci si nemyslím, že v tomto meste zostala ešte nejaká schopná žena, ktorá by mi bola dobrou komornou. Všetko sú to nevzdelané indivíduá, ktoré sa nevedia ani poriadne vyjadrovať, ani poriadne pracovať," lady Eleanor stíchla a pustila sa do jedenia. "Aký je dnes dezert?" opýtala sa, keď Delia ukladala špinavý tanier bokom. "Čučoriedkový koláč, madam. Dáte si kúsok?" Lady Eleanor len mykla plec, nuž jej Delia trochu podala. Doliala jej červené víno a odniesla riad do kuchyne. Vedela, že lady Eleanor už nebude nič potrebovať. Keď sa vrátila do jedálne, bola už preč. Delia sa teda pustila do upratovania. Ten večer prebehol ako zvyčajne. Lady Eleanor sa znova utiahla do pracovne k novinám. O tretej sa presunula do letnej záhrady, kde si vychutnávala popoludňajšie slnko a presne o štvrtej si nechala priniesť čaj. Mirandu medzitým nikto nevidel, no nikomu veľmi nechýbala. Len Delii preletelo myslou, či sa jej niečo nestalo. Nemusela sa však báť dlho, pretože keď sa lady Eleanor pobrala do svojej izby, aby sa prichystala na spánok, Miranda sa vrátila vo veľmi dobrej nálade. Celé popoludnie strávila s Edwardom-roznášačom novín, kdesi v stodole za mestom. Bola vysmiata, líca mala rozpalené akoby bol horúci letný deň a nie studený novembrový podvečer. Bola veselá a presne takú si ju Anna pamätala. Miranda sa hneď pobrala k panej, aby jej pomohla do postele. Bolo však priskoro a tak sa vrátila naspäť do kuchyne a pustila sa do obeda, ktorý rýchlo zhltna hoci bol už studený. "Ach dievčatá," začala, chytiac sa za brucho, keď dojedla. "Mala som úžasný deň. Poviem vám pravdu," naklonila sa dopredu nad stôl a tajuplne zašepkala: "Som rada, že ma tá stará ježibaba prepustila. Taká slobodná som sa necítila už dávno. A keď sa nad tým zamyslím, pri jej sestre mi bude oveľa lepšie." Veselo sa usmiala a oprela sa na stoličke. "To však ešte nie je isté Miranda," prihovorila sa jej Anna. "Ešte predsa nevieš, či ťa Lady Dillonová do svojich služieb prijme." "Ale pravdaže prijme," kývla rukou Miranda. "Uvidíte, že tam začnem už oveľa skôr, ako si to naša milá pani praje. Lady Dillonová jej určite opäť prejde cez rozum," veselo sa zasmiala a pobrala sa na poschodie. Našla lady Eleanor pri toaletnom stolíku, prečesávať si vlasy. Hoci už mala vyše šesdesiat rokov, stále mala vo vlasoch nádych zlatistej farby, ktorou sa pýšila v mladosti. "Dobrý večer madam, vyzeráte sviežo," povedala Miranda a hneď začala odstieľať posteľ. Ruka lady Eleanor na chvíľu zastala, no potom pokračovala v česaní. "Dnes popoludní som ťa hľadala Miranda, kde si bola?" odložila kefu na stolík a uplietla si vrkoč. Sledovala Mirandu v zrkadle, ako sa veselo usmieva a líca jej farbí červeň. Kypela v nej zlosť. Vstala a podišla k Mirande, chytila ju za ruku, ktorou práve hladila deku. "Odpovedaj, keď sa ťa tvoja pani niečo pýta!" "Prepáčte mi to madam, bola som zamyslená. Dnes večer som bola s pánom Edwardom O'Reilym, madam. Celý čas sme boli spolu. Mrzí ma, že som tu nebola, keď ma vaše lordstvo potrebovalo." Lady Eleanor jej pustila ruku: "Ten pohľadový tón si nechaj pre seberovných! Som stále tvoja živiteľka a môže sa to veľmi rýchlo zmeniť." Miranda stíchla. Pomohla panej do postele a odišla. Tešila sa na nasledujúci deň, pretože dúfala, že popoludní odíde z tohto domu s lady Dillonovou. Utiahla sa do svojej izby, o ktorú sa delila s Deliou a pokojne zaspala. Naopak, jej pani vstala z postele a chodila hore-dole po izbe. Nechcela si znova vziať tabletku na spanie, no bála sa, že bez nej nezaspí. To dievčisko

ju znova vyviedlo z miery. Verila, že jej sestra ju prijme už len pre to, aby jej túto pomoc mohla zakaždým pripomenúť. Lady Eleanor zastala pred zrkadlom a zahľadela sa na seba. Svetlo sviečky sa rozplývalo po izbe, no ona presne vedela ako vyzerá. Ako starena. Nič na svete ju netešilo. Jej manželstvo bolo nočnou morou, svoju rodinu nemohla vystáť a detstvo sa jej nevráti nikdy viac. Modlila sa k Bohu, aby si ju už čím skôr povolal k sebe. Nenávidela svoj život, nenávidela samotu. Túžila po školských časoch, po internáte v Londýne a priateľoch, s ktorými sa dalo hovoriť o všetkom. Teraz jej už nezostal nikto, s kým by sa dalo inteligentne porozprávať. Celý svet sa zmenil a verila tomu, že sa zbláznil. Dievčatá sú pochabé a muži bezcharakterní. Jediné, čo ju z tohto skazeného sveta mohlo vykúpiť bola smrť. No lady Eleanor vedela, že tá si tak skoro pre ňu nepríde. Napokon sa rozhodla, siahla po fláštičke s tabletkami na spanie a jednu si vzala. Zapila ju dúškom vody a uložila sa na spánok.

Bolo presne sedem tridsať, keď sa ozvalo zaklopanie na dvere. Lady Eleanor nespala, tabletky účinkovali veľmi krátko. Mala pocit, že spala len dve hodiny. Miranda bez pozvania vošla do izby a bez pozdravu mierila k oknu, aby odtiahla závesy. Myslela si, že lady Eleanor spí a tým ju prebudí. S hrmotom odtiahla ťažké závesy a hlasno zvolala: "Dobré ráno drahá Eleanor, dnes máme ďalší krásny deň!" "Prestaň vykrikovať, a zatvor to okno. Naozaj nechcem chytiť nejakú chorobu len preto, že ty nerozumieš čo ti hovorím!" Miranda sa otočila k panej: "Prepáčte, ale čerstvý vzduch je tu naozaj potrebný. Všade cítiť potuchlinu. Nechápem, ako tu môžete žiť." Zvrtla sa na podpätku a pribuchla okno. "Ale ako chcete," kráčala k posteli, aby jej pomohla vstať. "Aj keď je jasné, že skôr ochoriete z tohto vzduchu." Stiahla z nej prikrývku, no lady Eleanor si ju opäť vytiahla na prsia. "Nechcem ešte vstať. Dnes budem raňajkovať v posteli. Dám si teplé mlieko, dva krajce chleba s maslom a džemom." Miranda na ňu prekvapene pozrela. Lady Eleanor túžila len po tom, aby jej to dievčisko zmizlo z očí. Už ju viac nemohla zniesť. Myslela si, že sa zblázni. "Madam," zatiahla Miranda a pokrútila hlavou, "to nemyslíte vážne! Raňajky v posteli? To chcete aby tá úbohá slečna McGoffová potom musela prezliekať vašu posteľ? Všade budete mať omrvinky!" Lady Eleanor vrela krv v žilách. "Ty drzé dievčisko! Za moju dobrotu, za strechu nad hlavou a živobytie, čo som ti ponúkala, sa mi takto odvdáčuješ?! Si mojou komornou a musíš plniť moje príkazy, bez ohľadu na to, či sa ti páčia alebo nie! Toto je môj dom a ja som v ňom paňou!"

Takéto správanie nestrpím! Toto bolo posledný krát! Teraz choď do kuchyne, prines mi raňajky a potom si začni baliť svoje veci!" Mirandina tvár bledla tak, ako sa hlas lady Eleanor zvyšoval. Hoci si myslela, že svoju paniu už videla rozhnevanú, mýlila sa. Tentokrát bola lady Eleanor takmer na pokraji šílenstva. "Na čo ešte čakáš?" vrieskala, "vypadni!" Miranda vybehla z izby a zastavila sa až v kuchyni. Schytila Annu za pleciami: "Zbláznila sa," zvolala, zvierajúc Annine ramená. "Pane na nebi, Miranda, pusti ma. Kto sa zbláznil? Čo sa stalo?!" Miranda jej rozpovedala celú príhodu, no nepriznala sa k tomu, že náročky paniu rozhnevala. Anna ju usadila na stoličku a naliala jej teplé mlieko. Narýchlo pripravila raňajky pre lady Eleanor a sama jej ich odniesla do izby. Bola nervózna, no musela tam ísť, pretože Delia upratovala knižnicu. Potichu zaklopala na dvere izby svojej panej a čakala na pozvanie. Nikto sa však neozýval, nuž zaklopala o čosi hlasnejšie. Na to sa ozvalo slabučké pozvanie. Vošla teda dnu a našla paniu sedieť na posteli, utierajúc si slzy. "Madam, ste v poriadku?" opatrne sa opýtala Anna a položila podnos na toaletný stolík. Pani na ňu pozrela. Chvíľu jej pozerala do tváre a uvažovala, či môže tejto Írke veriť. Pracovala u nej už niekoľko rokov, no nikdy s ňou nemala problém, vždy sa snažila urobiť to, o čo ju požiadala. Nemala ju rada len pre to, že bola Írka. Odjakživa jej rodina nenávidela Írov a lady Eleanor už ani netušila prečo. Anna stála pri posteli, ruky mala schované pod zásterou a mlčala. "Anna, ako dlho pre mňa pracuješ?" ozvala sa po chvíľke lady Eleanor. "Už takmer desať rokov madam," odvetila Anna. "Hoci si Írka, nebola si nikdy svojhlavá a prchká. Nemala som s tebou starosti," pani

smrkla do vreckovky. "Tak mi povedz, prečo je to dievča také divé?" "Nie som si istá madam. Je veľmi tvrdohlavá a sebecká. Možno jej nie je po vôli slúžiť ľuďom." "Anna, priznám sa, nemám rada Írov. Vieš to, hoci som tí to do očí nikdy nepovedala." Anne na líca vstúpila červeň a srdce jej posmutnelo. Lady Eleanor sa vytiahla a narovнала na posteli. "Nikdy som s tebou nemala problémy, si poslušná a úslužná. Všetko o čo ťa požiadam, splníš. Anna, ďakujem za raňajky. Priprav pre moju sestru niečo chutné pod zub. Nechám to na teba, dúfam, že po toľkých rokoch vyberieš niečo vhodné." Anna na paniu prekvapene pozrela, prikývla a odišla. Náhla zmena a úprimné priznanie, ktoré by od svojej panej nečakala, ju zaskočilo. Videla na nej, že je rozrušená a tušila, že na vine je Miranda. Našla ju sedieť pri kuchynskom stole tak, ako ju zanechala. "Tak čo," obrátila k nej pohľad Miranda, "videla ste aká je pani bláznivá? Nechápem čo sa jej porobilo, akoby do nej sám diabol vošiel!" "Nuž," začala Anna, "ku mne bola pani veľmi milá a myslím si, že nie diabol, ale tvoj jed do nej vošiel. Povedz Miranda, čím si paniu tak rozhnevala?" "Ja? Prečo by som ju mala rozhnevať? Ako by mi to prospelo?" tvárila sa Miranda prekvapene. "Nemusíš sa pretvarovať. Obe vieme, že rada pani provokuješ. Dnes sa ti to skutočne podarilo." Anna nevenovala Mirande ani jediný pohľad, hneď sa pustila do prezerania kuchárskej knihy, aby vybrala to najlepšie pre lady Dillonovú. Miranda vstala a odišla z miestnosti. "Delia, pani sa zbláznila," povedala Delii, ktorá sa práve snažila vyleštiť ornamentey na kozubovej rýmse. "Počula si ma? Pani sa úplne zbláznila," zopakovala Miranda, keď Delia na jej provokáciu nereagovala. Miranda vošla do knižnice a zabuchla za sebou dvere, až svietnik na kozube nadskočil. Vtedy sa k nej Delia obrátila: "Miranda, mám veľa práce. Nezdržuj ma prosím ťa svojimi hlúpostami." Miranda odula pery, zazrela na Deliu a odišla. Nemala za kým ísť a sťažovať sa. Lady Eleanor sa s nechuťou pustila do raňajok. Chlieb bol čerstvý a voňavý, šálka čaju jej upokojila žalúdok. Stále však myslela na Mirandu. Bola to zlá, nevzdelaná a nevďačná osoba. Začala znova uvažovať o tom, či rozhodnutie odporučiť Mirandu svojej sestre, bolo správne. Vstala, utiahla si župan a prešla k oknu. Ďalší pekný jesenný deň, pomyslela si. Odstúpila od okna a začala s prezliekaním. Nečakala, že jej Miranda príde pomôcť, a keby aj prišla, poslala by ju preč. Pomaly sa teda obliekla a zišla do pracovne, kde ju už na stole čakali sobotňajšie noviny. Roztvorila ich a listovala, nevnímajúc, čo je v nich napísané. Musela sa pripraviť na príchod svojej sestry. Nevedela, čo jej povie a ako ju znova bude musieť požiadať o pomoc. Nenávidela svoju sestru tak, ako pes nenávidí reťaz. Vlastne ju ani nemusí prosiť o pomoc, pomyslela si. To dievčisko si to aj tak nezaslúži. Práve keď skladala noviny, ozvalo sa zaklopanie na dvere a vošla Delia. Niesla jej šálku čaju a sušienky. "Prepáčte madam, nesiem vám šálku čaju." Položila podnos na servírovací stolík pri dverách. Čakala, kým ju pani vyzve, aby ju obslúžila. "Raz, keď som bola chorá, moja sestra ma prišla navštíviť v deň, keď bol u mňa aj doktor," začala rozprávať lady Eleanor. Delia zostala stáť pri dverách a počúvala. "Pokým ma doktor prezrel, stála pred dverami do izby a čakala. Hneď, ako doktor odišiel, prišla za mnou do izby a bola sladká ako med. Nikdy som nemala rada jej falošnú tvár a neúprimné slová. A nemyslela som si to o nej len ja." Oprela sa v kresle a kývla na Deliu, aby podišla bližšie. "Ležala som v posteli takmer celý mesiac. Doktor chodil za mnou takpovediac každý deň, aby zistil, či sa môj stav nezhoršuje. Jedného dňa mi porozprával o tom, ako stretol moju sestru na ulici. Hoci vedela, že som veľmi chorá, ani slovom sa o mne nezmenila, ani sa nezaujímal o môj stav. Doktor mi vtedy povedal, ako ho jej správanie prekvapilo. V deň, keď sa tu stretli v mojej izbe, zdala sa mu prívetivá a veľmi milá, dokonalá starostlivá sestra. No o pár dní na to, pri ich ďalšom stretnutí, pôsobila chladno. Vtedy sa mi úprimne priznal, že doposiaľ nevidel tak rozdielne povahy u dvoch sestier." Pani sa odmlčala. Delia na to nepovedala nič, no o lady Dillonovej mala svoju mienku už dávno. Panej nikdy nepovedala o tom, čo raz začula pri nákupe. Raz, úplnou náhodou stretla v krajčírstve lady Dillonovú a jej priateľku barónku Crossovú, ako sa o lady Eleanor rozprávajú. Doslovne sa na nej zabávali. Lady Dillonová ohovárala svoju

sestru ako panovačnú, senilnú starú babu, ktorá už nie je schopná ničoho, len sa sťažovať, rozkazovať služobníctvu a všetkým naokolo. Barónka Crossová na to povedala, že keby ju náhodou stretla v divadle, ani by sa jej nedokázala prihovoriť, pretože jej ostrý jazyk už neraz narobil rozruch. Obe sa zhodli na tom, že nie je jedinej osoby, ktorá by tú starú babu mala rada. Delia sa vtedy náročky otočila chrbtom, predstierajúc záujem o vyložené baly látok, len aby ju lady Dillonová nespoznala. Až keď obe opustili obchod, mohla vybaviť to, prečo tam prišla. Hoci to bolo dávno, teraz, stojac pri lady Eleanor, si na to spomenula a musela jej dať za pravdu. Možno nikto nemal lady Eleanor rád, no ona tiež nebažila po spoločnosti ľudí, ktorí boli neúprimný. Jej priatelia už neboli na tomto svete, osamela a preto zatrpkla. Delia svoju pani ľutovala. "Dali by ste si šálku čaju madam?" opýtala sa jej. Lady Doranová k nej obrátila zrak a prikývla. "Ale len trochu mlieka a dve sušienky, prosím." Prijala podávanú šálku a poďakovala. "Dnes nebudem obedovať v jedálni. Prines mi obed sem." "Ako si prajete." Delia paniu nechala samu. Po obede, ktorý jej Delia priniesla do pracovne, zostala ešte sedieť v kresle a čítať. Podarilo sa jej trochu odreagovať a uvoľniť. O hodinu príde jej sestra. Dúfala, že príde aj s manželom, pretože v tom prípade by sa ich konverzácia uberala prijateľnejším smerom. Nemusela by sa báť a trpnuť nad kým, kedy sa jej drahá sestra pustí do vyratúvania svojich spoločenských úspechov a nových, významných známostí. Rozhovor by sa upriamril na svetový obchod, kultúru a divadlo, a na záver by sa možno dotkli aj politickej témy. S lordom Dillonom sa dalo hovoriť o všetkom, bol to veľmi inteligentný a vzdelaný muž. Lady Eleanor sa občas zamýšľala nad tým, ako niekto tak inteligentný, môže žiť s jej sestrou. Nikdy sa však takým myšlienkam nevenovala dlho. Nebolo to vhodné a vlastne ju to ani veľmi nezaujímalo, vždy ich nechala vytratiť sa z jej mysle. Netrvalo dlho a začula klopanie na vchodové dvere. Potom začula kroky, a hneď na to dva hlasy. Svoju sestru a Deliu. Povzdychla si a poskladala noviny na úhl'adnú kôpku. Nevstala však od stola. Čakala, kedy Delia usadí jej sestru v knižnici, a príde jej oznámiť, že návšteva už čaká. Lady Eleanor až vtedy neochotne vstala z kresla, uhladila si vlasy, oprášila šaty a prešla do knižnice. "Vitaj, sestra. Ako sa dnes máš?" pozdravila a narýchlo podala sestre ruku. Neobjala ju. Nikdy to nerobila a ani nechcela. "Mám sa dobre drahá Eleanor, tešila som sa na dnešnú návštevu. Mám kôpu noviniek!" lady Eleanor pozrela na lady Margaret, ktorej na tvári pohrával posmešný, neúprimný úsmev. "Skôr ako ma začneš nudiť svojimi hlúpimi rečami, chcem sa ťa niečo opýtať." Povedala jej lady Eleanor. Lady Margaret sa trochu pomrvila na stoličke, ale úsmev jej z tváre nezmizol. Bola zvyknutá na správanie svojej sestry, "O čo ide?" "Pamätáš sa na Mirandu? Moju komornú," začala lady Eleanor. "Pravdaže si to dievča pamätám, nie som predsa senilná," odvetila Margaret uštipačne. Eleanor to ignorovala. "Prepustila som ju z mojich služieb. Také nevychované dievčisko tu nechcem. Chcem sa opýtať, či niekoho nepotrebuješ do svojho domu. Áno, či nie, vlastne na tom ani nezáleží, no rozhodla som sa opýtať." Lady Margaret sa hrdo vystrela a uhladila si sukňu. Až keď podľa nej prešlo dosť času, ktorý by potrebovala na rozhodovanie, zdvihla pohľad k svojej sestre. "Mrzí ma to, ale nepotrebujem nikoho." Lady Eleanor jej hranému smútku v hlase, a tuhému premýšľaniu neuverila, "To je v poriadku, nájde si niečo iné." Ozvalo sa zaklopanie na dvere a vošla Delia. "Madam, môžem servírovať čaj?" opýtala sa. Lady Eleanor sa usmiala. Pravdaže môžeš, je to ako dar z nebies, povedala si v duchu, no Delii venovala len krátke áno. Delia sa vrátila do kuchyne a pripravila sendviče s tuniakom a šalátom, nakrájala brusnicový koláč a pripravila čaj. Všetko si uložila na vozík a vrátila sa do knižnice. Keď opäť zaklopala a vošla dnu, mala pocit, že sestry sedeli v tichu a čakali na jej príchod. Rozložila teda obrúsky na stôl pri okne, kde obe dámy sedeli a naservírovala im občerstvenie. Odstúpila do kúta, aby si mohli jedlo nerušene vychutnať. Čakala na pokyn, keď bude môcť odnieť zo stola a nalievať čaj. Medzitým pozorne sledovala obe sestry. Jedna z nich sa venovala svojmu sendviču, nevnímajúc okolie. Tá druhá len zľážka prehadzovala sústo v ústach a popritom pozorne sledovala tú druhú. Sedela rovno, takmer sa neopierala o

stoličku. Pohľadovo sledovala osobu oproti sebe. Potom nonšalantne položila nedojedený chlieb na tanier a utrela si ústa vreckovkou. “Veľmi chutné,“ povedala a zatvárala sa prehnane milo. “Drahá Eleanor, myslím, že čaj mi padne vhod. Dúfam, že ma aj dnes prekvapíš nejakým írskym zákuskom,” dodala, a pri spomenutí írsky sa nebadane striasla. Nevľúdne správanie a nenávisť voči Írom prechovávali v rodine už dlhé roky. Lady Eleanor na jej uštipačné poznámky nereagovala, natiahla sa pre ďalší sendvič. Na to jej sestra prevrátila oči a oprela sa do kresla. “Eleanor, prestaň sa správať ako decko. Sme predsa sestry, dokedy ma chceš nenávidieť? Dokedy chceš ešte pokračovať s touto fraškou?!” zložila si ruky do lona a gánila na svoju sestru. “Margaret, ty sa správej ako dáma!” lady Eleanor odložila chlieb na tanierik a pozrela na svoju sestru. Delia si všimla zlosť v jej očiach, hoci stála obďaleč. Mala lady Eleanor rada aj napriek všetkému, čo o nej kedy počula. Správala sa k nej milo a tak sa správala aj lady Eleanor k nej. “Margaret, ako sa má tvoj manžel?” zmenila tému Eleanor. Vždy to robila, keď o niečom nechcela hovoriť, keď nemala dobrú náladu. Jej sestra sa zatvárala začudovane a pozrela na Deliu, ktorá stála pri dverách a hľadela do zeme. “Eleanor, nechaj naliat’ čaj a potom sa porozprávame,” zašepkala. Lady Eleanor kývla na Deliu, ktorá vykročila k stolíku, naliala obom dámam čaj do šálok a odišla. “Eleanor, som celá nesvoja! Nikdy som ťa nežiadala o pomoc, a vlastne ťa ani teraz nežiadam,” rýchlo sa opravila Lady Margaret Dillonová, “možno mi postačí tvoja rada. Môj muž sa asi zbláznil! V poslednej dobe nehovorí o ničom inom ako o smrti. O tom, čo mám urobiť, ako mám všetko zariadiť a ako mám potom žiť. Nikdy som ho nevidela chorého, nemá nijaké problémy, nijakých nepriateľov. Čo si o tom myslíš?” Lady Eleanor sa ledva zdržala smiechu. Aká je len jej sestra hlúpa! Pravdaže nevidela svojho muža nikdy chorého, pretože sa o neho poriadne nezaujímal. Eleanor si pamätala veľmi ťažký zápal priedušiek, ktorý musel lord Dillon preležať v posteli, a bolo to len nedávno. No jej sestra si to nepamätala! Tiež už mal svoje roky. Pomaly sa blížil k sedemdesiatke, a lady Dillonová nebola oveľa mladšia, no nikdy si to nechcela priznať. Hoci sa rada ľutovala a rada robila z malých problémov veľké, nikdy nikomu nechcela priznať svoj vek. “Myslím si o tom, že by si mala prestať rozprávať hlúposti a zamyslieť sa nad tým, čo budeš robiť, keď naozaj umrie. Nie je predsa najmladší, aj on je len človek, ktorý starne. Mala by si sa pozrieť aj na seba!” Lady Dillonová zavrtela hlavou, až sa jej posunula spona, ktorou mala zopnuté vlasy do pevného uzla. “Ja sa na seba pozerám častejšie ako ty, drahá sestra. To by si sa radšej ty mala pozrieť na seba a konečne sa trochu pozbierať! Vyzeráš ako starena.” Eleanor ani nemyklo. Malichernosť jej sestry nebolo pre ňu nič nové. “A ako sa máš ty,“ zmenila tému, hoci ju odpoveď na otázku, ktorú položila, vôbec nezaujímal. “Dúfam, že ti zdravie slúži.“ “Ach,“ ustarostene sa chytila za čelo jej sestra. “Drahá moja Eleanor, ani celý deň by, mi nestačil na to, aby som ti vymenovala neduhy, ktoré ma v poslednej dobe trápia,“ naklonila sa k nej a zašepkala: “Mám pocit, že tu nebudem dlhšie ako môj manžel.” Na to sa zatvárala úplne vážne a s pokyvávaním hlavy sa oprela do kresla. Eleanor vynakladala veľa síl, aby sa nerozosmiala. Konečne povedala jej sestra niečo, čo stálo za zamyslenie! “Pamätáš sa na ten hrozný zápal pľúc, ktorý som nedávno prekonala?” pokračovala tlmovým hlasom Margaret. “Mám pocit, že odvtedy sa mi ťažšie dýcha. Akoby mi medveď sedel na prsiach. Hlavne večer, keď sa po toalete uložíš spať. Už som chcela volať doktora, ale bola som veľmi zaneprázdnená, a nechcela som nikoho vystrašiť.” Eleanor sa natiahla pre šálku a priložila si ju k ústam, aby zakryla úsmev. Jej sestra mala za mlada útlú, pružnú postavu. Bola vzorom mladých dám, ktoré sa obliekali a česali ako ona, snažili sa kráčať svižne a elegantne, ako ona! Bola vítaná na každom večierku. Eleanor počas svojho života nenavštívila toľko večierkov, koľko jej sestra navštívila počas jedného mesiaca. To však bolo dávno. Teraz z krásnej lady Dillonovej zostala už len lady Dillonová, ktorá si starobu nechcela pripustiť a náramne tým rozosmievala svoju sestru. Eleanor si hneď jej ťažobu na pľúcach vysvetlila po svojom. Kilá, ktoré jej sestra za posledný rok pribrala sa odzrkadlili na jej kondícii. Nemala však v

úmysle jej to povedať. Chlipla si z čaju a uložila šálku späť na tanierik. “Každý máme svoje trápenia. Nemyslím si, že na ťažobu na hrudi pred spaním by si umrela.” Lady Dillonová otvorila ústa, aby niečo povedala, no ozvalo sa zaklopanie na dvere a lady Eleanor hneď odpovedala. Vošla Delia a oznámila návštevníka. Lady Eleanor ju obdarila veselým úsmevom, keď sa dozvedela, že hosťom je sám lord Dillon. Hneď prikázala Delii, aby ho uviedla a priniesla ďalšiu šálku a tiež viac brusnicového koláča. Delia sa zvrtila vo dverách a po chvíli sa vrátila sprevádzaná lordom Dillonom. Uviedla ho do spoločnosti dám a odišla. Lord Dillon najprv podišiel k hostiteľke, jemne sa uklonil a pobožkal jej ponúkanú ruku v bielej rukavičke. “Aké milé prekvapenie,” povedala lady Eleanor a usmiala sa. “Rád vás znovu vidím milá švagrinka,” povedal lord Dillon a otočil sa k svojej manželke. “Drahá,” povedal nežne a vzal jej ruku do dlaní a pevne si ju pritisol k perám. Potom sa usadil do kresla vedľa nej. “Ako sa vám darí?” opýtala sa lady Eleanor a zahľadela sa do tmavých očí svojho švagra. Mal už vráskavú tvár a šedivé vlasy, no to len podporilo dojem vzdelanosti a mužnosti, ktorý ľudia pri pohľade na neho nadobudli. Znova sa ozvalo zaklopanie a po výzve vošla do knižnice Delia. Položila podnos na stolík a vyšla z miestnosti. Nikto medzitým nepovedal ani slovko. Delia za sebou zatvorila dvere a vrátila sa do kuchyne, kde Anna chystala obed. “Pani priam žiari,” povedala a začala čistiť zemiaky. “To si viem predstaviť,” súhlasila Anna. “Naša pani vždy obdivovala lorda Dillona. Je to veľmi rozumný, šikovný a milý človek.” “Možno by sa naša pani Eleanor správala inak, keby mala iného muža. Nemyslíš?” zamyslela sa Delia a pozrela na Annu. “Nie Delia, to v človeku musí rásť dlho, aby sa správal voči iným tak ako ona. Ona v sebe od detstva pestovala nenávisť a len sama si vyberala priateľov. Takú osobu by nezmenilo nič.” Lady Eleanor sama naliala čaj do šálky pre lorda Dillona a ponúkla ho. Prijal podávanú šálku a hneď z čaju odpil. Potom sa obrátil k svojej manželke. “Drahá, nebude vám vadiť, keď s vašou sestrou preberiem zopár obchodných záležitostí?” opýtal sa. Lady Eleanor užasnuto sledovala párik oproti nej. Obdivovala lorda Dillona už dlhé roky, no nikdy nedokázala pochopiť, ako sa dokáže k svojej manželke správať tak úctivo. Predsa si nemusí pýtať povolenie na tému rozhovoru. Nič na to však nepovedala ani teraz, ani mnoho krát predtým. “Ale pravdaže môj drahý môžete prebrať nejaké obchody s mojou sestrou. V mnohých veciach ste jej už pomohli, bude vám iste vďačná, keď ju oboznámite s novinkami.” Tú odpoveď Eleanor poznala. Jej sestra ju mala nacvičenú a pri každej príležitosti ju využila. Potom sa Margaret zahĺbila do vlastných myšlienok, pretože rozhovory, ktoré viedol jej manžel s jej sestrou ju náramne nudili. Lord Dillon vyrozprával lady Eleanor novinky zo sveta obchodu a politiky. Znova jej opísal stretnutie s kráľovnou spreď pol roka. Lady Eleanor obdivovala kráľovskú rodinu a netúžila po ničom inom, ako raz zasadnúť k večeri na kráľovskom dvore. Aj to bola príčina, pre ktorú nenávidela svoju sestru. Celý život jej šťastena priala viac. Vydajom za lorda Dillona sa jej dostalo aj tej najvyššej pocty-zasadnúť k večeri s kráľovskou rodinou. O tom mohla jej mladšia sestra iba snívať a počúvať z rozprávání. V kuchyni sa prípravy obeda chýlili ku koncu. Anna práve polievala pečené zemiaky maslom, keď cez zadné dvere vbehla dnu Miradna. “To je zima,” zvolala a zabuchla za sebou dvere. “Je tu lady Margaret?” opýtala sa, hodiac svoj kabát na vešiak za dverami. Kabát sa však nezachytil a padol na zem. Anna si to všimla, a upozornila Mirandu, no tá už bola preč. Ráznym krokom kráčala cez jedáleň smerom ku knižnici. Chcela len nakuknúť dnu a chvíľu počúvať za dverami, aby zistila, čo sa deje. Keď však vyšla z jedálne, zistila, že lord Dillon s manželkou sú na odchode. Delia im práve pridžala kabáty a lady Eleanor ďakovala za návštevu. Miranda k nim pristúpila. „Milord! Rada vás vidím, ako sa máte? Dúfam, že vám zdravie slúži,“ povedala familiárne, s úsmevom cez celú tvár. Lord Dillon na ňu pozrel trochu začudovane, no bol už na Mirandine neslušné spôsoby zvyknutý, preto len s úsmevom poďakoval za záujem. V lady Eleanor však vrela krv. Takto znemožniť jej pohostinnosť nevhodným správaním! Zazrela na Mirandu najhoršie ako len vedela, no Miranda si to nevšímala. „Milady Dillonová,

dnes vyzeráte naozaj úchvatne!“ štebotala. „Isto vám pani oznámila tú smutnú novinu, že z jej služieb odchádzam. Nemali by ste pre mňa voľné miesto?“ Tentoraz aj Delia zmeravela a takmer zamotala lady Margaret do jej plášťa. Narýchlo sa ospravedlnila a pomohla jej obliecť sa. Keď si lady Dillonová upravila rukavičky, venovala Mirande krátky pohľad. Potom sa otočila k svojej sestre: „Eleanor, ďakujeme za tvoju milú spoločnosť. Dúfam, že nám okolnosti nezabránia v stretnutí budúci týždeň. Čo sa týka tej veci, o ktorej sme spolu hovorili, naozaj ti nemôžem tentokrát pomôcť.“ Podali si ruky, lady Eleanor prikývla. Delia im otvorila dvere a pomohla lady Eleanor dole schodíkmi ku kočiari, ktorý čakal na odchádzajúcu dvojicu. Keď sa dvierka na koči zatvorili, lady Eleanor sa pobrala do domu. Miranda sedela na poslednom schode a keď pani vošla, vstala. Čakala, že jej lady Eleanor oznámi dobrú správu. Naivne si myslela, že začne pracovať v dome u jej sestry. „Vedela som o tebe, že si nevychovaná a nevzdelaná. Nemyslela som si však, že nemáš žiadne hranice, že nemáš v sebe ani štipku slušnosti, že nie si schopná ani trochu používať svoj rozum!“ povedala jej lady Eleanor a zastala si k nej. Jednou rukou zvierala vyrezávaný koniec zábradlia, druhú mala voľne zloženú na sukni. „Neviem, čím som vás urazila madam,“ Miranda sa zatváriala prekvapene a pozrela na Deliu, ktorá sa popri nich vracala do kuchyne s podnosom z knižnice. Delia jej nevenovala pohľad, vedela, že pani sa na ňu hnevá a sama by ju bola najradšej vyhrešila. Chcela však vedieť, ako veľmi sa hnevá lady Eleanor, preto na ňu narýchlo pozrela. Líca mala červené, v očiach jej sršal hnev a hánky na prstoch jej obeleli od toho, ako tuho zvierala rukou zábradlie. „Tak ty nevieš, čím si ma urazila?! Urazila si ma svojou prítomnosťou, svojim neslušným správaním! Správať sa k mojej rodine ako k seberovným! K MOJEJ RODINE!“ zdôrazňovala lady Eleanor. „Nemáš v sebe kúsok hanby! Si odporné nevychované dievčisko!“ „Hádám som vám nikdy nepomohla, keď ste mala bolesti, madam, že o mne tak zle hovoríte?“ prehodila Miranda sarkasticky. Lady Eleanor pre ňu nikdy nemala pekné slovo, len vo chvíľach, keď potrebovala jej pomoc. Keď potrebovala Mirandu aby masírovala jej staré, mľandravé a choré telo. „Preto som ťa predsa platila!“ zvolala lady Eleanor. „Dala som ti strechu nad hlavou, prácu a plat. Bola tvoja povinnosť pomáhať mi tak, ako sme sa pred tvojim nástupom dohodli! Nikdy som k tebe nebola horšia, ako si si zaslúžila. Bola som ti takou paňou, akou si ty bola komornou! Nikto mi neprikáže ako sa mám k ľuďom správať, a ty už vôbec nie!“ lady Eleanor ledva dýchala. Miranda ju natoľko rozčúlila, že takmer strácala vedomie a bála sa, že zamdleje. Miranda tam len ticho stála a tvárila sa, akoby jej celý svet krivdil. „A aj napriek tomu, aká si bola mnohokrát nevychovaná, som sa opýtala svojej sestry, či by pre teba nemala miesto. Odpoveď som jej však do úst nevložila, sama mi povedala, že ťa nepotrebuje! A ak aj mala v úmysle si to rozmyslieť, po tvojom dnešnom prehnane familiárnom výstupe, si to nerozmyslí! Teraz choď do kuchyne a povedz Anne, že budem obedovať vo svojej izbe. Nech mi Delia o polhodinu prinesie obed. Dnes a zajtra si tu naposledy. V pondelok tu ešte môžeš zostať, no nechcem ťa viac vidieť. Ponúknem ti strechu nad hlavou, lebo neviem, kde je tvoja rodina, a ani ma to nezaujíma,“ dodala rýchlo, keď videla, že Miranda sa chystá niečo povedať. Tým lady Eleanor s Mirandou skončila. Nepozrúc na ňu, pobrala sa do svojej izby. Bola som k nej až príliš dobrá, a to dievčisko si to ani nezaslúži, hovorila si sama pre seba cestou po schodoch. Jednou rukou sa pridŕžala zábradlia, druhou si nadvihovala sukňu, ktorá sa jej pri každom kroku zdala ťažšia. Túžila byť znova mladá, aby plná sily a hnevu vybehla po schodoch. Keď stúpila na posledný schod, nevládala dýchať. Vošla do svojej izby a zamkla za sebou. Cítila, ako jej srdce divo búši, to hnev jej roztancoval krv. Lady Eleanor sa snažila pár krát zhlboka nadýchnuť v nádeji, že sa jej uľaví, no nenastala žiadna zmena. Zrazu ju premkol strach, čo ak je to práve to, čo spomínal nedávno doktor? Vtedy jej povedal, aby si dávala pozor na srdce. Aby bola pokojná a zbytočne sa nerozrušovala, pretože silné citové napätie, môže jej srdce aj zastaviť. Lady Eleanor sa v tej chvíli nad tým nezamýšľala. Vedela, že už nie je najmladšia. Cítila, ako jej ubúdajú sily, no netrápila sa nad tým, že by sa jej srdce

mohlo naozaj zastaviť. Teraz si však uvedomila, že ešte nechce umrieť. Sťažka prešla k toaletnému stolíku a snažila sa nájsť fliaštičku s liekmi, ktoré jej doktor nechal. Takmer ju nedokázala otvoriť, pretože v ramene cítila ukrutnú bolesť. Nakoniec sa jej to podarilo a rýchlo zapila tabletku. Sadla si na stoličku a snažila sa upokojiť, spomaliť dýchanie aj búšenie. Zatvorila oči a spomínala na mladosť. „Tá stará striga, urážala ma ako najodpornejšiu spodinu!“ Mirande vrela krv v žilách. Chodila po kuchyni hore dole, rozhadzujúc rukami. Anna ani Delia však nesúhlasili s jej prejavom. Hoci mala lady Eleanor svoje chyby, bola im paňou a ony boli jej slúžky. Ona prikazovala a ony počúvali a plnili príkazy. Tak to bolo zaužívané vo svete dávno predtým, ako sa Miranda narodila. „Najradšej by som ju roztrhla vo dvoje! Potom by som ju rozštvrtila a zakopala v lese, kde by ju lesná zver našla a roznosila všade navôkol!“ kričala. „A vy dve, vy dve čo tu na mňa hľadáte ako na blázna, nikdy ste ma nemali rady! Ste také isté ako ona. Nenávidíte ma! Lenže raz zistíte, kto je Miranda Rocheová, ale už bude neskoro!“ mávajúc Anne a Delii ukazovákompopred tváre, chechtala sa, až jej líca červeneli. „Tá stará striga, tá hlupaňa, čo si myslí, že je paňou sveta! Myslí si, že môže všetkých naokolo urážať! Ale mňa nie,“ krútila hlavou, vlasy sa jej uvoľnili z uzla a lietali jej okolo tváre. „Mňa urážať nikto nebude!“ pozrela na Annu, čakala na jej reakciu. Tá sa však ďalej venovala príprave obeda, dúfajúc, že Mirandu jej hnev čoskoro prejde a bude znova pokoj. Keď Miranda zistila, že u Anny nepochodí, pozrela na Deliu. Deliu nemala rada, vedela, že ani Delia nemá rada ju, no predsa sa na ňu otočila s prosbou. Delia sa usmievala, všetko to brala ako veľmi vydarené divadlo, no keď na ňu Miranda uprela svoj nahnevaný pohľad, úsmev sa jej z tváre rýchlo vytratil. Videla Mirandu nahnevanú už veľa krát, no to, čo videla v jej očiach sa nedalo s ničím porovnať. „Miranda, upokoj sa, prosím ťa. Sadni si, daj si šálku čaju a povedz nám, čo sa vlastne stalo,“ začala pokojne Delia. „Nesnaž sa ma presvedčiť, že som blázon! Nehraj sa predomnou na milú staršiu sestru! Mňa tak ľahko neoklameš falošnou milotou, ako si to urobila s tou starou strigou!“ odvrkla jej Miranda. „Chcem len vedieť, či si vôbec niekedy bola moja priateľka a stojíš teraz pri mne, alebo proti mne.“ „Neviem, čo tým myslíš,“ odvetila Delia a mráz jej prebehol po chrbte. „Nič tým nemyslím,“ povedala jej na to Miranda s miernym myknutím hlavy. Narýchlo si upravila vlasy: „len chcem vedieť, či súhlasíš s tým, že je to nespravodlivé,“ dodala a sadla si za stôl. Chvíľu sedela, premýšľala, potom sa zrazu zdvihla a bez slova odišla. „Bojím sa, že si to dievča niečo urobí,“ zašepkala Anna Delia pozrela na dvere, ktorými pred chvíľkou vybehla Miranda, a premýšľala, či by bola schopná ublížiť si. Miranda však mala rada samu seba viac, ako hocikto iný, koho Delia poznala. Až na lady Eleanor. Miranda sa vrátila do domu svojej panej po zotmení. Anna driemala v kuchyni, Delia už spala v ich spoločnej izbe. Miranda potichu prešla okolo Anny, ktorá odfukovala za stolom. Prešla cez jedáleň a zamierila na poschodie, do izby svojej panej. Potichu zaklopala. Lady Eleanor sa konečne podarilo zaspáť, keď ju po chvíľke prebudilo zaklopanie na dvere. Netušila, kto to môže byť o takom pozdnom čase, nuž neodpovedala. Začula však, ako sa dvere aj napriek tomu pomaly otvárajú. Otočila sa na posteli a snažila sa zazrieť tvár prichádzajúceho. Na chodbe však bola tma a osoba nemala v ruke svietnik. Nevidela nič, len siluetu ženskej postavy v kabáte. Začala tušiť, že je to Miranda, pretože Delia ani Anna by k nej o takom čase do izby neprišli, ak by čo len slovom nedali o sebe vedieť. „Lady Eleanor, spíte?“ zašepkala Miranda a pomaly kráčala od dverí k posteli. Lady Eleanor sa zmocňoval hnev, najradšej by vstala a vyhodila Mirandu z izby. No chcela vedieť, čo zamýšľa. Miranda zastala pri posteli a pozorovala svoju paniu. Ticho odfukovala, vyzerala pokojne a milo. „Mrzí ma, ako som sa k vám dnes správala,“ zašepkala Miranda. Dúfala, že ju pani začuje. „Za všetku tú dobrotu a pomoc od vás, nezaslúžili ste si, aby som sa tak správala voči vašej rodine. Prišla som vás poprosiť o pomoc. Lady Eleanor?“ opýtala sa Miranda v nádeji, že jej pani odpovie. Tá však neotvorila oči, len ticho počúvala. „Madam, ide mi roztrhnúť srdce! Viem, nedávno ste od doktora Devineho dostali lieky proti bolesti. Chcela by som vás o ne poprosiť. Len jednu tabletku, aby

som upokojila svoje srdce.“ Lady Eleanor by sa bola zasmiala, no nechcela dať najavo, že nespí. Miranda ju úctivo prosí o pomoc? Pripadalo jej to veľmi smiešne a nezvyčajné, v duchu si dokonca gratulovala, že sa jej podarilo zmeniť jej tvrdohlavú povahu. „Vidím, že spíte madam, no ja nemôžem čakať do rána nuž si tú tabletku od vás vezmem, ak dovoľíte. Ráno vám to vysvetlím, ráno sa vám úprimne ospravedlím,“ Miranda dokončila svoju reč a zamierila k toaletnému stolíku, na ktorom mala pani uložené lieky. Nebola by fľaštičku našla tak ľahko, keby ju pani nebola v ten deň použila. Otvorila ju a takmer celý obsah si vysypala do dlane. Fľaštičku odložila na to isté miesto, otočila sa k posteli, poďakovala a odišla. Potichu za sebou zatvorila dvere a ponáhľala sa do svojej izby. Lady Eleanor otvorila oči a usmiala sa do tmy. „Vedela som, že dokážem zlomiť každú tvrdohlavú komornú,“ povedala do ticha a slabo sa zasmiala. Otočila sa na druhý bok a zaspala. „Dobré ráno,“ pozdravila Miranda Annu a Deliu, ktoré už chystali raňajky pre paniu. Obe na ňu pozreli a čudovali sa úsmevu na jej tvári. „Dobré ráno aj tebe,“ odvetili je spoločne. „Raňajky budú o chvíľku hotové,“ povedala Anna. „Chceš aby jej ich odniesla Delia?“ „Nie,“ odvetila Miranda a naliala ohriatu vodu do krčahu, poskladala teplé uteráky a všetko uložila na veľkú tácku, na ktorej zvyčajne nosievala panej vodu na rannú toaletu. „Odniesiem toto lady Eleanor a hneď sa vrátim pre raňajky.“ Anna začudovane pozrela na Mirandu, ako sa s úsmevom poberá za lady Eleanor. „Asi sa dobre vyspala,“ povedala s úsmevom Delia a odložila mlieko do komory. „Som rada, že je pokojná,“ pridala sa Anna, „myslím, že ak sa k panej bude slušne správať, tá si to s jej prepustením rozmyslí.“ „Neviem, to si o panej nemyslím. Uvidíme, čo sa stane,“ Delia pokrčila plecami a zložila obrúsok na podnos, na ktorý chystala raňajky. Miranda zaklopala na dvere a vošla, nečakala na pozvanie. Položila tácku na toaletný stolík a zamierila k oknu. Na polceste si to však rozmyslela, pristúpila k posteli a oslovila lady Eleanor tichým hlasom. Keď lady Eleanor začula svoje meno druhýkrát, otvorila oči. „Dobré ráno milady. Ako ste sa dnes vyspali? Madam, musím sa vám k niečomu priznať,“ začala Miranda. „V noci som bez pozvania vošla do vašej izby a vzala si liek na srdce, ktorý vám doktor nedávno nechal proti búšeniu srdca. Madam, mrzí ma ako som sa včera správala k vám, aj k vašej urodzenej rodine. Mali ste pravdu milady, nemám rozum a veľmi ma to mrzí. Celú noc som nemohla spať, preto som bez pozvania vošla do vašej izby a vzala si liek, ktorý mi veľmi pomohol a ďakujem vám zaň. Ak som vám urobila finančnú ujmu, rada vám to vynahradím. Prijmite prosím moje úprimné ospravedlnenie.“ Ukľonila sa a zanechala lady Eleanor v nemom úžase. To by na drzú, bezočivú a vulgárnu Mirandu nikdy nepovedala! Pomaly vstala z postele a obliekla si župan. Vo vlnených papučkách prešla k toaletnému stolíku a vzala do ruky fľaštičku s liekmi na srdce. Chvíľu ju držala v rukách a obzerala si ju, potom ju položila na pôvodné miesto. Namočila ruky do teplej vody, rozmočila v nej trochu mydla. Namočila jednu z utierok a umyla si tvár. Potom si na tvár položila teplú utierku a vychutnávala rovnaký pocit, ako každé ráno. Práve vo chvíli, keď odkladala tácku na malý stolík pri dverách, ozvalo sa zaklopanie a vošla Miranda s raňajkami. Položila ich na stolík pod oknom, ukľonila sa a popriala lady Eleanor dobrú chuť. Milo sa usmiala a cestou z izby vzala tácku s vodou. Lady Eleanor nevychádzala z údivu. Tuhšie si zatiahla opasok na župane a sadla si k raňajkám. Anna jej pripravila ovsenú kašu, dve hrianky s džemom, teplé mlieko a kanvičku s čajom. Lady Eleanor si na kolená rozložila obrúsok a pustila sa s chuťou do raňajok. Najprv si dala hrianky, trochu čaju a potom ovsenú kašu. Zdala sa jej trochu horká, tak isto aj teplé mlieko. Rozhodla sa zavolať Deliu a povedať jej, aby mlieko už nepoužili. Miranda sa vrátila do kuchyne, vyliala vodu ako zvyčajne, namočila utierky a sadla si za stôl, kde ju už čakal čaj s mliekom. Anna sedela za vrch-stolom, Delia po jej pravej strane, Mirandine miesto bolo oproti nej. Keď si sadla za stôl, Anna na ňu vrhla krátky pohľad. Snažila sa zistiť, v akej je nálade. „Som rada, že máš dnes ráno dobrú náladu, Miranda,“ začala Anna, a znova pozrela na Mirandu, tentokrát už skúmavejšie. „Mám dobrú náladu, lebo som sa dobre vyspala,“ odvetila Miranda a usmiala sa. „Bola som s Edwardom

O'Reilym,“ povzdychla si, „ten chlapec je do mňa úplne zbláznený!“ hlasno sa zasmiala a dopila čaj. Vstala od stola a vybrala sa na poschodie. Lady Eleanor už bola pripravená, čakala Mirandu, ktorá jej pomôže s obliekaním. Upravila si vlasy do zvyčajného pevného uzla, do vlasov vložila elegantnú striebornú ihlicu, zakončenú dokonalým gravírovaním a malým očkom zo smaragdu. Miranda zaklopala a vošla bez pozvania. „Chutili vám raňajky milady?“ opýtala sa. „Som pripravená na obliekanie,“ odvetila lady Eleanor sucho. Miranda k nej pristúpila a pomohla jej do šiat. „Dnes ste vybrali veľmi dobre,“ nadhodila Miranda. Zaviazala panej šnúрку na chrbte sivozelených šiat, upravila jej nariasenú sukňu. Lady Eleanor neprehovorila ani slovko. Šaty ju ťažili, mala pocit, že sa nedokáže nadýchnuť. Miranda sa jej postavila zoči-voči: „Madam, ste bledá. Cítite sa dobre?“ opýtala sa a na tvári sa jej mihol nebadaný úsmev. Ten úsmev, ktorý si lady Eleanor všimla, v nej vzbudil podozrenie. Zrazu bolo lady Eleanor jasné, prečo bola Miranda taká milá, prečo vlastne prišla v noci pre tabletku! „Ty jedna,“ lady Eleanor sa zahnela na Mirandu, lenže jej ruka minula Mirandine líce, čo len zapríčinilo to, že lady Eleanor stratila rovnováhu a takmer spadla. Srdce jej ledva bilo, v ušiach jej hučalo. Pridržala sa stoličky, snažila sa natiiahnuť za Mirandou. Najradšej by ju bola zaškrtila holými rukami, no mala strach sama o seba. Teraz si už bola istá, že Miranda ju otráвила. Pozrela na toaletný stolík a uvedomila si kopu fliaštičiek s liekmi. Proti bolesti, na reumu, proti búšeniu srdca...čo ak ich všetky vzala, zmiešala a dala jej ich do jedla? Preto sa jej zdala tá kaša a mlieko horké. Zhrozene pozrela na Mirandu, ktorá sa medzitým presunula k dverám a zamkla ich. Stála opretá o ne chrbtom a pozorovala starú ženu, ako ju opúšťa život. „Prečo si to urobila?“ opýtala sa jej slabým hlasom. Miranda pokrčila plecami. „Nenávidím vás tak veľmi ako vy mňa. Po tých vašich urážkach som sa rozhodla. Sama ste veľa krát povedali, že radšej umriete, ako máte žiť v bolesti. Dúfam len, že som vám pripravila dobrý jed na to, aby ste veľmi netrpela,“ usmiala sa. Lady Eleanor sa snažila presunúť k oknu, no ledva dvíhala nohy. Nemala silu dýchať, necítila ani to, že sa rukou dotýka rámu postele. Nemala cit v rukách, ani v nohách a pomaly sa zviezla na zem, jednou rukou stále na posteli. Pozerala na Mirandu vystrašenými očami. Nenávidela ju, no teraz ju aj obdivovala. Pripadalo jej to na zlomok sekundy absurdné! Obdivovala to drzé, nevzdelané dievčisko, že nabralo odvalu ju zabiť. Lady Eleanor Doranová dokoná rukou svojej komornej! Kol'ká sláva–pomyslela si. „Ty raz budeš hniť vo väzení,“ šepkala lady Eleanor. Necítila vlastné pery, ani ústa a jazyk. Snažila sa vyslovovať, no z úst jej vychádzal takmer nezrozumiteľný bľabot. Miranda k nej pristúpila. Vedela, že už sa nemusí báť. „Čo ste hovorili madam?“ opýtala sa posmešne. Lady Eleanor sa zhlboka nadýchla, až ju pichlo v pľúcach a srdce divne poskočilo. „Budeš HNIŤ vo väzení,“ zakvíliła. Miranda sa k nej sklonila a priložila jej prsty na krk, aby cítila tep. To jej v noci poradil Edward. Cítila len veľmi slabé pulzovanie. Vstala, pristúpila k toaletnému stolíku a siahla po fliaštičke s liekmi na spanie. Vysypala niekoľko do vreckovky a rozdrvila ich. Prášok vysypala do šálky s čajom, ktorú lady Eleanor nechala na stolíku pod oknom, kde raňajkovala. Miranda postupne rozdrvila tabletky na srdce aj tabletky proti bolesti. Keď bola šálka plná takmer do polovice, nadvihla si tmavú sukňu a spoza pančuchy vytiahla fliaštičku s alkoholom. Naplnila šálku po okraj a dala si malý hlt z fliašky skôr, ako ju zasunula späť za pančuchu. Lyžičkou pomiešala obsah šálky a kvokla si k panej. „Toto teraz vypijete,“ povedala pokojne. Cítila sa zvláštne. Ani si neuvedomovala, čo vlastne robí. Mala pocit, že jej podáva lieky proti bolesti a nie dávku liekov, ktoré ju zabijú. Lady Eleanor sa pokúsila pokrútiť hlavou, no nedarilo sa jej. Ledva dýchala, ledva hýbala perami. „Hovorím vám, že toto vypijete,“ povedala bezočivo Miranda a chytila jej nos. Lady Eleanor chvíľu odolávala, no napokon predsa len otvorila ústa, aby sa nadýchla. Miranda využila moment a priložila jej šálku k ústam. Prinútila pani vypiť celý obsah šálky. Potom šálku odložila na stolík a pokúsila sa postaviť svoju paniu. Tá však nechcela vsať a Miranda cítila ako jej pot steká po chrbte, kým posadila madam do kresla pod oknom. Oprela jej hlavu dozadu na operadlo aby to vyzeralo, že spí. „Tak,“

povedala a zastala si rukami vbok. „Madam, vyzeráte dnes naozaj dobre. Vybrala ste si pekné šaty. Škoda len, že vás v nich nájdú mŕtvu. Ani sa mi veriť nechce, že tu sedíte a ste ticho. Jaj toľko ste ma hrešili...“ Miranda si vzdychla a pohľadila starú pani po líci. Tá k nej otočila pohľad plný strachu a prosieb. Pokúsila sa pohýbať perami, ale nemala silu. Dávala to za vinu tabletkám proti bolesti, ktoré jej vždy uvoľnili stuhnuté svalstvo. Nikdy si neuvedomovala tlkot svojho srdca. Až do dnes, pretože dnes bilo veľmi pomaly. Nenávidela Mirandu takmer od prvého dňa. Videla ako pohľadovo na ňu hľadá a chcelo sa jej plakať. Lady Eleanor však plakala veľmi zriedka a keď plakala, rýchlo sa snažila slzy zahnať. A teraz nechcela urobiť radosť Mirande. „Teraz vás nechám samu,“ povedala jej Miranda a odišla. Vzala však so sebou kľúč a zamkla lady Eleanor. Nebála sa, že by lady Eleanor odišla, nechcela však, aby niekto vošiel dnu. Eleanor chvíľu hľadela na dvere v nádeji, že niekto jej príde na pomoc. Cítila, ako jej dávka liekov uberá čoraz viac a viac zo života. Musela rýchlo konať, aby sa všetci dozvedeli, že ju Miranda zabila. Jediné, čo ju však napadlo, bolo napísať odkaz. Sedela pri stolíku, kde nielen raňajkovala, ale aj z času na čas napísala list. Zo všetkých síl položila ruku na rúčku na zásuvke a otvorila ju. Na vrchu bol kalamár, pero a pod nimi papier. Kalamár sa však ťažko otváral, keď atrament na vrchnáku zaschol. Eleanor to skúsila, a vrchnák po chvíľke povolil. Cítila v prstoch mravčanie, srdce jej slabo bilo, zťažka dýchala. Mala už len pár minút. Odsunula kalamár nabok a na papier v zásuvke napísala krátky odkaz. Vedela, že pred pohrebom sa v jej dome zídu ľudia, aby sa modlili. Vedela, že Delia bude všade upratovať. Vedela, že keď zásuvku zamkne a kľúč položí na neobvyklé miesto, Delia to pochopí. Našťastie sa Miranda takým veciam nerozumela. Eleanor dopísala odkaz, zamkla zásuvku a kľúč položila na podobložnicu. Zvyčajne zásuvku nezamykala, kľúč bol vždy vo vnútri. Verila, že Delia jej odkaz nájde. Oslabená sa oprela do kresla. Cítila ako ju alkohol hreje v žilách. Bolo jej príjemne teplo. Cítila sa strašne unavená. Zatvorila oči. Miranda sa medzitým vrátila do kuchyne, s podnosom od raňajok. Položila ho k umývadlu a hneď začala umývať riad. „Stalo sa ti niečo?“ začudovane, s miernym úsmevom na ňu pozrela Anna. Miranda jej úsmev opätovala: „Nechcem ti viac pridávať na práci. Čo dnes bude na obed?“ „Zemiakové pyré, pečená jahňacina a biela omáčka s mrkvou. Myslím, že pani bude súhlasiť, aj keď neviem, aký koláč mám upiecť. Mala by som asi poslať Deliu, nech sa opýta, Delia!“ zvolala Anna. „Nie, nie, netreba,“ zvolala Miranda až prirýchlo, no hneď sa snažila opraviť. „Ja sama za ňou zájdem. Nechaj Deliu nech si robí svoju robotu.“ Rýchlo doumývala riad a bežala na poschodie. Delia vošla do kuchyne, pretože začula ako Anna volá jej meno. „Čo sa deje? Volala si ma? Ešte som nedoprala,“ utierala si ruky do zástery. „Chcela som, aby si sa panej opýtala, aký by si dala dnes koláč, no Miranda tam už utekala. Je nejaká zvláštna,“ Anna pozrela na dvere a čudovala sa náhlejšie zmeny v Mirandinom správaní. Nikdy nebola ochotná pomôcť, len vtedy ak spravila niečo zlé. „Ako to myslíš?“ opýtala sa Delia a vytrhla tým Annu z myšlienok. „Pamätáš sa, ako Miranda rozbila tú vzácnu vázu, ktorú pani dostala od jej nebohého otca z jednej z jeho ciest? Kým sme sa to nedozvedeli, bola ako med, len aby sme sa na ňu nehnevali, a neprezradili ju panej. Mám trochu strach, čo zas vyparatila. Pani je na ňu už aj tak veľmi nahnevaná.“ „Pani má svoj rozum, a ty to vieš. Stojíš si vždy za svojim a nemyslím si, že náhla Mirandina úslužnosť a ochota zmenia jej názor. Musím sa vrátiť k praniu.“ Na to Delia odišla a nechala Annu samu so svojimi myšlienkami. Miranda vybehla hore schodmi, no nevošla k panej do izby. Zastala na konci chodby a pozrela von oknom do záhrady. Chvíľu myslela na to, čo sa stane. Čo teraz urobí? Kto by mal paniu nájsť, mala by odísť z domu? Edward jej radil, aby zostala a hrala sa na nešťastnú komornú, odchodom by len vzbudila podozrenie. Miranda sa teda rozhodla zostať. Stále však nevedela, ako oznámiť jej smrť. Rozhodla sa nechať to na Deliu. Nechcela byť tá, čo nájde pani mŕtvu. Nedokázala by zahrať ten šok. Keď prechádzala popri izbe lady Eleanor späť k schodisku, odomkla dvere, pootvorila ich a bez jediného pohľadu dovnútra, zasunula kľúč do zámky. Potichu za sebou zatvorila a šla Anne oznámiť, že pani si to ešte musí premyslieť, aby

k nej neskôr poslala Deliu. „Dobre teda,“ povedala jej na to Anna. „Myslíš, že si pani praje šálku čaju do pracovne?“ „Neviem Anna. Mám pocit, že sa pani necíti dobre. Nevyzerala že sa chystá zísť dole do pracovne,“ prehodila odmerane. Delia sa vrátila z práčovne, zásteru zavesila na háčik za dverami a poprosila Mirandu o pomoc v jedálni. Tá na jej prekvapenie bez slova súhlasila. Spoločne teda prestreli stôl, no nepreriekli ani slovko. „Delia,“ Anna strčila hlavu do dverí, „mohla by si zájsť za pani a opýtať sa, aký koláč by si priala k obedu? Je najvyšší čas, aby som začala.“ Delia sa na ňu usmiala a kývla hlavou. Nechala Mirandu samu v jedálni, takže si nikto nevšimol, ako náhle zbledla. Na chrbte cítila studený pot. Prestala s prestieraním a netrpezlivo čakala na výkrik plný zdesenia a strachu. Napínala uši, až ju bolela hlava, no nič nepočula. Zrazu však začula osobu utekajúcu dole schodmi, ktorej dupot sa ozýval celým domom. Delia vbehla do jedálne, no na Mirandu ani nepozrela, bežala rovno do kuchyne. „Anna! Pani je mŕtva!“ zvolala lapajúc po dychu. Anna na ňu prekvapene pozrela, varecha jej takmer vypadla z ruky. „Čože? Ako vieš, že je mŕtva?“ „Viem ako nahmatať pulz, žiadny som necítila, ani nedýcha! Čo sa len mohlo stať?!“ pozrela na Mirandu, ktorá vošla do kuchyne bledá ako krieda. „Sťažovala sa pani na bolesti v srdci dnes ráno?“ „Nie,“ povedala slabým hlasom Miranda, schovávajúc trasúce sa ruky pod zásteru. „Všetky lieky sú preč, každá fľaštička od liekov je prázdna!“ pozrela na Annu. Tá pozrela na Mirandu. „Čo je! Čo tak na mňa hľadíš? Vari si nemyslíš, že som ju otráвила!“ zvolala Miranda. „Na nič také som nemyslela,“ povedala Anna. „No ja áno,“ priznala Delia. „Naozaj?“ čudovala sa Anna. „Áno, najprv som si myslela, že pani sa otráвила sama. No nikdy to ani slovom nespomenula. Vždy hovorila o smrti s akýmsi strachom,“ vysvetľovala, nespúšťajúc oči z Mirandy. „Preto si myslím, že to neurobila sama.“ „Prečo by som to však mala byť ja?“ zlostila sa Miranda. Všetky však vedeli, že ona jediná si priala jej smrť. „Idem rýchlo na políciu,“ povedala Delia, vzala si kabát a vybehla z domu. Miranda si sadla k stolu. Vedela, že Delia ju bude podozrievať, ale nikto iný. Bude to len jej slovo proti Deliinmu, či už sa bude pýtať nejaký policajný zástupca alebo sudca. Ona to neurobila a to musí tvrdiť každému. Netrvalo dlho a do domu vošla Delia v doprovide polície, doktora a kňaza. Anna s Mirandou sa v hale dívali ako kráčajú hore k lady Eleanor, aby potvrdili to, čo už povedala Delia. Po chvíli sa skupinka vrátila dole bez kňaza, ktorý zostal s lady Eleanor, aby jej naposledy požehnal. Delia mala v očiach slzy, doktorov výraz bol profesionálne súcitný, policajt sa tváril veľmi vážne a dôležite. Pristúpil k Mirande: „Slečna, musím vás vyzvať, aby ste ma nasledovali na policajnú stanicu.“ Miranda vystrašene pozrela na Annu. „Musíme ísť hneď?“ opýtala sa Anna. „Nie pani,“ povedal jej policajt. „Vy nemusíte ísť. Len slečna Miranda Rocheová. Máme totiž silné podozrenie, že je zapletená do smrti Lady Eleanor Doranovej.“ Anna pozrela na Mirandu s otvorenými ústami. „To je lož,“ odvetila Miranda. „So smrťou panej nemám nič spoločné!“ Bránila sa horlivo. „Sú isté dôkazy, podľa ktorých máme dôvod myslieť si pravý opak, slečna.“ „Aké dôkazy? To nie je pravda!“ zvolala a pozrela na Deliu. „Čokoľvek vám o mne povedala nie je pravda! Hoci som bola k panej drzá, nikdy by som ju nezabila!“ „Bude lepšie, ak pôjdete so mnou slečna. Tam to zdokumentujeme pred viacerými nezainteresovanými svedkami,“ povedal policajt a natiahol k Mirande ruku. Tá sa však zvrtila a priskočila k Anne, „Anna, povedz mu, že ja nie som na vine!“ prosila so strachom. „Miranda, myslím, že bude lepšie ak pôjdeš. Predsa ak si nevinná, nič sa ti nestane a nemusíš sa ničoho báť,“ chlácholivo ju presviedčala, hladiac jej ruku. „Nie, odmietam ísť s vami,“ povedala tvrdohlavo. „To vašu situáciu len zhoršuje slečna.“ „Najprv mi povedzte o tých dôkazoch, ktoré proti mne máte. Na to hádam mám právo!“ Policajt sa na chvíľu zamyslel, potom z tašky vytiahol hárok papiera, uložený v plastovom obale a ukázal ho Mirande. „List písaný rukou Lady Eleanor Doranovej, v ktorom píše, že ste ju otráвили.“ Miranda si nestihla z listu nič prečítať, lebo policajt ho schoval späť do tašky. Všimla si však, že písmo nie je úhľadné ako obvykle. Takmer zamdlela, no keď kňaz nad ňou zalomil rukami a prosil Boha o odpustenie jej hriechov,

zavrela jej krv v žilách. „Ja nemám žiadne hriechy,“ zagánila na neho. Anna jej pevnejšie zovrela ruku. „Podľa prosím so mnou slečna,“ vyzval ju znova policajt. Tentokrát súhlasila. Anna jej bežala pre kabát a otvorila im hlavné dvere. Delia sa držala v úzadí, nechcela Mirandu ešte viac provokovať. Policajt si sadol do koča, **Miranda** oproti nemu a čakali, kým sa doktor dohodne s Annou na ďalších krokoch. Delia bude musieť rozposlať oznámenia rodine, Anna prichystať všetko potrebné pre smútiacich, ktorý sa prídu s lady Eleanor rozlúčiť. Bude treba ju umyť a obliecť...Keď a j kňaz aj doktor nastúpili dokoča, Anna zatvorila dvere a obrátila sa k Delii. „Tak povedz, čo sa vlastne stalo?“ opýtala sa. „Podľa,“ vzala Annu za ruku a šli do kuchyne. Tam si sadli k stolu a Delia sa pustila do vysvetľovania. „Ako prvé sa mi zdalo zvláštne, že pani na zaklopanie neodpovedala. Vieš dobre, že zvyčajne zaklopanie začula. Keď som po chvíli vošla do izby, bol tam slabý pach alkoholu neznášam alkohol, preto ho hneď zacítim. Ani to sa mi nepáčilo. Potom som našla pani sedieť v kresle, bez známok života. Vôbec som tomu nerozumela. Ako prvé som si obzrela jej lieky. Všetky fľaštičky boli prázdne. Vedela som, že pani by to neurobila, neotrávila by sa. Keď som sa jej bližšie prizrela, všimla som si, že má na prstoch atrament.“ „Atrament?“ čudovala sa Anna. „Áno, sedela pri stolíku pod oknom, tam, kde niekedy písala listy. Zdalo sa mi to zvláštne, tak som skúsila otvoriť hornú zásuvku, no bola zamknutá. Madam ju nikdy nezamykala, pretože tam nemal nič cenné. Rýchlo som sa teda poobzerala po kľúčiku, našla som ho na okennej rýmse. Otvorila som zásuvku a našla som v nej list. Rýchlo som ho prečítala, no nedotýkala som sa ho. Madam v ňom písala, ako **Miranda** rozdrvila jej tabletky, a dala jej ich vypiť s alkoholom, čo mala schovaný pod sukňou. Napísala v ňom, že **Miranda** ju nenávidela a priala si jej smrť. Dopísala tam aj meno **Edwarda O'Reilyho**. Podpísala ho svojim podpisom, hoci písmo bolo iné ako jej,“ hlas sa jej zasekol. „Už bola na konci so silami, keď to písala...“ schovala si tvár do dlaní a vzdychla si. Anna nevychádzala z údivu. Vedela o **Mirande**, že madam nenávidí, často ju počula hovoriť, ako si praje smrť lady Eleanor, no nikdy by si ani len nepomyslela, že bude schopná niečo také vykonať. Dlho tam sedeli bez toho, že by prehovorili. Nemohli uveriť tomu, že lady Eleanor je preč. Teraz ich čakali povinnosti týkajúce sa jej honosného odchodu. Odchodu, pri ktorom bude veľa ľudí smútok len predstierať...

STRUHÁROVÁ, Veronika

Dobrodružstvo

Konečne sedím v lietadle. Po množstve vyšetrení a očkovaní už sedím a letím. Konečná stanica Damask - Sýria. Vlastne tá leží až 600 km severovýchodne od Damasku. Je to malá základňa ležiaca uprostred ničoty.

Pohodlne usalašená v kresle, pozerám von okienkom a dookola si opakujem arabské výrazy, ktoré sa nás tak urputne snažili naučiť v škole. „Som taká vzrušená. A čo vy?“ po chvíli nadhodím otázku spolužiakom. Martin s Borou sa usmejú, no Lenka len nehybne sedí a hľadá pred seba. Martin nebadane drgne do Bory: „Čo jej je?“ „Bojí sa lietania,“ pošepne mu naspäť Bora. O pár hodín neskôr nás pred letiskom víta naša skvelá profesorka Inna. „Tak a ste tu. Aký bol let?“ pýta sa, nečakajúc na odpoveď. „Nasadnite do auta a hneď vyrazíme,“ nenechá nás ani vydýchnuť. Bez reptania všetci nastúpime, príliš unavení na to, aby sme odporovali. S nastávajúcim večerom utíchnu aj naše rozhovory v aute. Nikto už nemá dosť síl na otázky spojené s dvojmesačnou archeologickou praxou, ktorú tu práve robíme. Po osemhodinovom úmornom cestovaní sme nadránom zastali pred našou základňou v Tell Arbide. Fakt to tu vyzerá presne tak, ako nám to opisovali. Jeden dom obklopený poliami.

Neznie to príliš lákavo, ale je to presne to, o čom som snívala. „Lucia, najskôr si vybaľte všetky veci a neskôr vám to tu poukážem. Neboj, veď vám to tu neujde," kričí mi z diaľky Inna, s ktorou sme si potykali už v prvý deň na prednáške neolitu. Pomyslím si, že je úžasná, a idem si po veci do auta.

„Vstávajú už je čas," budí nás Inna. Pomaly sa podvíhame zo zeme, ktorá bude dva mesiace našou posteľou. „Mal som si zobrať nafukovačku," rozospato zašomre Martin. Všetky s ním súhlasíme.

Žiaľ, toľko miesta v batožine nemal nik. „Už sú tu naši kurdskí spolupracovníci," oznámi nám naša vedúca. „As-Salam alejkum," pozdravíme ich prví. Odzdravia nám hanblivo. „Dúfam, že nás nebudú obťažovať," pošepne mi Bora do ucha. „Nebud' paranoidná," odpoviem, „veď vyzerajú neškodne." Inna nás zatiaľ vedie na naše pracovisko. Prstom ukazuje na pár rozkopaných sond z minulého roka. My budeme pokračovať tam, kde pred rokom skončili. „Toto sú základy obydľia ľudí z halafskej kultúry," ukazuje na kamenné múriky. „Ste pripravení odkryť kus histórie tohto tellu?" opýta sa nás vedúca. Všetci súhlasne prikývneme. „Tak fajn. S výskumom začneme zajtra. Dnes si ešte oddýchnite. To cestovanie dá zabráť," odprevádza nás na základňu.

„Tak, ako ste pokračovali s prácou dnes poobede ?" pýta sa Inna každý večer už siedmy deň. „Ja som mala v sonde iba samú keramiku," hlási Bora. „My s Lenkou stále postupne odkrývame základy toho druhého obydľia," oznamuje Martin. „A ja som dnes skončila s odkrývaním piecky," vravím. „Výborne, tak zajtra ráno pôjdem s vami na plochu, ale poobede musím opäť zostať na základni. Mám veľa práce so spracovaním nálezov," sťažuje sa Inna. Takto to ide už týždeň. Skoro ráno vstaneme, kopeme, oddychujeme, zase kopeme a večer bud' hráme rôzne spoločenské hry, alebo píšeme nálezové karty. Znie to strašne nudne, ale je to veľmi zaujímavá práca. Každý deň robíš niečo úplne iné. Je to lepšie ako sedieť v kancelárii s vyloženými nohami. Je pravda, že práca v tomto teréne má aj svoje negatívne stránky. Prvou sú škorpióny, ktorými sa to tu len tak hemží, a druhou negatívnou stránkou je nedostatok pitnej vody. Tú nám dovážajú z 15 km vzdialeného mestečka Kamišli, ktoré leží pri tureckých hraniciach. Ale ako sa hovorí, človek si zvykne na všetko. Takže po týždni nám to prestalo prekážať.

Dnes je nedeľa a máme voľno. Konečne. Celý celučičký deň pre seba.

Ja, Bora a Lenka oddychujeme, zatiaľ čo Martin s Innou išli do Kamišli po zásoby na celý ďalší týždeň. Už po hodine som začula prichádzať auto. „Žeby to už boli oni?" spýtala som sa viac-menej seba. „Nesieme zlé správy," začujem Martina, „nedoniesli sme žiadnu vodu." „Ako je to možné?" pýtam sa, tušiac, že to nebude jediná zlá novina. „Totiž...," zasekne sa Inna, „blíži sa piesočná búrka a ľudia preto skúpili všetku vodu." „Žartuješ?" opýtam sa trochu pobavene, ale keď zbadám výraz v jej tvári, pochopím, že to myslí úplne vážne. „Musíme sa skryť," odvetí Martin, „a prečkať tú búrku tu." „Nemáme dostatok času na presun do Kamišli," dodá. Vystrašení začneme všetky veci nosiť dovnútra. Búrka sa blíži. Cítíme, ako sa dvíha vietor. Odrazu slnko zahalia obrovské čierne mračná. Neskutočné. Je to piesok. Bežíme dnu a zatvárame všetky okná aj dvere. „Počujete tie zvláštne zvuky?" pýtam sa. „Už to začalo," odpovie Inna. Všetci máme strach, ale nikto to nevysloví nahlas. „Ako je možné, že tu zúri piesočná búrka, keď nikde naokolo žiaden piesok nie je?" čuduje sa Lenka. „Vraj to všetko ide zo Sýrskej púšte, ale viac sa ma nepýtaj. Viacej mi miestni nestihli povedať," objasňuje nám to Martin. Čakáme hodinu, dve, ale búrka neprestáva. Stále počuť jej piskot a zavýjanie. Znie to hrôzostrašne. Vietor je strašne silný. Lomcuje nám dverami a my len bezmocne sedíme a dúfame, že vydržia. Snažíme sa nemyslieť na najhoršie. Čo ak búrka neprestane a my tu budeme uväznení bez jedla a vody? Zasype nás piesok a už nás tu nikto nenájde. Dost'. Nemôžem na to myslieť. Navzájom sa všetci utešujeme. Po piatich hodinách však prestávame dúfať, že búrka niekedy skončí. Keď Martin zrazu vykrične: „Počujete to, počujete to?" „Čo myslíš?" pýtam sa vyľakane. „Vonku... vonku nič nepočuť. Už

je po búrke!" vyhlási Martin. „Si si istý?" opýtam sa neveriacky. „Myslím, že áno," odpovie. Pomaly otvoríme okná a nemôžeme tomu uveriť. Naozaj sa skončila. Je koniec. Vydýchli sme si, keď sme si uvedomili, že sa nám nič nestalo. Našťastie. „Ste všetci OK?" pýta sa Inna.

„Áno, vďaka Bohu áno," takmer šeptajúc odpovedá Bora, ktorá po celý ten čas mlčala. Sme nesmierne šťastní.

Až neskôr zistíme, čo všetko búrka spôsobila. Zničila nám drôty elektrického vedenia; veci, ktoré sme nestihli skryť, ležali porozhadzované všade naokolo a najhoršie bolo to, že nám zavialo sondy pieskom. „Najbližších pár dní sa nudiť určite nebudeme," odľahčila situáciu Inna. Mala pravdu. Trvalo nám nejaký čas, kým sme odpratali 10 cm vrstvu piesku zo sond a okolia základne. Po zásoby sme išli až na druhý deň, mali sme šťastie, keďže tak skoro obnovili dodávky potravín. V meste sme sa dozvedeli, že takáto búrka býva ojedinelá, ale občas sa vyskytne. Počasie je nevyspytateľné.

Tretí deň po búrke už opäť normálne pracujeme - kopeme, rýľujeme, oprašujeme, jednoducho hrabeme sa v zemi. Je to naša práca. Preto sme sem prišli. Sýria nás odtiaľto možno chcela vyhnáť, ale my sa nenecháme zastrašiť. Čaká nás tu ešte mesiac aj pol tvrdej driny. Rodinám sme pre istotu nič nepovedali, aby si o nás nerobili zbytočné starosti. Veď sa nám vlastne ani nič nestalo, tak načo ich strašiť. Bol to náš malý zážitok. Len môj, Innin, Martinov, Lenkin a Borin. Bude to len naše tajomstvo, ktoré určite stmelí priateľstvo medzi nami. Som si na sto percent istá, že na to nikto z nás tak skoro nezabudne.

SULYOK, Tomáš

Boh ničoty

Sedím sám vo svojej izbe,
vzdávam hold svojej márnej snahe.

Stráca sa mi všetko vôkol seba,
nerozpoznávam rozdiel pekla, neba.

Z diaľky ku mne temné šero volá,
no nie z hlbín smútku ku mne kráča.

Nie z krajiny z tohto sveta,
nie z vesmíru tohto večného bytia.

Za oponou možného i nemožného,
Za všetkým tým, čím je.
Za hranicou bdelého,
za diagnózou mojej schizofrénie.

Tam v diaľke, kde sa všetko stráca,
zabudnutý Boh znovu (po)vstáva.
Jeho meno zabudnuté, jeho bytie nejasné,
on totiž nie je, (lebo) je ničotné.

Neroznáša lásku, neseje nenávisť.

Neprináša smútok, nežne radosť.
Nie si pri ňom otrok, ani slobodný,
Ani kladný , ani záporný

Osamelosť v samote

Osamelý som v samote, v tejto hroznej krajine,
Iné je byť sám, a iné je byť osamelý.
Iné je byť v nebytí, a iné nebyť v bytí.
Iné je živý zomrieť a iné zomrieť živý.

V hladnom bruchu márnej straty horieť,
v náručí skazeného života sa hviezd dotknúť,
v snahe mravcov o ľudskú dôstojnosť,
v zákonoch chaosu plávať hore prúdom.

Prečo umrieť skôr ako sa narodiť.
Prečo nezamávať pred odchodom.
Prečo vzkriesiť pred smrťou.
Prečo skôr, ako potom.

V daždi spoznáš svoj dáždnik,
v púšti porozumieš cene vody,
vo vode prídeš na hodnoty vzduchu,
v ohni spoznáš svoje muky.

TORMOVÁ, Monika

Spomienky

Odjakživa mali s dedkom k sebe blízko. Spájalo ich puto, ktoré mohli vidieť všetci. Už odmalička. Najviac spomienok z detstva má s ním.

Opäť si naňho spomenula, keď zadávala deťom domácu úlohu. Chcela aby opísali svoj najväčší vzor. Dopredu im však povedala: „Nechcem, aby ste opisovali niekoho z televízie, speváka či herca. Chcela by som, aby ste sa zamysleli, aby ste opísali niekoho z vášho okolia. Niekoho, kto je pre vás dôležitý. Napíšte aj to, prečo ste opisovali práve jeho.“

Bola spokojná. Sadla si doma v obývačke na gauč a čakala na svojho manžela Ivana. Premýšľala o domácej úlohe, ktorú zadala deťom. *Znovu sa o deťoch dozviem niečo nové, už sa teším, čo napíšu.* Pred očami mala stále jeho. Svojho Papóho, ako volala starého otca. Bol jej najlepším priateľom na svete. To on jej, ukázal aká je príroda rozmanitá, ako ju potrebujeme a ako ona potrebuje nás.

„Vidíš, moja, keď tieto kvietky včeličky opelia, potom z nich narastú hruštičky.“

Toľko jej o všetkom rozprával. Chodievali do záhrady, starali sa spolu o rastlinky, pozorovali chrobáčky a motýle, ktoré ju tak fascinovali.

„Tento motýľ sa volá Mlynárik kapustový, lebo je bielučký ako múka, ktorú mlynári namelú, a kladie vajíčka zospodu na kapustové listy.“

Milovala, keď jej rozprával, čo a prečo je tak ako je. Naučil ju mnoho vecí. Stále sa novými vedomosťami chválila a všetko mu opakovala. Nie preto, aby nezabudol, ale preto, aby vedel, že hltala všetko, čo jej hovoril. *To boli krásne časy!*

V záhrade spolu často sedávali na lavičke pod starou hruškou. Tú lavičku robili spolu. „Papó, aj ja ti chcem pomôcť!“

„Ach, ty moja šikuľka, tak mi dones kince a kladivo.“

Všetko chcela robiť s ním. *Zbožňovala som tú lavičku. Prečo som sa vlastne vtedy nepokúsila ju opraviť? Bolelo to, áno, bolelo. To preto!* Na tej lavičke sa toho toľko naučila. Papó jej rozprával o svojom detstve. O tom, ako chodil robiť s rodičmi na ich pole, ako tam sadili, polievali, okopávali a zbierali.

„Aj ja by som chcela mať pole a pestovala by som na ňom jahôdky, lebo tie mám najradšej!“ Tak šiel a urobil jej políčko. Len také malé, no pre ňu bolo obrovským prejavom jeho lásky.

„Budem sem chodiť každý deň a budem sa o svoje pole starať!“

„Šikuľka moja, ale to nie je pole, je to len malé políčko. Keď sa naučíš, ako sa treba starať o rastlinky, ktoré si zasadíš, tak ti spravíme aj väčšie políčko.“

A ona bola šťastím bez seba. Každý deň poctivo polievala a chodila sa pozerat' na svoje jahôdky. Prvú jahôdku dala jemu. Vždy sa o všetko delili.

Neďaleko plota bola trstina a močarisko. Dalo sa tam prejsť malými dvierkami uprostred plota. Keď sa malo prudko zmeniť počasie, křkali tam žaby. *Ach, keď mi prvýkrát položil žabu do ruky, ...Keby, tam nebol, ušla by som.* Tvárila sa odvážne len kvôli nemu. *Chcela som, aby bol na mňa hrdý.* No dvierkami v plote nechodievali len za žabami. Chodili po trstinu, z ktorej jej Papó vyrábali písťalky.

„Najprv si musíš toto očistiť, potom si odrežeš konce a pomaly, veľmi pomalinky a opatrne budeš vrstvičku po vrstve orezávať. Vidíš? Oстане ti takáto tenká priesvitná blanka. Písťalku si musíš z vnútra vyčistiť! Nakoniec len trochu nasliniť blanku a môžeš pískať, ako taký pastier, keď stráži ovce na paši.“

Bolo to krásne. Sadli si na lavičku pod starú hrušku a obaja si len tak písкали. O všetkom. O peknom aj škaredom, no hlavne o tom, ako sa majú radi. Na jeseň spolu zbierali šípky, lieskové oriešky a stavali vtáčikom búdku na zimu. Hrabali lístie spopod stromov, vyrábali strašidlá z tekvic a boli šťastní.

V zime čakali na jar. Sánkovali sa spolu, stavali snehuliaka. Celú zimu plánovali, čo kde zasadia a ako jej zväčšia políčko.

Prišla jar, po nej leto a ona sa smiala na tom, ako Papó nevie, že hruška je hruška. *Bola som malá a hlúpa, myslela som si, že ma len skúša, a on bol pritom chorý.* Jej najlepší priateľ dostal Alzheimerovu chorobu, no ona to nevedela.

Ach, keď sa vtedy na jeseň v kuchyni obliekol a povedal starkej, že ide domov. Nechájala to. Začala plakať a hovorila, nech nikde nejde, že on je doma tu.

Prešlo len pár dní a otec jej povedal, že Papó je chorý, že zabúda a mýli sa. *Chodili sme do záhrady a opakovala som mu všetko, čo ma naučil, aby na to nezabudol. Tak strašne som ho ľúbila.* Nevedela, aké je to vážne a nevedela ani, že to bude stále horšie. Papó chradol na tele aj na duchu.

V ten príšerný deň mali ísť spolu do záhrady pozbierať jahôdky z jej políčka, ktoré z roka na rok narastalo. Vošla do kuchyne, kde sedel Papó i so starkou a pozerali televízor. „Tak čo, Papó, ideme?“

„Kto je toto dievčatko?“ opýtal sa vtedy.

„To je naša vnučka, čo si ju nepamätáš?“ ustarostene sa strachovala starká. „Ja ju nepoznám,“ znela odpoveď.

Nevedel, kto som, ako sa volám. Bolo to hrozné a ostane to vo mne asi po celý život. Šla do záhrady, nazbierala jahody, sadla si na lavičku pod hrušku, ich starú hrušku a plakala. Plakala až kým k nej neprišiel otec.

„Vieš, zlatko, Papó je veľmi chorý. Bude to ešte horšie, ale nikdy nesmieš zabudnúť na to, že ťa má veľmi rád.“

S tou milou detskou naivnosťou som sa opýtala, kedy sa vylieči. Dúfala som, že onedlho ma znovu bude učiť nové veci.

„Zlatko, ty si už múdre dievčatko, a preto ti nebudem klamať. Bohužiaľ, z tejto choroby sa nedá vyliečiť,“ znela odpoveď, ktorú si ešte dlho nedokázala priznať.

Otec mal pravdu a tak, ako povedal, Papóho stav sa zhoršoval. Prestal chodiť aj rozprávať. *Ja som sa učila nové veci a on tie, ktoré vedel, zabúdal. Pre všetkých naokolo to bolo strašné, veľmi ťažké. Už nikdy mi nepovedal, že som jeho šikuľka. Len sa ticho usmieval, keď som prišla, a ja som vedela, že ma ľúbi a že ma zasa pozná.*

Na jar po Veľkej noci jej otec povedal *„Zlatičko, Papó mal veľkú teplotu a bol naozaj veľmi chorý...“*

Vedela, čo sa stalo. *UMREL*. Cítila sa vtedy ako na obrovskom spustnutom poli, ktoré obklopuje hlboká priepasť, a ona nemá kam ujsť. Nevládala dýchať, niečo jej tlačilo na pľúca, nejaká bolesť, ťažká, točila sa jej hlava.

Jar, na ktorú každý rok čakali spolu, prišla, no zima so sebou vzala to najcennejšie, vzala si jej Papóho.

Dlho nechodila na ich lavičku pod starú hrušku. *Nemohla som tam byť, nedokázala som tam byť len tak, bez neho.*

Zrazu sa strhla, zarachotili dvere. To sa jej manžel Ivan vrátil z práce. Až teraz si všimla, že jej po lícach stekajú slzy. Utrela ich, vysmrkala si nos a šla ho privítať.

TRENKA, Miroslav

Moja rodina

Podám ruku stromu a objímam ho.
Darujem mu svoju ľudskú energiu,
a on ma naplní veľkou silou prírody.
Nesmierne mi šepká: „dýchaj život“.

Oddám telo vode a splyniem s ňou.
Dovolím jej nech si vezme čo chce,
a ona očistí moje telo i boľavú dušu.
Spieva krásnu pieseň: „dýchaj život“.

Nastavím tvár vetru a pozvem ho.
Dám mu napiť nech spomalí svoj let,
a za ten čas usuší moje mokré telo.
Tíško odíde a povie: „dýchaj život“.

Vystriem ruky k ohňu a prijmem ho.
Zafúknem, aby nestratil svoju silu,

posadím ho do krbu, a zohreje ma.
Zapuká svojim hlasom: „dýchaj život“:

Prečo?

Keby som mohol slzami zachrániť svet,
vyplakal by som si oči.
Keby som mohol slzami zmeniť ľudí,
vylial by som si dušu.

Napustil by som si bazén nesebeckosti
a pokrytectvo zmyl.
Namočil by som farebné papiere lži
a vypral ich rád.

Keby som mohol slzami zachrániť svet,
vyplakal by som si oči.
Keby som mohol slzami zmeniť ľudí,
vylial by som si dušu.

Do rieky by som vlial čistý charakter
a primiešal pochopenie.
Keby som mohol zmeniť ľudí a svet
napustil by som Zem

..... láskou

VRBIŇÁKOVÁ, Barbora

Večer v klenotníctve

„Nataška, vstávaj, už je osem! Snaž sa, lebo potom tam už bude veľa ľudí!“
Viac mi nebolo treba hovoriť. Za desať minút som čakala pri aute, aj s raňajkami v ruke.
Mama sa nestíhala čudovať. Ale kto by sa netešil na nákup do obrovského obchodáku a ešte
k tomu s tučnou peňaženkou?

Mala som narodky, tak som sa pekne nabalila. Cestou sme sa zastavili pre Emu a jej
mamu. S Emou som najlepšia kamarátka, rovnako ako jej mama s mojou. Je to všetko super,
až na to, že veľmi často kávičkujú a čajičkujú a mne toto už kus lezie na nervy.

Po polhodinovej ceste do mesta sme konečne vystúpili.

„Fíha!“ pozerala som sa na veľikánsky obchodný dom s otvorenými ústami.

„Ema, toto je náš šťastný deň!“

„Veru, doslova raj pre teenagerky!“

Videla som, že ani ona neskrýva nadšenie. Ja som si už tie ústa radšej zavrela, pretože
som nechcela vyzerat' ako nejaká dedinčanka, ktorá prvýkrát vidí obchod. Dedinčanka som, to
je pravda, ale vo veľkých obchodoch som už bola miliónkrát. Lenže toto je jeden veľký „maxi
kus“.

S Emou sme na seba pozreli.

„Naty, myslíš na to, na čo ja?!“ potmehútsky sa uškrnula. Isteže, ako inak. My vždy
vieme, na čo myslí tá druhá.

A práve sme mysleli na to, že ktorá bude prvá pri vchode. Ešte raz sme na seba kukli A potom sme vyštartovali. Ako deti. Nevadí. Obidve mamy len krútili hlavami. Na ne sme nečakali. Už v aute sme sa dohodli, že budeme chodiť osobitne. Veď máme pätnááááást! Hádam nám už nechcú vravieť, či si niečo môžeme kúpiť alebo nie.

„Naozaj Naty, koľko máš?“

„Stodvadsať.“

„Stodvadsať eur? Hmm... ja sedemdesiat.“ Asi bola trošku nahnevaná, že mám viac. Aby som trošku odľahčila situáciu, tak som zavelila:

„Pozývam ťa na zmrzku!“

„Dobre ale na trojitú!“

„Heeej? No, čo by si nechcela!“

Tak sme sa teda pobrali dnu. Bolo to tam úžasnú. Tri poschodia a každé dlhé, ako keby donekonečna. Prvý obchod, do ktorého sme vošli, bol taký lacnejší butik. Uvidela som tam krásne tmavotyrykové bolero. Za desať eur sa podľa mňa oplatilo. Keďže toto bol ešte len prvý obchod, vedela som, že dnes pomíňam všetky peniaze. Ale veď na to sú, nie?

Emu ma prehovárala za každým, keď som si chcela niečo kúpiť. Ale aj ja ju. Ona mňa preto, lebo veľa mňam, a ja ju preto, že si kupuje hrozné veci. Veď svetlomodré ľahké tričko, vpredu s dvomi bielymi gombíkmi vyzeralo ako vrchná časť pyžamy. Nemala zmysel pre módu, na rozdiel odo mňa.

Niekomu sa môj štýl nepáči, povie si, že príliš extravagantný alebo odvážny. Ale čo. Možno bude na tom niečo pravdy, ale len nejaké malé percento.

Konečne sme prešli na druhé poschodie.

Už je jedna hodina. Nejako sme vyhladli, tak sme zašli na kebab. Mne to veľmi nechutilo, ale chcela som ochutnať. Potom sme dostali chuť na čokoládový milk – shake. Mňam! To je niečo ako čerstvo rozpúšťajúca sa zmrzlina.

Čas bežal a my sme sa začali báť, že nestihneme všetko obehať.

Už je šesť a len teraz ideme na tretie poschodie. Stihneme to za dve hodiny, kým zatvorí? Mala som už so sebou veľa tašiek, ale ešte mi nestačilo. Uvidela som krásne klenotníctvo, hneď som sa tam začala ponáhľať.

Keď sme vošli dnu, boli sme ohromení. Boli tam perfektné veci, dokonca aj diamantové korunky, aké dostávajú „missky“.

Do oka mi padol prsteň. Neobyčajný, nádherný. Ale aj cena bola ohromujúca. Dvestošesťdesiatdeväť eur! Už asi nevedia, čo majú za to pýtať. Keď ja ho musím mať! Ale mala som už len dvadsaťtri eur...

Zrazu som dostala spásonosný nápad. Eme som nič nevravela, lebo by ho aj tak neschválila. Len som ju chytila za ruku a ponáhľala sa preč. Vbehla som do obchodu s parochňami. Zobrala som prvú, čo mi padla do oka a utekala som na toalety. Nechápanúcu Emu som ťahala za sebou ako zvonec. Na jej otázky som neodpovedala, len som v duchu premýšľala nad mojím plánom.

Emu už na mňa kričala.

Keď sme dorazili na toalety, tak som vysypala zo seba svoj plán. Nez mohla sa na nič iné, iba: „Ty si blázon! Ja do toho nejdem!“ Ale ja som bola ako posadnutá, vôbec som nemala obavy z toho, že by to nemuselo výjsť.

„Emu, ty ani nemusíš ísť dnu!“ Začala som sa prezliekať do čerstvo nakúpených nóbli vecičiek. Tyrykové lodičky na extra opätku perfektne sadli k tomu bolero s trištvrtovým rukávom a k sexi bielym šatám s drobným čiernym vzorom. Bol to boj s časom, keďže už bolo trištvrté na osem. Stihnem to za pätnásť minút?

Keď som si nasadila tie dlhé rovné hnedé vlasy s ofinkou, vyzerala som presne ako jedna slávna speváčka. O to mi nešlo, keďže som parochňu schmatla len tak narýchlo, ale teraz sa

môj plán zmenil k lepšiemu. Cestou som to ešte raz Eme zopakovala. Bola riadne „vyhúkaná“. Ale veď tam vôbec nemá až takú dôležitú úlohu.

No, zbytočne som ju upokojovala. Už sme boli neďaleko toho zlatníctva, tak som prešla na druhú stranu, aby som si všetko mohla pozrieť s nejakým tým odstupom. Snažila som sa čo najmenej priblížiť, aby som nebola príliš podozrivá. Takže, hneď pri vchode boli dva vysoké kontrolné snímače, cez ktoré sa vchádzalo a vychádzalo. Boli akože „zamaskované“ reklamou na kadejaké šperky, prstene, retiazky,... Ale to bolo asi tak dobré pre nejakých ťuťmákov. Normálny človek by na to určite nenaletel.

No, takže tie snímače a potom už iba také okrasné sklá. To znamená, že medzera medzi sklom a zemou mala najmenej pätnásť centimetrov a od stropu bola sklenená výplň nejaký ten meter. Tie sklá boli pripevnené nerezovými tyčami, vyzeralo to dosť vymakané.

„Dobre Ema, keby niečo, tak len bež.“ Už len pokývala hlavou. Vyzerala, ako keby mala odpadnúť, ale veď za chvíľu sa to skončí. Vydýchla som si a vykročila ráznym krokom. Vošla som do obchodu, pulz sa mi zrýchľoval. Sedeli tam dve predavačky v rokoch.

„Ó, pozri, veď sa pozri! Vieš kto to je?“ pýtala sa jedna druhej.

„Nie Klárka. Ty hej?“

„Tak ani ja, ale môj vnuk má jej plagátmi polepenú celú stenu, určite je nejaká slávna.“

„Aha, no a ako sa budeme správať?“

„No, tak nejako výnimočne Klárka, výnimočne, možno mi dá pre syna autogram.“

„Ale už stačí! Nešepkaj, nepatrí sa to!“

Takže teraz je moja chvíľa. Musím začať niečo po anglicky. Prvýkrát som vďačná angličtinárke!

„Hi!“ Môj doširoka nacvičený úsmev mohol byť úžasný.

„Hello!“ Čože??? Tie stareňky vedia po anglicky???

Snažila som sa trošku porozhliadať, ale ich oči som neustále cítila na svojom chrbte. Musela som sa nejako prihovoriť.

„Ehmm... Excuse me...“

„Oh, can we help you?“

„I'm looking for some ring for my best friend...“

„Certainly – coming right up!“ Túto vetu sme sa učili pri rozhovore s čašníkom, ale nevedí. Každopádne som nemohla zabudnúť pridať môj perfektný úsmev po každej vete.

V tom sklade je už nejakú dlho. Asi donesie niečo extra. Nech, aspoň sa kus prebehne. Potom si akože všimnem ten vysnívaný prsteň a tento jej nechám v rukách. Emu som videla nervózne chodiť pred obchodom. Nech si už švihne tá predavačka! No, hurááá...ide!

„Look at this. It's nice, isn't it?“

„How much euros it costs?“

„One hundred and twenty-nine.“

„Oh, it's too cheap!“

Pribehla som k môjmu vytúženému prsteňu.

„Wow! This is so lovely! I'll take it!“

Asi boli šťastné, že pred uzávierkou ešte predali prsteň za taký dobrý peniaz. Len nech sa netešia zbytočne! Zobrala som si ho do ruky a začala sa s ním prechádzať po obchode. Chvalabohu, si už sadli za pokladňu a čakala na zinkasovanie. Ja som sa zatiaľ snažila čo najviac priblížiť ku sklu, kde už na druhej strane prestupovala Ema. Keď som stála dosť blízko, nastal môj čas.

Akože som sa chcela pohnúť z miesta, ale „pošmykla som sa“. Rýchlo som prsteň v krabičke podstrčila popod sklo, a keď som nepočula žiadne výstražné pípajúce signály, myslela som si, že som najlepšia herečka. Veľmi som sa snažila premáhať môj šťastný výraz, keď som videla Emu, ako drží krabičku v ruke. V momente za mnou pribehli predavačky.

„Are you all right?“

„No, I'm not!!“ Nakričala som na ne a vytrhla som sa im z rúk.

Veľmi nahnevane som vychádzala z obchodu a ešte som si rukami aj šaty oprašovala, aby pre istotu videli, že v nich nič nemám. Ale na ten prsteň už asi aj zabudli. Ešte som im zvonka zakričala:

„Very stupid shop!“ Nech tak skoro nezabudnú na veľkú speváčku hviezdu. Hoci ma trošku aj mrzelo, že som z nej spravila takúto potvoru. Nevadí, na to sa časom zabudne.

Za rohom už čakala Ema.

„Naty, nehnevaj sa, ale keď ti to tak dobre šlo, mohla si aj mne niečo ukoristiť.“

„Možno nabúduce...“

„Čo? Nabúduce?? Prestaň!“ Takže asi to myslela zo srandy. Už som sa nad tým nezamýšľala, len som schmatla tú krabičku a obdivovala môj úlovok.

„Je náááááádhernýýýý,“ kochala sa aj Ema.

„To veru je, ale teraz sa už idem prezliecť. Ideš so mnou?“

„Idem, ale už si fakt švihni, lebo o ôsmej sme sa mali stretnúť pri aute a už sme pätnásť minút v sklze!“

„Naozaj...ale čo poviem mame? Odkiaľ mám prsteň? Nemôže vedieť pravdu, veď by ma zabila.“

„Vieš čo Naty? To je už tvoj problém. A nieže ma do toho zatiahneš!“

„Veď dobre, už sa toľko neboj.“ Mala som už mierne nervy, že sa z toho chce vytiahnuť. Ale má pravdu. Ja som ju do toho namočila, tak ja musím niesť následky. Síce aké následky? Žiadne nebudú. Kľud, Naty!

Akurát sme vychádzali z WC keď som zbadala mamu na pohyblivých schodoch.

„Kde ste toľko? Veď už aj poslední zákazníci vyšli! Poďte už!“

„Teta, bol to supiš deň,“ povedala po chvíli Ema. Najhlúpejšia veta, ale aspoň prerušila to trápne ticho. Ja som nič nevravela. Rozmýšľala som, čo poviem mame, keď sa bude pýtať na prsteň. Už sme konečne dorazili k autu. Keď som dávala všetky tašky do kufra, stalo sa to.

„Ó, Natka ... aký nádherný prsteň!“

Bože, načo som si ho dávala na ruku!

„Ako to, že si mi nepovedala, že si si ho kúpila? Aký je nádhernýýýý!“

„No, nepovedala som ti to preto, lebo...ehm...“ Ema už radšej nastupovala do auta. „No, preto, lebo je to darček pre teba, mami!“

Nie, prosím nie! Čo to vravím?! Je predsa môj! Ja som si ho ukradla a ja si ho chcem aj nechať!

„Ale zlatko. A koľko stál?“

„No, deväť eur...“

„Ale veď si ho nechaj, miláčik, ja si chcem kúpiť nejaký drahší, trošku kvalitnejší.“

Drahšííí? Kvalitnejšííí?!! Keď chceš vedieť, mama, ešte som k nemu „zabudla“ pripočítať dvestošesťdesiat ... Ale aspoň vidím, že keď ti chcem dať niečo lacné, tak si to nevážiš. Ale lepšie pre mňa! Vlastne nie, to je pre mňa vynikajúce! Super! Môj klenot si môžem nechať.

Skoro celou cestou Ema nado mnou len krútila hlavou. Asi nechápala, ako dokážem vlastnej mame tak klamať. Ani ja som to nechápala. Vždy som jej hovorila pravdu. Možno by som jej to mala... Nie! Dost'! Nesmie sa to dozvedieť, Veď mi ma zdrala z kože, čo by som si aj zaslúžila a ešte by sa za mňa celý život aj hanbila. A to mi nechýba.

Keď Ema vystupovala z auta, povedala mi:

„Veľa šťastia!“

Poďakovala som, ale nechápem, na čo mi bude šťastie. Len dúfam, že to nepovie svojej mame. Prečo by to ale robila? Možno zo zúfalstva, alebo zo strachu.

Ema, nesklam ma, prosím!

(úryvok)

MDT: 885.4-3-1-3(082)“2010“

Názov: *Gemerská tvorba mladých 2010*

Zostavila: Alena Petrincová

Zodp. red.: PhDr. Táňa Mikitová

Vydavateľ: Knižnica Mateja Hrebendu

Rimavská Sobota

Rok vydania: 2010

Počet strán: 92

Náklad: 50 ex.

Neprešlo jazykovou úpravou

NEPREDAJNÉ!

ISBN 978-80-88766-65-0

EAN 9788088766650

www.kmh.sk